ANNE DE GUIGNÉ

De opgang van een ziel naar God
door gebed en offer

Nicolas Bodson

- Vertaald uit het Frans -

Paus Johannes Paulus II heeft op 3 maart 1990 Anne de Guigné eerbiedwaardig verklaard en heeft hij haar aan de wereld voorgesteld als een model voor jonge kinderen. Haar katholieke gedenkdag is 14 januari.

Geboortedag 25 april 1911 in Annecy-le-Vieux, in de Franse alpen nabij Genève. Sterfdag 14 januari 1922.

Anne de Guigné werd in een rijke familie geboren. Haar vader Jacques de Guigné was luitenant en haar moeder Antoinette de Charette stamde uit een beroemde famlie. De Charettes grootmoeder stamde in directe lijn af van koning Lodewijk IX. Anne had drie jongere zusters op wie zij tijdens haar eerste levensjaren heel jaloers was. Haar leven veranderde op 29 juli 1915 ingrijpend, de dag dat haar vader stierf. Dat was tijdens de eerste wereldoorlog. Ondanks haar prille leeftijd van vier jaar zette zij zich daarna in om haar moeder troost te brengen en bij te staan en voortaan probeerde zij voor haar zusters beminnelijk te zijn. Tevens nam haar liefde tot Jezus toe. In december 1921 werd zij door een hersenvliesontsteking getroffen. Na een ziekbed van enkele weken overleed zij op de leeftijd van elf jaar.

I N D E X

INLEIDING

“Heer, ik smeek U uw goddelijke blik te willen slaan op een groot aantal kleine zielen. Ik smeek U een legioen geringe slachtoffers te kiezen, die uw liefde waardig zijn.”, zo bad Thérèse Martin. De heilige Theresia van Lisieux werd ons door de Voorzienigheid gegeven om ons die kinderlijke, evangelische weg te tonen, die noodzakelijk moet worden ingeslagen om tot het eeuwig leven te kunnen ingaan. De heiligen zijn Gods getuigen. De Zoon van God werd ‘Zoon des mensen’ opdat de mensen kinderen van God zouden worden. En zo schittert het voorbeeld van de heiligen als groot licht dat ons in onze duisternis verlicht en versterkt, vooral dan in een angstig uur. Christus zei: “Als gij niet wordt zoals de kinderen, zult gij het Rijk van God niet binnen gaan”. En hoe treft ons steeds duidelijker die tegenstelling, die voortdurend schijnt toe te nemen van de moderne, wereldse geest en van de geest van het Evangelie! De mens, door de sluwheid van de groten en van de trotsen verleid, ziet werkelijk het Rijk der Hemelen voor hem dicht gaan. Maar als wij op grote schaal God door naties zien afgewezen, dan is het ons toch ook gegeven genadewonderen te mogen vaststellen die zich voordoen in de zielen die open staan voor het goddelijke met zuiver geloof en betrouwvolle mildheid. God komt ons ter hulp. Hij verwekt heiligen onder de kinderen. Het meisje dat bitter jong stierf en wier leven we gaan trachten te schetsen, toont ons tot welke graad van volmaaktheid een kinderziel kan geraken als zij zich overlevert aan de intieme invloed van de Heilige Geest die haar met zijn gaven overlaadt. Het voorbeeld van deze geheel aan bedoelde invloed overgeleverde ziel is oneindig méér lichtend dan het werk van een geleerde, die meer betrouwt op zijn ontdekkingen dan op de verlichting van de genade. Het woord van Christus kennen we: “Ik zegen U, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij dit alles verborgen hebt gehouden voor de wijzen en de handigen en het hebt veropenbaard aan de allerkleinsten en aan hen die ze gelijken.”

1.

NÉNETTE

Op 25 april 1911 werd in het Kasteel de la Cour te Annecy-le-Vieux, in Hoog Savooie, een meisje geboren. Daags daarna luidden de klokken vrolijk; uit de oude, vierkante toren galmden de klanken van de beiaard over het vreedzaam en mooi landschap, dat het blauwe meer overheerst. Zij omsloten in hun stralende weergalm het Kasteel de la Cour waar een gelukkige jonge moeder in gedachte de godsdienstige plechtigheid bijwoonde die zich op dat ogenblik afspeelde bij de doopvont.

"Jeanne-Marie-Jozefa-Anne, wat vraagt u aan de Kerk van God ?" vroeg de Eerwaarde Heer pastoor Métral. In naam van haar petekind antwoordde mevrouw de Yrigoyen:

"Het geloof "

"Wat geeft u het geloof ?"

"Het eeuwig leven."

Als gij dan tot het ware leven komen wilt, onderhoud Mijn geboden: gij zult de Heer uw God liefhebben uit geheel uw hart, uit geheel uw ziel en met geheel uw geest, en uw evenmens zo als uzelf. Het kind dat voortaan Anne de Guigné zal heten – in intieme kring Nénette – ontving door het doopsel een nieuw leven van verwonderlijke kracht, van geheimzinnige kracht, dat zich in de ziel van dit meisje zou gaan ontwikkelen, later, doordat het 'ja' zou zeggen aan de genade. Het leven van Anne was er een van 'de kleine weg' van de kindsheid, een van harmonisch ontbloeien van de genade in een ziel en van wonderbaarlijkheid door het aanvaarden van het goddelijke met reine geloofszin en vertrouwende mildheid.

Op Anne de Guigné viel een goddelijke blik, op haar en veel anderen. Hun zeer eenvoudig verhaal andermaal vertellen, is met Theresia Martin de geschiedenis van de eindeloze barmhartigheid van God herhalen. Het is samen met haar uitnodigen deze kinderen te volgen op de weg die zij ons hebben uitgestippeld. Toen op het Kasteel ter Hof de kleine Anne terug werd gebracht, was zij Gods kind geworden.

De genade van het doopsel ging zich vrij en krachtig ontwikkelen in de ziel van het kind, ten minste van het ogenblik af waarop het meisje bewust haar 'ja' aan de Heilige Geest had gezegd. Want dit 'ja' zal zij slechts later uitspreken, op het ogenblik waarop haar trots, hovaardig, ja brutaal temperament reeds zozeer aan het licht zal zijn getreden dat haar grootvader aan moeders kant, de heer de Charette, eens vrij droevig zal zeggen: "Ik beklaag de moeder van dit kind als het eens twintig jaar zal zijn geworden!" Er is veel goeds en veel verkeerds in ieder kind. En wat er verkeerd in is, komt snel bloot tot in de geringste gebaren. Bij haar geboorte kreeg Anne een rechtschapen en edelmoedige ziel, een levendig verstand dat de dingen wist te doordringen, een koppige wilskracht, een grote gevoeligheid, een edelmoedig hart en een daadwerkelijke goedheid.

Zij was erg redelijk, handig en ten uiterste toegewijd 'als ze wilde'. Maar haar gebreken waren even opvallend als haar goede kwaliteiten: de erfzonde had evengoed in haar ziel als in de onze, diepe sporen nagelaten. Toen de pater, die haar onderrichtte voor haar eerste Heilige Communie, haar vroeg welke haar voornaamste gebreken waren, antwoordde ze openhartig: "Hoogmoed en ongehoorzaamheid." Deze kindermond scheen slechts te kunnen bevelen en heersen. De basis van haar karakter was gewelddadigheid, een gepassioneerde geweldigheid, die kon uitlopen op onweerstaanbare woedeaanvallen! Want deze Nénette hield er volstrekt niet van te moeten gehoorzamen, zodat men zich tot het uiterste streng moest betonen om haar te doen buigen! Zonder Gods genade en de moeite die zij zich aandeed om een goed mens te worden, zou ze wellicht zijn uitgegroeid tot een grote, bittere, hooghartige en harde dame. Van de vier kinderen van het gezin de Guigné, was zij in de morgen van haar leven, het moeilijkste. Ze was omzeggens vaak onhandelbaar en haar eerste gebaar van reactie was steeds: weerstaan. Ze kon nauwelijks stamelen toen ze door een ziekte werd getroffen, die vrij ernstig leek: men vreesde appendicitis. Maar Anne wou niet horen van ausculteren (luisteren naar de geluiden van het lichaam). Zij verafschuwt de geneesheer: "Neem je hoed en loop heen", blafte ze hem toe en nog wel op een toontje dat geen tegenspraak duldde.

Want Anne kan bevelen! Houdt zij niet van gehoorzamen, ze wil te sterker dat men haar gehoorzame. Het viel te voorzien dat dit meisje makkelijk kon opgroeien tot een despootje en het zou nodig zijn, wilde men haar doen buigen zonder barsten, haar te benaderen met delicate vastheid en handigheid! Want van een dergelijke natuur kon evengoed veel worden gehoopt als het ergste gevreesd. Heftige scènes leerden haar bekommerde ouders welk moeilijk karakter hun dochter bezat. Sterk persoonlijk en sterk autoritair, zal het kind een zware strijd met zichzelf hebben te leveren, wil het zich ooit die glimlachende volgzaamheid eigen maken, die de charme is van de deugd. Ook als men later de kleine Anne zo delicaat, zo gehoorzaam, zal zien optreden, zal men er instinctmatig aan denken dat zij niet zo mak als een lammetje geboren was. Pas veertien maanden oud, betoont zij zich weliswaar een mooi kind, dat loopt en rent en speelt en lacht, maar dat ook kan uitbarsten in heftige woede, want dit kleine mensje veropenbaart reeds te beschikken over vasthoudende wilskracht. En als Anne neen zegt, is het erg moeilijk haar van haar stuk te brengen. Haar gezichtje krijgt een harde uitdrukking, haar lippen knijpt zij vast opeen, haar blik kijkt streng, autoritair. Tot grotere bezorgdheid van haar moeder die opgeschrikt wordt. Hoe moet een zo weerbarstig kind gebracht worden tot gezonde gehoorzaamheid, hoe handelen met zulke driftige natuur?

Men zal straks zien dat het nodig is hier de natuurlijke trekken van dit karakter duidelijk in het licht te stellen, wil men het licht opmerken dat zich in deze ziel veropenbaarde. Want, als reeds gezegd, zodra men dit kind zo verborgen zal zien te werk gaan, zich zulke ongehoorde offers zal zien opleggen, zal des te duidelijker blijken dat ze geen lammetje was, verre van daar. Mensen die heilig worden geboren beslaan niet, ook niet onder de kinderen kunnen ze worden aangetroffen. Het zal niet zijn dan na harde strijd, na zelfverloochening, dat Anne de Heilige Geest gelegenheid zal bieden om vrijuit wonderen in haar te verrichten en met haar te doen wat Hij wil. En het grootste van die wonderen zal erin bestaan dat de Heilige Geest daar zal in slagen zonder dat Anne een 'ander' kind wordt dan alle kinderen: een kind dat verstoppertje speelt in het park, dat de roeiriemen hanteert in het bootje op de vijver, dat weent om een gebroken pop, dat last heeft met de taalspelling, dat zijn dictaat doorspekt met schrijffouten en dat vraagstukken foutief oplost.

We zegden dat Anne autoritair was. Als de kleinste en pas drie jaar oud, zag men haar eens te Aubigny, bij haar grootvader, een groep kinderen bevelen en de groep doen opstappen als piotten op haar bevel! Voor haar willetje moest alles buigen en als het gebeurde dat zulks niet goedschiks verliep dan stootte zij eenvoudig de anderen omver! Het was rond dezelfde tijd dat haar neefje, een dikzak van een ventje, evenals zijn vriendjes op een hoop zand wilde klauteren, waarop de kinderen speelden. Maar Pierre was klein, onhandig en zwaar. Lenig en zenuwachtig heeft Anne de zandhoop spoedig overwonnen als Pierre nog steeds aan de voet ervan staat, telkens van de helling glijdend; bij elke nieuwe poging, raakt hij op handen en voeten weer beneden! Onverbiddelijk staat Anne op de spits hem uit te lachen, uit te dagen, steekt hem een hand toe, Iaat hem weer los, schudt hem door elkaar zonder medelijden met zijn traantjes. Men moest uiteindelijk het knaapje uit de handen van het despootje komen rukken en aan de tirannie onttrekken! Zij is overtuigd van haar beter-zijn en twijfelt er niet aan de anderen te kunnen overheersen, en wat nog meer is, zij meent daar het recht toe te hebben, ook al zijn ze ouder dan zij of groter. Op zekere dag leidde men haar, samen met haar tweemal groter nichtje Renée, naar de dierentuin.

De verbaasde meisjes bleven staan bij de giraf. Hoe boeiend is het niet naar een giraf op te kijken, dat zo grote dier met zulke lange nek, dat het nodig maakt het hoofd heel hoog te heffen om zijn kop te kunnen zien! Plotseling wendt Anne zich tot Renée, slaat haar armpje om haar heen en verklaart: „Ik zal je dragen en jij zult het dier strelen”. Zo was zij. Een foto van Anne, twee jaar oud, veropenbaart duidelijk wat ze was en wat ze nog twee jaar zal blijven. Een heerlijk kind met rond gezichtje – en Anne weet dat ze mooi is, want hoe vaak staat ze voor een spiegel! – maar ze vertoont verwonderlijk autoritaire trekken. Haar blik is hard, haar lippen streng. Ze houdt drie schamele bloemetjes in de hand: wat overbleef van een door haar verstrooide ruiker, hoewel men haar die juist gaf met het oog op de foto! Want bij de fotograaf werd ze plots weer onderhevig aan een van haar vreselijke uitbarstingen van woede.

Het mag jammer heten dat geen foto werd genomen op het ogenblik dat Anne letterlijk ‘losgelaten’ was, om ons het klaarblijkelijk bewijs te leveren van de heftige uitbarstingen van dit kind, dat zo snel daarna, uit liefde, meester van zichzelf ging worden en dit zo bestendig blijven zou, en dat ging uitgroeien tot een zo verwonderlijke zachtaardigheid. Toch kan men op een proef van de foto’s het kind waarnemen met verbeten trekken, samen met de resten van de vernielde ruiker die het kind woedend had vertrapt. Zeker, zoals alle baby’s was ook Anne een schattige baby. Ze schreeuwen allemaal al wel eens om hun noden kenbaar te maken, maar ze glimlachen ook; ze kennen geen sluwheid. Anne wordt zienderogen groot. Ze stamelt. Ze wordt steviger op de beentjes, poogt te lopen, loopt en begint te praten. Is de leeftijd van twee tot vijf niet de schoonste? Ja, de schoonste leeftijd! Maar Anne lijkt wel een uitzondering. Deed ze zich reeds kennen als van hoogmoedig temperament, als een brutaaltje, als stout, autoritair, ongehoorzaam, ze blijkt ook nog jaloers en gulzig en lekkerbekje. Jaloers, ja, en hoe dan nog! Op een dag in juli 1912 – zij is pas vijftien maanden oud – neemt vader haar op zijn arm en toont haar in de wieg waarin zij vorig jaar nog sliep, een heel klein poppetje. Het is haar broertje Jacques, die men liefst Jojo zal noemen aan huis. Zeker gaat Anne nu glimlachend de boreling begroeten? We zijn er wel mee! Met een harde, als voor het hoofd gestoten blik, bekijkt zij haar broertje.

Wat in haar hartje ontkiemt is geen zusterliefde, maar jaloersheid. Exclusief, zichzelf alleen en genoeg in haar gevoelens, begrijpt dit kind reeds vaag dat het voortaan de

tederheid van papa en mama zal moeten delen met de nieuwgeborene! Ze kan niet verdragen dat haar moeder niet uitsluitend voor haar alleen zal zijn. En haar hartje gaat dicht. De baby wordt erg slecht onthaald en voortaan zal de houding van Anne de jaloersheid van het hartje van nog geen twee jaar aan het licht brengen. Enkele weken later heeft mama Jacques neergezet op het tapijt van het salon. Hij kraait en roert zijn kersverse ledematen met ongekend genot. Anne ziet dat, komt naderbij en, gebruik makend van een ogenblik waarop ze zich alleen waant, stampt ze naar het hoofd van de baby. Natuurlijk begint Jojo dapper te huilen en even natuurlijk loopt Anne een gepaste straf op. Was dat gebaar van Anne slechts een voorbijgaand ogenblik van kwade luim? Neen! Ze bleef jaloers op haar broertje. Even later was het mevrouw de Guigné pijnlijk te moeten vaststellen dat Anne werkelijk jaloers van aard was. Een nieuw feitje bewees het duidelijk. Moeder zat voor haar huis met Jojo op schoot, terwijl Anne rondloopt en haar soms aankijkt… Ware klein broertje er niet, dan zou zij nu gestreeld en geliefkoosd worden. Soms wordt van kinderen beweerd dat ‘zij de hemel in hun ogen hebben’. Dat mag hier dan waar zijn voor Jojo, doch zeker niet voor Anne, haar nijdige oogjes schijnen te loeren naar wraak en krijgen vlug een hoop afval, kalk en stof te zien, door metsers aan de voet van de tuinmuur opgestapeld. Anne grijpt een handvol en nog voorleer moeder haar inzicht raden kon, werpt zij het stof de kleine peuter naar de ogen! Mogelijk houdt men dergelijke afgunst bij een klein kind, dat voor het eerst een nieuwe baby zag in huis komen, voor vrij natuurlijk en zal men menen er geen al te groot belang te moeten aan hechten. Het feitje moet op zichzelf niet tragisch worden opgenomen. Maar wat niettemin waar blijft is: dat dit gevoelen instinctmatig een ontwikkelingsbodem vindt voor de kiem van egoïsme, door de erfzonde in elk mensenkind nagelaten. Het kind, dat de jaren van verstand nog niet heeft bereikt, is vooreerst niet verantwoordelijk voor gevoelens van jaloersheid die tot onrechtvaardigheid leiden. Redeneren helpt niet om het te leren zich van dat gevoelen te ontdoen, het enig middel daartoe ligt in de vervanging door andere gevoelens. Dat begreep mevrouw de Guigné. En om het hartje van Anne, dat weigerde de liefde te delen, open te stellen, beseft zij dat het zal volstaan Anne proberen bij te brengen hoe groot de liefde is…

Gulzig? Ook dat is Anne. Bij elke gelegenheid die het kind aantreft om de moederlijke waakzaamheid te verschalken, laat het niet na zich enkele snoepjes méér toe te eigenen. Toen mevrouw de Guigné eens, in het salon van het kasteel de la Cour gasten ontving, duwde men Anne een schotel chocolaatjes in de handen, met opdracht ze aan te bieden aan de gasten. Toen iedereen zich had bediend, kreeg natuurlijk ook het kind zijn deel, waarna de schaal, nog voor de helft gevuld, op een hoogstaand raam werd geplaatst. En terwijl de gasten zich onderhielden met de gastvrouw, zag het kleine gulzigaardje kans om van uit haar hoekje een hele stelling op te bouwen met het oog op het bereiken van de hoge vensterbank: een stoel, daarop een bankje, dan een paar kussens, dan handig klauteren zonder angst en ziet men haar in evenwicht staan?… Zij heeft de schotel in haar bereik, strekt het armpje maar op dat eigenste ogenblik voelt Anne zich heftig aangegrepen en weggerukt van haar toren, om een verdiende straf te ondergaan. De streken van Anne waren veelvuldig en haar uitbarstingen van woede waren dat ook.

Maar we zegden nog niets van de zusjes van Anne en Jacques. In september 1913 werd Madeleine geboren, Léleine in de huiskring en op 4 januari 1915 kwam Marie-Antoinette, die Marinette of Bébé thuis zal worden genoemd. Om Bébé was Anne opgetogen; zij was er zelfs zeer trots op, want, door de afwezigheid van de meter, te wijten aan de verkeersmogelijkheden tijdens de oorlog, zal Anne haar vervangen bij het doopsel van Marie-Antoinette. Aangezien zij de hand heeft moeten leggen op de schouder van haar

zusje op het plechtig ogenblik waarop zusje kind van God werd, staat Anne er op dat zij rechten kan doen gelden, absolute rechten… Daags daarna vindt zij het dan ook maar heel natuurlijk dat zijzelf de boreling uit de wieg zal tillen. Ze wordt er om berispt; men brengt haar bij dat heel kleine meisjes geen baby's mogen aanraken. Gekwetst en sterk blozend van woede, antwoordt zij: "Pardon, uitgezonderd dan op de dag van hun doopsel! Ik heb gisteren mijn hand op haar gelegd!" Nog heeft zij niets van het volgzame kind en de zachtheid is niet haar voornaamste deugd… Zo zouden tal van feitjes kunnen worden verteld om de Anne van vóór haar eerste Communie te schetsen, maar hoger aangehaalde zullen wel volstaan. Heeft niet de Franse karakterkenner, La Bruyère, geschreven: "Kinderen zijn… woest… lui… onmatig… veinzend… ze willen geen leed ondergaan en scheppen er behagen in leed te veroorzaken: ze zijn al grote mensen."

Anne had veel ondeugden en gebreken, maar we mogen niet uit het oog verliezen dat ze nog lang niet de leeftijd van verstand had bereikt en dat zich slechts in haar het aangeboren karakter openbaarde. God zal dat ook hier wel hebben toegelaten om ons te doen inzien dat er nooit reden is tot ontmoediging als men zichzelf tal van gebreken kent; als wij ons maar inspannen om onszelf te verbeteren zodra we onze eigen tekorten zien; God geeft daartoe de nodige kracht en genade, mitsgaders de liefde. De ouders van Anne stelden met spijt de gebreken van hun dochtertje vast, maar ze dachten terecht dat die verkeerde, scherpe kantjes door opvoeding konden worden afgerond door hun opvoeding enerzijds en door de vrije wil van het kind anderzijds.

Als Anne stilaan groter wordt, zal zij kwaad van goed weten te onderscheiden; dan zal ze kiezen en vrijelijk willen. Want zij heeft een oprechte ziel en geniet een goede opvoeding, zodat zij het goede zal kiezen en willen. En omdat zij grondig kan willen, zal zij het goede kiezen tot aan het offer, tot aan de heiligheid. In de natuur van Anne de Guigné worden gesteltenissen, krachtbronnen, zelfs passies vastgesteld, die door de genade gedreven door haar worden omgewerkt in zoverre dat deze voorbeschikte ziel een wereld zal verbazen; maar eer ze komt tot meester-zijn van haar natuurlijke neigingen, eer zij ze kan onderwerpen aan God, zal Anne iedere dag strijd moeten leveren en niets lijkt meer edel, schoner, bewonderenswaardiger dan de gevechten door dit kind geleverd om op te kunnen stijgen tot de hoogste kimmen. Anne was het eerst geboren kind uit het huwelijk van graaf de Guigné en juffrouw de Charette. Langs haar grootmoeder aan moederszijde was zij verwant aan de Bourbons; haar grootmoeder heette immers Madeleine de Bourbon-Busset. Zij was een rechtstreekse afstammelinge van de grote, heilige koning Lodewijk… In Anne zal men een waardigheid en een houding aantreffen, die zij niet alleen door opvoeding zou hebben kunnen aankweken. Maar in hogere mate dan de adel zou het erfdeel van dit kind bestaan uit heiligheid, gedurende meer dan zeven eeuwen van geslacht tot geslacht doorgegeven. Het is van zo weinig belang dat iemand een paar druppels koninklijk bloed in zijn aderen heeft. Omdat God Zijn heiligen kiest uit de rangen en standen die Hem goeddunken. Van welk belang voor God zijn geboorte rang of fortuin, waar de mensen zoveel ophef van maken? God roept overal de mensen. Of zij nu Elizabeth van Hongarije, Lodewijk van Frankrijk of Benedictus Labre, bedelaar en vagebond heten, of zij Jeanne de Valois, prinses van koninklijken bloede zijn of Jean-Marie Vianney, onwetend pastoortje van Ars, of Bernadette Soubirous, geheel ongeletterd herderinnetje, voor God bestaat de ware rijkdom in het onderhouden van de geboden en zijn de heiligen zij die het Evangelie 'de armen van geest' heeft genoemd. Het was trouwens die rijkdom die de heer en mevrouw de Guigné bezaten; zij begrepen dat de aardse goederen voor hun bezitters middelen zijn om het lijden te verzachten van wie arm zijn en te helpen wie nood heeft.

Anne had het geluk ouders te bezitten die diep christelijk waren. Zij was letterlijk omhuld met een atmosfeer van levendig geloof, dat tot buiten de gezinskring uitstraalde. Haar moeder was de nicht van de beroemde generaal de Charette, die bij de gevechten van Patay zijn troepen aanvoerde onder de banier van het Heilig Hart. Zij was zoals haar echtgenoot een model-christin, met bovennatuurlijke geest, geheel in beslag genomen door de opvoeding van haar kinderen, die zij degelijke mensen wilde zien worden. Haar komt voor een goed deel de eer toe met Gods genade erin te zijn geslaagd, aan haar zachte en liefderijke hand, Anne tot heldhaftige deugd te hebben zien groeien. Haar vader was een vurig katholiek, een apostel en een onvermoeibare werker. Zonder de zijnen te kort te doen aan genegenheid en aan vreugde, studeerde hij rechten en bestudeerde hij tot een goed einde kerkelijke geschiedenis. Hij was conferencier, journalist, man van actie, slechts gedreven door het verlangen Kerk en vaderland te dienen, en hij stond aan het hoofd van de katholieke jeugdgroepering van zijn parochie.

Hij studeerde aan de ‘Saint-Cyr’, waaruit hij als onderluitenant van het 13de bataljon Alpenjagers kwam, zijn gezinsverplichtingen noopten hem ertoe, tegen zijn voorkeur, het leger te verlaten. Zijn ijver bij het beheer van zijn goederen liet nooit na. Hij was alles voor allen. Zo zag men hem, graaf de Guigné, in een arm huisje uren lang de oude moeder verzorgen van één van zijn jongens uit de groepering. Zo wist hij door zijn goedheid vrienden te verwerven. Het was in zulke diep-christelijke atmosfeer dat Anne opgroeide. En men dient toe te geven dat alles er toe bijdroeg om haar volmaaktheid in de hand te werken. Maar van haar kant heeft zij volkomen de inzichten van God nagestreefd van het ogenblik af waarop haar verstand openging voor de dingen, en dit door gestadig, dagelijks bekampen van verkeerdheden en kampen voor goede dingen… Het is door haar getrouwheid aan deze kleine weg, dat zij tot heiligheid kwam.

2.
DE BEKERING VAN NÉNETTE

Augustus 1914. De noodklok luidt. Oorlog. Vreselijk, afschrikwekkend valt de beproeving over miljoenen. Ook over het gezin de Guigné. Op 4 augustus trekt de graaf zijn uniform weer aan en vertrekt naar de fronten. Pas drie jaar en drie maanden oud, kon Anne nog niet begrijpen welk ongeluk de gezinnen en haar gezin in het bijzonder trof, maar ze scheen het gewaar te worden en kwam onder de invloed. Toen haar papa vertrok, leek alles haar anders: die goede en zo tere papa was niet meer te bespeuren en mama zag er bedrukt en bedroefd uit. Het jonge hartje van Anne werd langzaam rijp voor de werkelijkheden, ja, voelt reeds nood aan troost. Er werd al een maand… gevochten toen, begin september papa terug kwam: gewond. Hij was onherkenbaar, zeer vermagerd en vertoonde pijnlijke trekken. Nénette en Jojo herkenden hem ternauwernood en drukten zich dicht tegen moeder aan, maar het duurde niet lang eer de strelende stem van papa ze gerust had gesteld. De kinderliefde van Anne voor haar vader steeg in het leed en spoedig zou men de deugden van haar hart kunnen waarnemen. Ze maakte zich druk om de gewonde duizend en één kleine diensten te bewijzen, eigen aan haar jaren; ze reikte hem zijn krukken aan, een voor haar krachten wel zware last, maar licht voor een hart dat zich opende voor het medelijden. Toen luitenant de Guigné weer vertrokken was en twee dagen terug aan het front van de Somme stond, werd hij opnieuw zwaar verwond. Na de hospitalisatie gaat hij weer huiswaarts, met nog ongenezen wonden in het lichaam, om geheel te herstellen te Annecy-le-Vieux. Het is dan dat, op de tijdstippen van verzorging, niemand Anne vermag te doen luisteren, zelfs niet de zo geliefde papa. Zij staat er op bij hem te blijven trots allen en alles. Maar op die ogenblikken is haar aanwezigheid eerder hinderlijk dan nuttig. Men moet haar met geweld weghalen, maar als zij aan de waakzaamheid kan ontsnappen, staat ze met handen en voeten tegen de kamerdeur te hameren, waarachter de gekwetste wordt verzorgd. Haar oplopendheid heeft ze immers nog niet onder de knie en alles wat zich tegen haar willetje opstelt, maakt haar woedend.

Nauwelijks genezen, vertrekt papa weerom. Al begon Anne ontvankelijk te worden voor het medelijden, bekeerd is zij nog niet. Voor een derde maal heeft luitenant de Guigné afscheid genomen van de zijnen. Men kan zich indenken ten koste van hoeveel angst en zorg voor de zijnen. Hij vertrok opnieuw naar het vuur, de kogels en kanonballen, tot droeve kommer van hen bij wie hij een leegte naliet. Een derde afscheid… terwijl een vierde kindje wordt verwacht… Anne heeft het betraand gelaat van moeder gezien. Zal vader dan weer eens gewond thuis komen, later? Komt hij nog thuis? Het zien van haar bloedende en heldhaftige papa en van haar bedroefde mama, treft Anne. En dit brengt in haar een verandering teweeg, bekeert haar voor goed. Van nu af zoekt haar gedachte vaak de herinnering aan de afwezige geliefde. Ze begint zichzelf te vergeten voor de plicht en de naastenliefde. Spontaan vraagt ze dat men het gebed ‘voor papa lief’ zou bidden. Moeder legt haar uit hoe heilzaam kleine offertjes zijn, die gebracht worden voor Jezus. Van dat ogenblik af, neemt Anne de gewoonte aan tijdens de loop van de dag tal van offertjes te brengen om bescherming te bekomen voor papa. En stilaan milderen trots en onhandelbaarheid in deze atmosfeer van geloof en lijden, en verdiept haar hart. Op 11 februari 1915 wordt luitenant de Guigné voor de derde maal gekwetst en ernstig; het vergt een moeilijk, heelkundig ingrijpen; het leven van de zieke is in gevaar. Hij wordt verzorgd in het hospitaal van Lyon, waar zijn kinderen hem bezoeken. Het zien van dit vernieuwde leed ankert zich vast in het oog en het hart van Anne.

En dan wordt het een laatste ontmoeting na de laatste verlofdagen voor herstel. Er kwam een kaartje op het Kasteel de la Cour, met de woorden: “Ik zegen Anne, Jacques, Madeleine en Marie-Antoinette”. Het zou de laatste boodschap zijn van kapitein de Guigné. Hij had de kaart geschreven in volle bewustzijn van wat hem wachtte. De moedige officier, pas kort geleden tot die graad verheven, viel op 22 juli bij de vreselijke bestorming van de ‘Crète du Linge’, de ‘Linnen kam’. De aanval, opgedragen aan de eerste compagnie – de zijne – behoorde tot dezulke die weinig hoop over laten voor degenen die in de voorste linies staan. Uren lang was de compagnie bestookt geworden met kanonvuur. In de loopgraaf zegende de aalmoezenier de soldaten die de dood in liepen. De aarde beefde, bommen van zwaar kaliber openden kraters. Reeds werden bloedende en zwijgende of huilende gekwetsten naar achter gedragen. Kapitein de Guigné stak de bajonet op zijn geweer en vloog dan, als eerste, de loopgraaf uit, die onder zwaar vuur lag. Later vertelde de aalmoezenier dat, toen hij aan hem voorbij liep, hij minzaam groette met een glimlach en met een kruisteken het zegenen van de aalmoezenier beantwoordde. En sergeant-majoor Allouard vertelde later op zijn beurt: “Zijn dapperheid en zijn misprijzen voor de dood navolgend, wierp geheel zijn eenheid zich, na de kapitein, op de helling die moest veroverd worden”. Toen de kapitein in het hoofd werd getroffen door geweervuur, en na nog een paar stappen te hebben gelopen, zakte hij ineen om niet meer recht te staan. “Ik zegen Anne, Jacques, Madeleine en Marie-Antoinette”, had hij geschreven vooraleer zijn eigen offer voor God en vaderland te voltrekken. Aangeboden en aanvaard, zou zijn offerande weerkaatsen op zijn kinderen, en vooral op Anne, in een goddelijk leven, dat ging uitstralen. De bekering van Anne, daags na de dood van haar vader, was als het antwoord van de Heer op de vaderlijke zegen. Nénette vernam de dood op 30 juli bij het ontwaken: “Nénette, onze lieve papa is dood… is in de hemel”. Haar kinderogen keken treurig het in tranen badend gelaat van mama aan en zonder nog volledig te begrijpen, begon ook zij te wenen. “Ze keek me droevig aan, schrijft haar moeder, weende samen met mij en overlaadde mij met kussen”.

Het zonlicht spreidde zich levendig en vreugdevol uit over het vijvervlak en over de bergen. Vogels zongen in het park en bloemen geurden. Maar de kleine Nénette voelde dat zij nooit meer het lieve gelaat van haar papa zou zien. Moeder poogt stilaan de treurigheid weg te werken: “Onze lieve papa is in de hemel!” Ze legde het uit met geest van geloof, van levend, van écht geloof: papa… de hemel! En voortaan zal het kind die beide werkelijkheden niet meer van elkaar scheiden. De overtuiging werd haar een grote kracht in haar hoop.

Vermits haar papa in de hemel was, bezat hij daar… God, – was hij daar… volmaakt gelukkig zonder ooit ook maar een greintje van zijn geluk te zien afnemen. De praktische gedachte aan de hemel, waar haar hart bij dat van haar vader was, was ongetwijfeld voor dit zieltje het vertrekpunt van een nieuwe richting. Maar het geloof, dat het lijden aanvaardbaar maakt in het licht van de verlossing, neemt dat lijden niet weg; al weent Mevrouw de Guigné niet ‘zoals zij die geen hoop hebben’, zij beseft maar al te goed hoe diep, pijnlijk en blijvend het leed van zulke brutale scheiding zal zijn na slechts zes jaar huwelijksleven.

“Als je mij wilt troosten, moet je braaf en goed zijn”, heeft moeder tussen haar tranen door gezegd. En Nénette heeft begrepen, dat zij het grote leed kan helpen helen. Dit keer gaat de poort van haar hartje wijd open om nooit meer gesloten te worden. Een ander, zeker maar geheimzinnig woord drong door tot in haar diepste wezen: het woord van de Heilige Geest; en het kind heeft ‘ja’ geantwoord. De goddelijke deugden, in kiem gekregen bij het doopsel, gaan opbloeien. Tussen God en de ziel van dit kind gaat snel een vereniging in volmaakte liefde tot stand komen. De dood van de vader heeft plotseling een vlaag van godde-

lijke liefde in Anne doen oplaaien; zij vangt aan op verwonderlijke wijze meester te worden van zichzelf. Het kind heeft begrepen en onthouden wat moeder haar zei, en als moeder te veel weent, zal Anne haar liefkozend herinneren aan haar eigen les: “Maar, mama, waarom wenen? U hebt me gezegd dat papa in de hemel is, dat hij gelukkig is en dat wij hem zullen vervoegen en dat alleen dat de waarheid is”. Het verlangen goed te zijn voor haar moeder, verandert het hart van Anne dat nu groot open staat op het licht van God. Waar ze ziet lijden, wil ze troosten en troostend wordt ze als maar beter, omdat ze leerde liefhebben zoals God werkelijk wil dat de mens lief zal hebben. Anne is een kind en zal dat blijven tot op haar laatste dag. Zij betoont er het algeheel betrouwen van te bezitten even goed als de klare blik. Haar driftige, aanvankelijk exclusieve gehechtheid, lag aan de basis van die jaloersheid, die haar hart als afsloot. Maar die kracht tot liefhebben eenmaal goed gesteld en gericht, gaat een buitengewone kracht worden die dit kind zal voeren tot aan de algehele zelfverloochening. De werking van de genade gaat harmonisch zijn. Ja, Anne ziet haar moeder lijden en wil haar troosten omdat ze liefheeft en daar moet zij een goed kind voor zijn. Zij wéét dat ze dit niet is en ze wil het worden en de wilskracht waar ze over beschikt, en die ze totnogtoe slechts heeft aangewend om te steigeren en opstandigheid te betonen, zal ze nu bewust aanwenden in dienst van haar nieuw besluit.

Haar geloof bestaat in de overtuiging, uit het diepste van haar ziel, dat het enig werkelijk leven het ander leven is. Haar hoop bestaat in haar wil daar eens haar papa te vervoegen. Haar liefde bestaat in haar streven om steeds beter te worden. Van dit tijdstip af, weigert Anne niets meer aan God, en de Heer, Zich om zo te zeggen over haar zieltje buigend, zal voortdurend meer liefde en groter edelmoedigheid van haar eisen, zodat spoedig de eenheid zich voltrekt in volmaakte wederzijdse liefde van God en dit kind, dat door genaden wordt overstroomd en begenadigd met bovennatuurlijk inzicht. Haar geloof ontwikkelt zich, wordt vaster; zij bestrijdt haar gebreken; zij bidt en heeft lief. Aan dat onschuldig hart ontspringt een bron van naastenliefde en groeien deugden, die zich verrijken tot aan de heiligheid. Het is iets bewonderenswaardig: een kind van vier jaar dat plots doordringt tot in de diepten van het woord van Christus: “Niet zij die roepen Heer, Heer, zullen ingaan in het Rijk der Hemelen, maar zij die de Wil van Mijn Vader nakomen”.

Dit kind beantwoordt een uitgelezen genade met een totale getrouwheid; het heeft begrepen dat zonder eenheid van twee wilskrachten geen liefde mogelijk is. Twee jaar later zal ze immers neerschrijven: “Een kind dat niet luistert naar zijn ouders en zijn meesters, dat grillig, jaloers, lui is, zal God slecht dienen en niet Zijn Wil doen. Gehoorzaamheid is de heiligheid van de kinderen”. Nooit meer komt Anne aan die onderworpen houding te kort, wat het haar ook kosten kan. Zij kan de werkelijke betekenis van die onderwerping uitleggen, maar onder invloed van de genade is zij er zich bewust van geworden dat het er niet gaat om de levenswil te breken, doch om een bevrijding waarin het schepsel openbloeit. Het kind dat zo goed zijn bevelen kon geven aan zijn broertje, aan zijn neefjes en zelfs aan de dokter, gaat voortaan zichzelf bevelen geven en zich lijdzaam laten leiden door anderen. Het zal veel inspanning kosten, maar er is nog Gods genade die rekening houdt met de goede wil van een klein kind.

En men zal dit wonder kunnen nagaan: een meisje van vier jaar dat met Jezus en met de bijstand van haar moeder haar eigen karakter smeedt. En dit meisje, dat van nature uit autoritair, jaloers, opvliegend, kittelorig, stout was, gaat een uitgelezen kind worden. Anne denkt meer aan het leed van haar mama dan aan het hare en poogt moeders leed te verzachten. In plaats van heen en weer te lopen of in het park te gaan spelen, gaat ze naast mama zitten met een kinderwerkje. Zij spreekt zacht, zij die zo luidruchtig was; zij toont

hoe lief ze mama heeft, streelt haar, vliegt haar soms om de hals, en fluistert haar soms stil van die woordjes toe die zo goed doen aan het hart dat baadt in leed… Enkele maanden na het sneuvelen van haar echtgenoot, in november 1915, vertrekt mevrouw de Guigné met haar vier kinderen naar Cannes. Zij had als hulpkracht in haar taak van opvoedster beroep gedaan op de onderwijzeres Madeleine Basset, die toen juist uitkeek naar een betrekking. Deze dame was als een providentieel gezondene op de villa 'Camille , waar haar weldoende invloed deze van de moeder kwam versterken. Heel spoedig werd juffrouw Basset de vertrouwelinge, de vriendin van Anne, die het vleinaampje 'Demoise' (in plaats van demoiselle) uitvond voor haar.

Juffrouw Basset schreef later: "Ik kreeg het geluk, beter de genade, op 17 januari 1916 de kleine Anne te leren kennen. Zij was een meisje van bijna vijf jaar, met bruine ogen, met een zachte en diepe blik met asblonde haren. Het was een beminnelijk kind, zonder schuchterheid maar ook zonder durf *(hardiesse)*. Ze scheen me reeds wijs te zijn boven haar jaren. Ze begroette mij met zulk gemak van manieren en met zulke natuurlijkheid als ik nooit bij een kind van die leeftijd had gemerkt. Ik was er door getroffen. Ik was er mee ingenomen. Jacques, het dikkerdje, legde meer vreesachtigheid aan de dag dan zijn zusje toen hij me zag komen en ging schuil achter zijn moeder. Dank zij Anne verliep alles echter uitstekend en was de kennismaking gauw gebeurd". Het duurde niet lang eer juffrouw Basset opmerkte dat, als Anne een beminnelijke charme bezat, haar hartje ook een mateloze goedheid betoonde, een zachtmoedigheid en een zelfverloochening als geen ander. Omdat zij aanvankelijk meende dit kind aldus zo geboren te moeten zien, stond zij stom verbaasd, door moederlijke mededelingen te vernemen dat Anne wel integendeel wispelturig, stout en jaloers op haar broertje was geweest. Was het mogelijk dat een zo uitermate lief kind eerst zo stout kon zijn geweest? Jawel, het was mogelijk, maar Nénette had zich bekeerd! Zij was niet langer de Nénette die uit jaloersheid stampen uitdeelde of stof en plaaster naar de ogen wierp… En 'Demoise' begreep nog beter welke heldhaftige strijd haar lief leerlingetje had moeten voeren tegen zichzelf om zich zo vaak zo zachtaardig te kunnen tonen.

3.

IN DE VOETSTAPPEN VAN JEZUS

Om haar mama te troosten, wilde Nénette goed zijn. Daarbij verlangde ze vurig hetzelfde geluk te genieten als haar papa, dat van de hemel! Men poogde haar bij te brengen dat, om zulks te bereiken, zij ook zoals hij de deugden moest beoefenen en haar gebreken moest bestrijden. Uiterst wakker van verstand als ze was, begreep ze reeds, al was ze pas vier jaar; haar sterke wilskracht kwam uitmuntend te pas om op die leeftijd reeds tot aan de hoogste graad de kinderlijke deugden te beoefenen. Als hulp kreeg ze van haar moeder de aansporing tot een grote liefde voor Christus en die liefde nam in haar hart voortdurend toe. Tal van kinderen, maar ook tal van volwassenen menen dat heiligen mensen zijn die boven het gewone staan. Dat is een vergissing. Heiligen leven zoals iedereen, maar iets essentieels onderscheidt ze van de anderen. In het geval van Anne de Guigné was dit het feit dat zij alles deed uit liefde voor Christus waar anderen alles in het werk zullen stellen uit liefde voor zichzelf. Juffrouw Basset was niet langer dan een maand in dienst van de kinderen, toen Anne ziek werd. De geneesheer stelde een ernstige buiktyfus vast. Anne maakte meermaals 40 graden koorts en meer. Zou het kind onder druk van het lijden, weer het nukkige kind gaan worden dat zij pas geleden was geweest? Integendeel! Anne was bewonderenswaardig; ze liet zich verzorgen met een verrassend geduld. Er waren herhaalde baden voorgeschreven. Op de gestelde uren steigerde Anne niet en als ze hete traantjes weende, hoorde ze mama aanmoedigen: “Moed, mijn kindje, het is voor de lieve God of voor het vaderland.”

En dat volstond voor Anne om het te laten gebeuren; zij bood haar Heer het grote leed aan dat deze bijna koude baden waren voor haar, die gloeide van de koorts. Ze bleef lang ziek, maar het geduld van het kind leek onuitputtelijk. Sedert haar ‘bekering’ heeft zij de waarde van het offer begrepen, begrip dat zij enkel kan hebben ontvangen van de Heilige Geest in die mate, en geholpen door de genade waaraan zij geen weerstand bood, is zij haar begrip getrouw gebleven. Zowel mevrouw de Guigné als juffrouw Basset, en de Eerwaarde Moeder Saint-Raymond, wier leerlinge Nénette kort daarna zou worden, hebben vrij spoedig ingezien dat de enige rol van de opvoeding voor het kind er in bestond de Heilige Geest in deze kinderziel niet tegen te werken. Anne heeft vrijwillig, zonder enige dwang, uit liefde, de zo moeilijke kunst in zich aangekweekt van de zelfverloochening in alles, en zij is snel een meester geworden in die kunst. Maar ze zou dan ook moeten strijd leveren tegen haar moeilijke natuur tot het laatste ogenblik toe.

Op de ziekte volgde een lange herstelperiode. Voor een levendig meisje als zij was, moet het waarlijk niet prettig zijn geweest gedurende eindeloze uren te blijven uitgestrekt liggen terwijl anderen speelden! En het regiem waaraan zij werd onderworpen, moest haar al bitter weinig toelachen. Nooit echter heeft men haar horen sputteren tegen wat dan ook, al had zij van sommige dingen een normale afkeer. Zij at gezond haar zoutloze schotel of haar appelmoes terwijl ze rustig broertje en zusje hun eitje zag pellen, hun vruchten schillen of hun gebakje verorberen; ze zei dan liefjes en zonder ook maar de geringste toon van spijt in haar stem: “Ik ben erg blij dat ze niet moeten eten zoals ik”. Toen juffrouw Basset in september was toegekomen, had Nénette gezegd: “U zal wel met spijt uw ouders verlaten hebben, juffrouw, en zij zullen ook wel spijt gehad hebben”, en terwijl ze de juffrouw meenam naar de tuin: “Kijk, juffrouw, pluk al deze bloemen en stuur ze naar huis; dat zal ze een beetje troosten. En daarbij, u moet doen alsof alles hier u toebehoorde.” En de

juffrouw kon haar oren niet geloven bij zulke lieftalligheid van een kind van vijf jaar… ‘Demoise’ zal trouwens de verrukte getuige zijn van tal van lieve attenties en daden. Er was niet altijd volmaakte eenstemmigheid onder de vier kinderen: waar is dat wél? Om een stuk speelgoed, om een prentje, om een niets, ontstonden kibbelpartijtjes.

Toen was Anne er nog niet toe gekomen het geheel van haar gewettigde verlangens te overmeesteren. Maar ze spande zich in om alle twistjes te voorkomen of te vermijden en ze zal heel spoedig dat stadium overschrijden en verder gaan, tot aan de totale verzaking aan alles wat haar bevalt, om de anderen genoegen te doen. Geheel haar arrogantie is verdwenen en ze kan dan vermijden ook zelfs het geringste leed te veroorzaken. Ze had besloten haar moeder te troosten! Bespeurt ze op het gelaat van mama een donkerder schaduw dan gewoonlijk? Dan laat zij haar spel varen of haar bezigheid van dat ogenblik en komt toegelopen: “Mamaatje lief, heb toch geen verdriet, papa is in de hemel.” En dan tot haar nog niet begrijpend broertje: “Zie je Jojo, mama heeft verdriet; wij moeten goed voor haar zijn”. Op zekere dag brengt de post modellen van nachtjaponnen. Er zijn er echter maar drie en de kinderen zouden zich willen verkleden. Als oudste had Anne er eentje kunnen opeisen, maar dat doet ze niet, ze brengt haar offer. Ze helpt gewillig de anderen de nachtjapon over de dagelijkse kleren heen te trekken om ze toe te laten aldus uitgedost ‘kangoeroe’ te spelen.

Op een andere keer kwam een pakje toe aan het adres van ‘juffrouw Anne de Guigné’. Het is een wonderbaarlijke vreugde voor een kleuter een postpakketje zélf te mogen openen, vooral dan als het een verrassing inhoudt. Met kloppend hartje ontdoet Nénette het pakje van de touwtjes, van het papier, van het karton. Wat ‘n vreugde! Het is een mooi poppenkleedje! En er is nog een stukje waterspeelgoed bij, dat toch gauw moet worden geprobeerd. Het wordt geprobeerd, maar zie!… Jojo, die er evenveel pret aan beleeft als zijn zusjes stoot met een onhandig gebaar het stukje porseleinen speelgoed van de tafel, het valt en alle scherven zijn… nog heel! Jojo is ontroostbaar maar Nénette nog erger. Maar ze schiet niet in colère, ze weent niet eens en, doordat mama en Demoise haar de geschiedenis van Isaak hebben verteld, zegt ze moedig: “Ik zal het offer van Abraham brengen”. Ze wist er toen nog niets van dat ze spoedig het offer van Agnes, haar pop, zou moeten brengen… Op een avond wenste de levendige Jojo krachttoeren uit te halen. Hij nam de mooie, porseleinen pop van Nénette, wierp ze hoog in de lucht om ze in haar val weer op te vangen. Het lukte hem herhaaldelijk en toen Nénette besloot: “Nu is ‘t genoeg”, was Jojo pas goed op dreef en ging met het spelletje door. En wat gebeuren moest, gebeurde: Jojo miste zijn greep en de pop ging de weg op van het porseleinen stukje waterspeelgoed. Nénette was er het hart van in. Zij raapte de stukken op, maar in plaats van te zeuren of te klagen of haar broertje verwijten toe te sturen, bood zij God haar offertje aan en ging naar bed zonder iets te zeggen. Van het voorval op de hoogte gebracht, kwam mama haar omhelzen in bed en… Nénette wist maar één zaak te zeggen: “O, mama, kijf niet op Jojo, hij deed het niet met opzet!” Dergelijke ‘toeren’ haalde Jojo herhaaldelijk uit, zodat hij voor zijn zusje een bestendige gelegenheid was tot het stellen van verdienstelijke akten en houdingen. Op zekere dag speelde Nénette vredig en blij in de tuin voor verkoopster. Zij hield veel van bloemen. Zij had er geplukt en ze op haar wagentje geladen dat ze dan naar huis reed. Plots komen Jojo en een vriendje van hem aangestormd. Wispelturig en plaaggraag, wierpen de beunhaasjes het wagentje om en strooiden de bloemen in het rond, ‘dat gras’, meesmuilen ze misprijzend. Dan lopen ze heen, de wagen achter zich aanslepend. Het procedé was niet wat men noemt lieftallig. En Nénette die er zo ‘n vermaak aan beleefde. Toch maakte ze zich niet boos. Ze had besloten goed te zijn. Haar ogen vol traantjes, openden zich de kinderlippen om slechts dit te zeggen: “Ik ben tevreden; ze hebben plezier!”

Toen zij de letters leerde, wat zij met gemak kon doen, want ze kon vrij vlug lezen, leerde zij ook de levensernst kennen, de ernst van het leven dat, evenmin als het gebed, een spelletje is. Als zij ontwaakte, bood zij God haar dag aan. Het opstaan kostte haar moeite, ze bleef zo graag wat luieren in bed. Voor dit vrij zwak kind, was het ogenblik van opstaan altijd nogal pijnlijk, maar nooit heeft Anne toegegeven aan die vrij natuurlijke neiging om nog wat te blijven liggen, op het eerste teken was zij op, het offertje van de ochtend, het eerste gevecht tegen haarzelf… Het mocht wel verdienstelijk genoemd worden, vooral als ze op moest staan vóór het gewone uur. Eens hoorde men de kinderen onder elkaar spreken: “Wat was het vanmorgen moeilijk om op te staan! De juffrouw heeft ons herhaaldelijk moeten komen wekken en ze moest ons zelfs uit bed helpen. Alleen Anne was direct op.” En zo verliep geheel de dag van Anne uit liefde. Aan tafel was het de inspanning om een goede houding aan te nemen. Vooraleer aan tafel te gaan, herhaalde ze vaak voor haar broer en zusjes: “Vandaag gaan we het allemaal eens heel braaf doen; niemand gaat aan tafel praten. Wat zal dat een verrassing zijn voor mama en voor grootvader.”

Soms volgden de drie kleinsten het order op, meestal vergaten ze het echter. Dan zweeg alleen Anne tot ze werd ondervraagd, hoewel ook zij dan graag wat had gepraat, maar ze streed om zichzelf meester te worden. Als zij de leeftijd zal hebben bereikt, waarop ze zichzelf kan bedienen, zal zij geneigd zijn het stuk of de vrucht naar keuze te nemen, zoals alle kinderen, maar dan zal zij er met zorg over waken slechts dat te nemen wat zich aanbiedt. En die strijd tegen zichzelf heeft Anne volgehouden tot op de laatste dag van haar leven. Zoals met alle kinderen gebeurt, was ook zij niet altijd even sterk geneigd tot werken. Het kan ook zo eentonig zijn altijd thuis te zitten opgesloten, rustig te moeten zitten als de lente wenkt daarbuiten en het zo heerlijk zou zijn de benen uit te kunnen werpen, met de vogels te zingen, vlinders achterna te zetten, bloemen te plukken… Anne legde dan meer vlijt aan de dag dan anders… En zelfs haar speeltijden waren voor haar ogenblikken van strijd en inspanning. De voorvalletjes met de pop en met het wagentje zijn daar om ze te onderlijnen. Demoise zei: “Wonderlijk begaafd als zij was, zou het haar gemakkelijk zijn gevallen haantje de voorste te spelen; van nature trouwens hield zij er van de toon aan te geven, te bevelen. Van haar prilste kinderjaren af, tot in haar laatste dagen heb ik haar strijd zien leveren, elke dag, tegen deze zucht tot bevelvoeren.” Dat kon niet gebeuren zonder pijn of inspanning. Daar was de strijd om niet boos te worden als de anderen haar spel onderbraken en dat gebeurde vaak. Dan wendde ze zich tot mij: “Het is toch tergend, ik zou me wel kunnen kwaad maken.” Maar ze werd niet woedend. Het was niet altijd een triomf, maar wel altijd een volgehouden strijd. Zij heeft mislukkingen gekend in haar werk, in haar spel, in haar apostolaat, maar ze heeft nooit de moed erdoor verloren. Toen zij eens terugschrikte voor een offer, had ze daar later ontzettend spijt van.

Drie dingen moesten worden verdeeld, maar er waren vier kinderen, wie zou dan het offer brengen? Bij een ogenblik aarzelen van Anne, was haar zusje haar vóór: “Ik” riep ze. En aan de ogen van Anne ontglipten twee traantjes, en met spijt nam zij het voorwerp aan dat haar werd toegewezen. En van dan af aarzelde ze nooit meer. “Ik moet hier aan toevoegen,” zegt Demoise, die dit verhaalt, “dat men haar nooit heeft gedwongen om enige boetvaardigheid te doen. U weet dat de verdienste bestaat in de wil. God laat ons vrij kiezen. Wij weten wat goed en kwaad is; aan ons te kiezen en te handelen uit liefde. Dat is wat de Heiland bevalt.” Die vrije keuze werd ook Anne gegund, aan haar en aan haar broer en zusjes. Dergelijke houding heb ik in de opvoeding altijd bewonderd. Ik nam ze dan ook aan: de zielen de waarheid bijbrengen en voor ze bidden; hen het goede ingeven, nooit opleggen als het niet dwingend nodig is of door God bevolen.” Men verzaakt aan zichzelf om Christus na te volgen.

Voor hem die liefheeft is het offer een bron van vreugde als het ver genoeg strekt om een inniger eenheid met de geliefde te bereiken. De kleinen zijn zeer goed vatbaar voor het begrip van het offer. Het volstaat hun vrijheid te eerbiedigen en de Heilige Geest te laten werken want de Geest blaast waar Hij wil en wanneer Hij wil. Voor de natuurlijke opvoeders of hun afgevaardigden komt het er op aan er zich rekenschap van te geven dat de liefde niet van buiten uit wordt opgedrongen. Offers opleggen onder voorwendsel dat men daardoor de gewoonte tot stand helpt brengen, staat gelijk met zich in de plaats te stellen van het kind, loopt het gevaar het kind afkerig te maken, en de geest van offervaardigheid in het kind te verzwakken. Sedert Anne ‘bekeerd’ was, had ze dat ook begrepen. En alleen de Heilige Geest heeft in haar de offervaardigheid tot de hoogte kunnen ontwikkelen die wij van haar kennen. Zij heeft van haar kant nooit de genade tegengewerkt, maar stelde er zich met bewonderenswaardige getrouwheid voor open.

4.

DE EERSTE HEILIGE COMMUNIE VAN NÉNETTE

Vooral van het ogenblik af waarop Nénette ging denken aan haar eerste Heilige Communie, ging zij met reuzenschreden vooruit op de weg van de volmaaktheid. Reeds toen haar vader nog leefde, smeekte ze reeds haar moeder om te vertellen over haar Eerste Communie en van de kleine Jezus. Want het hart van de kleinsten, dat goed gevormd is en vurig, gaat rechtstreeks uit naar de Heer in een bovennatuurlijk licht. Men kan zich maar moeilijk indenken hoe sterk de zuivere kinderziel het levendig gevoelen heeft van de aanwezigheid van Onze Heer in de Eucharistie, omdat God Zich openbaart aan de onschuld, liever dan aan de wetenschap". (Pater Lajeune, O.P., in zijn werk over 'Anne de Guigné') Op 28 juni 1915 schreef mevrouw de Guigné over Anne: "Ik sta verstomd over haar begrip: ze spreekt me vaak over haar Eerste Communie en vraagt me vooral er haar over te spreken. Haar antwoorden zijn dikwijls een verrassing voor me; ik zal een catechismus kopen, die ik haar langzaamaan zal doen leren. Dat liefje is werkelijk zeer begaafd, zodat ik de Heer verzoek toch vooral alles wat Hij aan goeds in die lieve, kleine ziel heeft gelegd, goed te besturen en te gebruiken". Toen het gezin de Guigné een deel van het jaar doorbracht te Cannes, was het leven van Nénette aldaar heel gewoon zoals dat van andere kinderen van haar jaren. Zij leerde lezen van 's morgens af, evenals schrijven en even later volgde ze ook andere lessen. Hoe meer ze groeide, hoe groter haar verlangen werd naar de Heilige Communie. In de herfst van 1916 schreef men haar in voor de catechismuslessen die verstrekt werden door de Zusters Auxiliatricen van Cannes; ze was toen pas vijf jaar en zeven maanden oud! Zij was de kleinste van alle leerlingen maar heel zeker de meest aandachtige. De Eerwaarde Moeder Saint-Raymond, die te Cannes catechismus onderwees, getuigde van Anne: "Te eenvoudig om verlegen te zijn, voelde ze zich dadelijk op haar gemak tussen een twintigtal meisjes, onder wie verscheidene van negen en tien jaar. Haar eerbiedige aandacht trof evenzeer haar gezellinnetjes als haar verstandige antwoorden. Bleef een antwoord zonder oplossing, dan wendden instinctmatig alle hoofden naar Anne, die met haar piepstemmetje ogenblikkelijk de zaak oploste. Een meisje van negen jaar fluisterde dan telkens luider: "Dat kleintje weet toch alles!"

Het is dank zij de kleine catechismus, haar door moeder sedert verleden jaar langzaam aangeleerd, dat Nénette inderdaad reeds veel weet. Van zodra zij bij machte was te begrijpen, legden moeder en de juffrouw haar dagelijks een stichtend feitje uit het leven van de heiligen uit, of een parabel van het Evangelie. "Dan keek Anne mij aandachtig aan", schreef haar moeder, "en mijn woorden graveerde zij in haar hart." Men zag lichtflitsen van vreugde in haar klare blik toen zij vernam dat zij, evenals de heiligen, haar liefde aan God bewijzen kon door op volmaakte wijze haar kinderplichten na te komen. Zij betoonde een werkelijke belangstelling voor alles wat het goddelijk leven betrof. Om deze belangstelling nog scherper in haar op te roepen, beschikte zij over een onvergelijkbare Meester: de Heilige Geest. Moeder Saint-Raymond zei daaromtrent: "Men voelde in haar de smaak voor God aan. Aanvankelijk kende ze maar gebrekkig de catechismus voor wat het woordelijk van buiten geleerd hebben betrof; ik zag haar eens vooral verveeld, toen ze het woordelijk antwoord geven moest, zoals gevraagd werd. De les was ook moeilijk, het betrof: De Kerk. Antwoord mij, zei ik, zonder dat het woordelijk zij; wat heb je er van begrepen? Toen legde ze mij perfect de les uit in juiste, klare bewoordingen, ja, die getuigden van verlichte juistheid.

Die kennis was voor Anne toch pas een eerste stap en haar kennis zette ze dadelijk om in liefde. Zij bracht haar catechismus in toepassing in het praktisch leven van elke dag. Toen bij het naderen van Kerstmis de Eerwaarde Moeder Overste de meisjes er toe aanspoorde voor het Kindje Jezus een zacht wiegje voor te bereiden, 'voorzien van een warme matras', begon Anne, die de vergelijking niet had begrepen, te wenen: "Ik kan niet naaien!" zei ze, tussen twee snikken in! Natuurlijk stelde men haar gerust door uit te leggen dat het haar hartje was, dat met een wiegje was bedoeld, waarin op de dag van de eerste Heilige Communie Jezus zou komen rusten. En gerustgesteld, zette Nénette zich aan het werk met een stralend gezichtje en met verwonderlijke vurigheid. Als Jezus op 25 december in de kribbe kwam, dan zou Hij drie maanden later in de levende kribbe komen, die Nénette was. Mama, Demoise, Moeder Saint-Raymond, alle drie hebben ze samen gewerkt met de Heilige Geest en de Heilige Maagd om het geweten van het kind te vormen. Daardoor begrijpt Nénette nu duidelijk dat, als Jojo haar pop en haar waterreservoirtje brak, hij dat deed uit onhandigheid, dat zij ongehoorzaam is geweest toen ze de chocolaatjes wilde hebben, die men haar ontzegd had. Als zij bij koud weer haar manteltje vergeet, begaat zij slechts een onvoorzichtigheid, maar als zij het opzettelijk vergeet, terwijl mama haar nog gebood het aan te trekken, dan is dat ongehoorzaamheid! Ja, Nénette heeft het duidelijk begrepen. Zij is voorbereid op het ontvangen van het sacrament van boetvaardigheid. Ze was vijf jaar toen zij voor het eerst haar biecht sprak. "Niet bang zijn", zei iemand haar, "niet verlegen zijn". "Zeker niet," antwoordde ze. "Ik zal heel eerbiedig met de pater spreken, maar ik zal niet bang zijn. De priester is daar toch de plaatsvervanger van Jezus, nietwaar?"

Niets zou wel de eerste Heilige Communie van een zo degelijk voorbereid kind in de weg staan, zo leek het tenminste. Haar naam werd dus geboekt op de lijst van de communiekantjes van de lente van 1917. Toen rees een onvoorziene hindernis. Het decreet van de heilige Paus Pius X was pas verschenen en het hield in dat men kinderen 'gekomen tot de jaren van verstand' mocht toelaten tot de Heilige Tafel. Wie bereikt normaal die jaren vóór het zesde levensjaar, tenminste? Toen Monseigneur Chapon, bisschop van Nice, op de lijst die hem was onderworpen de naam en leeftijd zag van Anne de Guigné, wilde hij die naam dadelijk schrappen. Maar gelukkig wisten de zusters de zaak van het kind gunstig te bepleiten en de bisschop stemde er in toe op zijn besluit terug te komen: "Maar ik eis tenminste een streng examen", stelde hij als voorwaarde. Met dit examen werd de jezuïet, Pater Perroy gelast. Men vreesde voor het kind. Hoe zou het zich van slag trekken ? Wel, dat zal opperbest verlopen, zoals men zal zien. Zij zal alle vragen zonder aarzelen beantwoorden; zij heeft gebeden tot de Heilige Geest en kent geen vrees. Nochtans toen Pater Perroy de kleine komen zag, vergezeld door haar moeder, kon hij een gebaar van ongeduld niet bedwingen: "Zij is veel te klein, een baby, riep hij uit, haar uit de hoogte bekijkend. Dat is me te sterk! Dra zullen de moeders hun kinderen willen doen communiceren nog eer ze lopen kunnen!"

Nénette was inderdaad erg klein. De pater was er mee gelast te onderzoeken of dat stompje mens werkelijk iets had begrepen van de zin van de catechismus. Hij wachtte er zich wel voor haar woordelijke antwoorden te vragen uit de catechismus, en stelde vragen zonder het boekje zelfs maar te openen. Hij liep over de artikelen van het geloof, over de beleving van de geboden, sloeg een heel hoofdstuk over, liep terug en weer over twee hoofdstukken. Anne antwoordde op alles met beslistheid en klaarheid, op nauwkeurige wijze, zodat de ondervrager er stom van stond. Dan veranderde hij van tactiek, wilde in dat zieltje binnendringen: "Welke zijn uw hoofdgebreken?" vroeg hij haar. "Hoogmoed en ongehoorzaamheid", zei ze eenvoudigweg. En de pater moraliserend: "Ge moet volstrekt luisteren en nog wel ogenblikkelijk; iets wat ternauwernood gezegd is, moet gebeuren. Ge-

hoorzaamt Jezus niet zelf zo?” Anne luistert oplettend. En de pater is dit keer zichtbaar geïnteresseerd, overwonnen zelfs, als hij voortgaat:

“Wanneer gehoorzaamt Jezus?”

“In de Heilige Mis op het ogenblik van de Consecratie “.

“Naar welke woorden luistert Hij dan?”

“Dit is Mijn Lichaam, dit is Mijn Bloed.

En dan over de sacramenten.

“Welke sacramenten hebt ge al ontvangen?”

“Het Doopsel en de Biecht.”

“Welke zult u ontvangen?”

“De Eucharistie en het Vormsel.”

“En later?”

“Misschien het Huwelijk.”

“En het priesterschap dan?”

“O neen, pater, het priesterschap dat is voor u!”

De ondervraging had een half uur geduurd. De pater was in de wolken om haar juiste, vaste, zonder aarzelen geformuleerde antwoorden. Hij gaf Nénette de vrijheid weer en wendde zich, verrukt, tot mevrouw de Guigné, die de ondervraging volgde met de spanning die men zich kan indenken.

“Zij is niet alleen voorbereid, mevrouw, maar ik wens oprecht dat u en ik altijd zulke graad godsdienstige wijsheid zouden bezitten.” Diezelfde dag zal mevrouw de Guigné bekennen dat de antwoorden van Anne haar diep getroffen hadden.

“Ik stond verstomd over wat mijn dochter wist”, noteerde ze, “omdat ik er absoluut zeker van was haar niet de dingen zo gedetailleerd te hebben aangeleerd”. Anne was voorbereid en bereid. Ze kan eindelijk naar het Hart van Jezus, dat haar zo teer had aangetrokken. Even voor Kerstmis was ze voor het eerst te biechten geweest. Biechten was voor haar, en zal nooit voor haar een karwei zijn, integendeel. Door het sacrament van de boetvaardigheid vergeving bekomen voor de fouten die een beletsel zijn voor de ontwikkeling van het goddelijk leven en dat bovendien een vermeerdering betekent van de zaligmakende genade, was voor Anne van meet af aan een genade. “Ontroert het je niet, Nénette, Jezus te kunnen ontvangen?” vroeg haar juffrouw Basset op de vooravond van de grote dag. “Helemaal niet vermits Jezus wil dat het zou zijn! Hij wil toch in ons hart komen!” Voor haar was slechts één zaak van belang: een zuiver geweten, volmaakt aandachtig de voorbereidende retraite doormaken, zich bestendig inspannen om gehoorzaam te zijn, er zich op toeleggen de Verlosser beter na te volgen. Dat alleen was voor dit kind van belang.

Nénette zag er stralend uit. De Eerwaarde Moeder Saint-Raymond getuigde nogmaals: “Vreugde stond op haar gelaat”. Toch gleed ‘s avonds een schaduw er over. De reden? “Ik denk er aan dat papa er morgen niet zal zijn.” “Zeker wel, liefje. Meer dan gelijk wie zal papa in de hemel uw vreugde delen. “O, dan ben ik gelukkig”. Daags nadien, op 26 maart 1917, nederig en slechts gekleed in een eenvoudig kleedje van wit piqué, heeft Nénette de Guigné te Cannes, in de kapel van de Zusters Auxiliatricen voor het eerst gecommuniceerd. En de Eerwaarde Moeder Overste getuigde andermaal: “Die dag was haar vreugde

ongehoord: zij liep van de ene naar de andere van haar vriendinnetjes als in vervoering. Toen ik dat kleine volkje rond mij had doen staan, zei ik hen: “Wij konden u niets beters geven, vermits wij u Jezus hebben bezorgd” en op dat ogenblik schitterde een flits van vreugde in het oog van Nénette, die ik nooit meer zal vergeten. Ze zei iets wat ik niet kon verstaan, maar haar gelaatsuitdrukking vertolkte haar vervoering. Ze moest een zeer diep inwendig leven hebben, wat wij zagen was niets, het mooiste zal wel verborgen zijn gebleven”.

5.

OP DE KLEINE WEG VAN DE KINDSHEID

Nénette is zes jaar oud als zij reeds vier sacramenten heeft ontvangen: het Doopsel, de Biecht, de Eucharistie en het Vormsel. Zij biechtte en communiceerde zeer dikwijls. Van de dag van haar Eerste Heilige Communie af, die de grote dag van haar leven was en bleef, ging Nénette van deugdzaam steeds deugdzamer worden tot aan de spits van de volmaaktheid; vijf jaren lang steeg zij naar een bewonderenswaardig ideaal van heiligheid. Haar op zulke jeugdige leeftijd zien opstijgen naar een zo volmaakte heiligheid, zou men allicht voor een ingeboren neiging kunnen houden. We toonden reeds aan dat dit alles behalve zo was, doch dat die heiligheid moest veroverd worden ten koste van een getrouwheid van elk ogenblik. “Haar verlangens voorkomend, schonk God haar een zeer grote genade, maar van haar kant was zij hoe langer zo meer getrouw om de genaden tot in het kleinste te beantwoorden: daarom voelde men in deze ziel een onstuitbare opgang naar God aan.” Na een van haar Communies zei ze eens: “Als ik erg ingekeerd ben, spreekt Jezus met mij. Hij zegt me dat Hij veel van me houdt, meer dan ik van Hem.” Die liefde van haar voor Jezus-Hostie beschrijven, gaat niet. Ze had Hem zo lief dat ze voortdurend aan Hem dacht. Hoe vaak zag men haar niet ophouden met spelen om even te zeggen: “Jezus, ik heb U lief”, of “Jezus behoud mijn hart geheel voor U!” Al haar gedachten waren op Hem gericht. Zag ze een mooie bloem, dan plukte zij ze ‘voor Hem. Op de vooravond van een Sacramentsdag, liep ze naar een zuster die doende was het altaar in gereedheid te brengen in de kerk van Annecy-Ie-Vieux. “Zuster, wat zou ik gelukkig zijn als ik een bloemtuil plukken mocht voor Jezus! Mag ik u helpen?” En toen de zuster daarin toestemde, beijverde het kleintje zich om een tuil te schikken, die zij de zuster aanreikte met het verzoek: “Zet hem heel dichtbij, zuster, als het u belieft!” Ze deed niets liever dan de Heilige Mis bijwonen: “Ik hou van de Heilige Mis, want het is altijd een Heilige Communie meer!” Haar ingekeerdheid was ontroerend en ze straalde als een engel als ze naar de Heilige Tafel liep. En als zij er van terugkeerde, was niets nog van tel voor haar met Christus in haar hart. Niets bestond dan nog tenzij Nénette geheel verloren in God, want men moest haar meermaals als een blinde terug naar haar plaats geleiden.

Zij die haar zagen communiceren, ondergingen er een onuitwisbare indruk van. Haar grootoom, de heer Albert de Guigné, schreef daaromtrent: “Men kon er zich rekenschap van geven dat zij doordrongen was van het gevoelen draagster te zijn van God. Men zou gezegd hebben: een levende monstrans die stralend voortschreed in eerbiedvolle en liefdevolle schoonheid”. Een ongelovige hoorde eens spreken over de kleine Anne en hield al die praatjes over het kind voor overdreven; zij wilde er zich eens persoonlijk van vergewissen. Uit nieuwsgierigheid betrad zij de kerk, hield de kleine Nénette in het oog en bekende tenslotte: “Het is werkelijk goddelijk, ik kan niet langer geloven dat God niet bestaat…” Het hoeft niet te verwonderen dat de vurige liefde van Nénette voor God haar heel en al herschiep, want die liefde inspireerde haar in alles wat ze deed. Het Jezuskind was haar voorbeeld en zij legde er zich uit alle macht op toe Zijn stappen te kunnen volgen. Maar voegen we hier onmiddellijk aan toe dat de opgang van dit kind naar God een waarachtige strijd van elke dag is geweest voor haar. Het was Pater Lajeunie, Dominicaan, die zei: “In het geestelijk leven is de wilskracht de grote stuwing die de genade getrouw moet aantreffen, want in haar zetelt de liefde, die de hefboom is van onze opgang naar God.” Om de wil te doen handelen, moet hij worden aangedreven door de

liefde, die nodig moet zien, moet kennen. Het hart van Nénette was steeds bezorgd om de Wil van God te kennen. De genade van het geloof, zegt Sint Jan, is per essentie geloven aan de liefde van God die onder ons heeft gewoond, is te geloven dat wij niet alleen de naam van kinderen van God hebben gekregen als een liefdegave, maar vooral dat wij zulks werkelijk zijn. Kinderen zijn van God staat gelijk met kinderen zijn van de genade. Maar genade betekent vrije gave. Uit onszelf vermogen wij niets. “Zonder Mij kunt gij niets”, zei Christus. Zonder Hem, zonder de genade, slagen wij er niet in geheel goed te zijn. Als Nénette als kind een grote heiligheid bereikte, dan is dat dank aan Onze Heer, die door de Heilige Communie in haar woonde, en de volmaaktheid die Nénette in zo korte tijd bereikte is de vrucht van de Heilige Hostie.

Met volhardende inspanning heeft Nénette de genaden die zij ontving beantwoord. Er was een bestendige uitwisseling, die haar beurt opgang mogelijk maakte; zij keek naar de goddelijke dingen op om tot hun mysterie te kunnen doordringen en zich dan te verliezen in God. Het is niet aanvaardbaar dat zij die graad van volmaaktheid zou hebben bereikt als Christus zélf ze niet in haar had bewerkt, – er niet de maker van zou zijn geweest; het zaad van de hoogmoed en van de ongehoorzaamheid in haar zou het goede graan hebben verstikt. Opdat de wilskracht los zou komen, moet de veer van de liefde gespannen staan; maar om lief te kunnen hebben, dient men eerst te kennen. Men weet dat Nénette een christelijke opvoeding genoot en dat men haar vroegtijdig reeds de goddelijke woorden aanleerde, maar de genade van de beschouwing, die haar gegeven was, was het loon voor haar getrouwheid en voor haar bestendige inspanning, die zij zich oplegde om ook de eenvoudigste morele lessen na te komen. In haar boekje van geestelijke nota’s schrijft ze: “Wij moeten onze ziel redden; die gaat terug naar God, haar Schepper. Ons lichaam komt voort uit de aarde, maar onze ziel uit God”. Slechts één zaak is noodwendig en al heel vroeg begreep Anne die waarheid, die even essentieel als eenvoudig is. Dit einde kennend, wendde zij die middelen aan om het te bereiken “Ik wil mijn ziel rein en zuiver als een lelie”, zei ze. En als een lelie groeide ze inderdaad op in al haar reinheid. Zij straalde en geurde. Zij besefte dat de Boze ronddwaalt zelfs rond slecht bewaakte en eenzame kinderen. Op haar ziekbed herinnerde ze zich eens dat haar zusjes naar de catechismus moesten. “Mama, vroeg ze, laat ze niet alleen gaan; kleine meisjes zijn niet altijd even lief als men wel meent.” Zo was ze vaak bekommerd om de kinderen uit haar omgeving en vroeg ze zich af: “Zijn ze wel goed?”

Dit was haar grote bekommernis tijdens haar kortstondig bestaan: bidden, offers brengen voor haar lieve, kleine wereld, opdat ze ‘goed zou zijn’. En haar nichtjes bekenden ‘zich aangetrokken door haar reinheid, bij zoverre dat we er een nood aan hadden bij haar te zijn’. En een kloosterlinge getuigde ‘dat men Jezus in haar ogen zag’. Het goddelijk Lam openbaart zich altijd zuiverder in een zuiver hart, om ze steeds sterker aan te trekken tot de volmaaktheid. Anne had een afschuw van de geringste dagelijkse zonde en zelfs haar onvolmaaktheden waren voor haar een aanleiding tot droefheid. Zij verweet zich het geringste dat haar aandacht was ontgaan. Eens verbeeldde ze zich een gebod van de Heilige Kerk niet te hebben onderhouden: ze was ontroostbaar omdat ze, zonder er bij te denken, op een zondag eventjes iets had gewerkt; ze vreesde ‘de Heilige Geest’ bedroefd te hebben gemaakt van hoe weinig tel het ook mocht zijn. Een vriendinnetje verklaarde dat Anne haar op treffende wijze omhelsde telkens het haar gebeurde mij naar haar mening in iets leed te hebben aangedaan. Op zekere dag had ze met een zweepje het gebaar gemaakt haar gouvernante te zwepen. Ze had haar eventjes geraakt. Toen was ze zo bang haar pijn te hebben gedaan, dat ze niet meer wist hoe het goed te maken: “Ik kon haar niet getroost krijgen”, bekende Demoise, en heel die dag was ze dubbel lief voor haar, spitste ze zich toe op de grootste

lieftalligheid om haar niet-noemenswaardige onopmerkzaamheid te herstellen en haar genegenheid te bewijzen. Haar biecht sprak ze met een uiterste ernst en aandacht, schreef een van haar biechtvaders. En zelf schreef Anne, rond de ouderdom van negen jaar: “De biecht is een zeer groot, groot sacrament. We krijgen er nog meer genaden door dan we te voren al hadden. Daarom moet men uitkijken naar zoveel mogelijk biechtgelegenheid. En men moet met zeer veel oprechtheid biechten. Als men zijn zonden heeft beleden, en ook daarvoor reeds, moet men ze ten zeerste berouwen vermits de liefde tot God erdoor verminderde.” Op een keer achtte de Jezuïet, Pater Cornu het nodig het kind enkele vragen te stellen, omdat hij meende te doen te hebben met een kind dat niet kon biechten: de fouten die ze bekende leken zo onbeduidend! Hij dacht dus dat hij het kind op de weg moest brengen van een wat meer ernstige belijdenis. Bij het buiten komen uit de biechtstoel, weende Nénette hete tranen. Waarop haar mama haar ondervroeg: “Mama, antwoordde ze, ik heb een grote zonde bedreven. De pater vroeg mij of ik niet soms mijn gebed vergat ‘s morgens en ‘s avonds; ik heb geantwoord dat ik die altijd oversloeg.

Naderhand bleek dat er een misverstand in het spel was. De pater begreep het woord ‘missen’ als ‘niet opzeggen’, maar Nénette begreep het als ‘onvolmaakt opzeggen’. En Nénette geloofde nooit volmaakt genoeg te spreken met God. Nadat mama haar de zaak had verduidelijkt, werd ze toch weer rustig. Dat voorvalletje zegt genoeg van welke graad het berouw van Nénette was. Anne was zich bewust van het feit dat de zonde het grootste ongeluk is. Als zij bedacht dat de wereld zoveel zondigt, was ze zeer droevig gestemd. “Als ze over de zondaars sprak, voelde men haar ziel ontsteld, als verdronken in droefheid en belast met leed”, getuigde een intieme vriendin van Nénette. Als ze vernam dat een ongelukkige de Heer had beledigd, dan hoorde men haar bidden, met de ogen ten hemel opgeslagen en een engelachtige uitdrukking op haar gelaat: “O mijn God, vergeef het hem!” Daarom ook had ze geen lievere intentie dan de bekering van de zondaars, zoals naderhand nog zal blijken. Hoe zou zij dan niet diep geschokt zijn geweest alleen al bij de gedachte dat zijzelf God zou beledigen door een dagelijkse fout. Zij leed er onder dat Gods liefde verminderde door kleine nalatigheden en de gedachte zélf schuld daaraan te hebben, sloeg haar met verstomming. Waaruit men dan weer kan afleiden wat de biecht voor haar moest betekenen. Zij, die haar een biechtstoel zagen betreden, konden hun indrukken niet voor zich houden, zodanig werden ze getroffen door een stralende Anne!

Eens vroeg een penitente, die de biechtstoel van Pater Cornu betrad, wie het kind was dat er pas buiten kwam. “Waarom?” vroeg de pater. “Omdat dit kind mij getransfigureerd leek op het ogenblik waarop het de absolutie kreeg, zou ik willen weten wie het is”, zei de penitente. Behalve dit getuigenis van Pater Cornu, zegde ook de Eerwaarde Heer Grégoire: “Toen zij hier voor het laatst kwam biechten – dat was op 1 december 1921, vooravond van de eerste vrijdag – betrad ik de kapel op het ogenblik waarop zij haar gewetensonderzoek afsloot. Dadelijk stond ik verstomd te bewonderen, als aan de grond genageld. Nénette bad met gevouwen en neergeslagen ogen, als naar gewoonte. Maar ik had haar nog nooit zo diep verslonden gezien in gebed. Voor haar leek alles verdwenen te zijn en haar leven leek geconcentreerd, samengebald binnen in haar. Een of twee uren later zag ik haar weer en toen was haar lieftallige glimlach samen met haar meeslepende aard teruggekeerd op haar gelaat, evenals haar opgewektheid en haar tegemoetkoming voor al wie haar naderden. “Ik wil mijn ziel zo zuiver als een lelie!” Ja, dat wilde ze en ze zette er ook alles op en dat met een bewonderenswaardige volharding. “Ik wil Jezus navolgen!” En het is dat ‘ik wil’ waar het om gaat. Ze zette er steeds alles op voortdurend beter ingelicht te zijn over de geringste van haar plichten. Ten koste van

alles moest ze weten hoe handelen ‘om Jezus te behagen’. Ze had de beslissing getroffen het smalle pad naar de volmaaktheid te willen bewandelen en met beslistheid kon ze zeggen: “Ik moet willen mijn ziel over de beste weg te leiden. Mijn ziel is bestemd voor de hemel en waar men zich zoveel bezig houdt om het lichaam op te knappen, wil ik het méér doen om mijn ziel, die gemaakt werd voor het eeuwig leven, dat of eindeloos gelukkig of eindeloos ongelukkig zal zijn. En God wil dat het eindeloos gelukkig zijn zou; dat hangt dus af van mij alleen; mama kan dat voor mij niet opknappen, dat moet ik zelf doen.” Dit ‘heilig kind’ wilde geen andere liefde kennen dat die bewezen wordt en haar vaste besluiten volgde ze nauwgezet op, zegt Pater Lajeune, Dominicaan in zijn biografie van Anne de Guigné.

En met heel haar actieve wilskracht ging zij aan de slag. Ze was pas rond negen jaar oud, toen ze schreef: “Welke middelen moet ik aanwenden? De hindernissen, die Jezus kunnen beletten te groeien in mij, moet ik bestrijden: mijn gebreken, die neiging tot hoogmoed, tot luiheid… En dat is voor mij noodzakelijk een dagelijkse strijd”. En verder: “Zoals mijn lichaam dagelijks voedsel nodig heeft, moet ook mijn ziel leven. Van welk voedsel? Van alles wat waarheid is, schoonheid en goedheid, van alles wat ik leerde op de knieën van mama.” Eens het te bereiken doel ontwaard, wendde zij de nodige middelen aan om het te bereiken. Ze luisterde naar de stem van haar geweten. In haar geestelijke nota’s werd teruggevonden wat ze in 1921 schreef en wat toelaat de arbeid van deze ziel te begrijpen: “Hoe meer ik met Hem (Christus) spreken zal, hoe meer Hij me zal antwoorden. Hij zal me antwoorden door de priester, door de raadgevingen die men me geven zal. Maar vooral zal Hij met me spreken in het diepste van mijn ziel door Zijn genade. God zal me zeggen: “Ik wil je gehoorzamer, Ik wil je niet meer ijdel zien, want als je dat al bent op jouw leeftijd, wat wordt het dan later?” En van dergelijke bedenkingen leidde ze praktische deugden af: “Nodig is: 1. de reinheid van de ziel - die bestaat in het vermijden van zonde, 2. behoorlijke kleding - dat is het nakomen van onze plichten, 3. opsmuk - dat zijn de goede daden die we stellen uit eigen beweging.”

Zeker, de aarzelende spelling waarin dit alles werd neergeschreven staat in zekere zin in tegenstelling tot de juistheid van haar nota’s. Maar het belang van de nota’s ligt in de helderheid van dit zo eenvoudig plan, dit zo vruchtbare plan dat zich leent tot eenieders vermogen. Er even getrouw aan blijven als Anne, is de voorwaarde tot slagen. Anne gaat zich terdege aan het beoefenen zetten van de gehoorzaamheid. Daar getuigen haar nota’s voor: “Een grote eerbied voor Gods aanwezigheid is vereist, evenals voor deze van de ouders; alles doen wat mogelijk is om ze te behagen; ze van harte liefhebben, ze zoveel mogelijk dienst bewijzen… Zijn ouders eerbiedigen dat is ze dienen, ze gehoorzamen en alles doen wat ze verlangen dat gedaan zal worden. Een kind dat niet naar zijn ouders en naar zijn meesters luistert, dat grillig, jaloers, lui is, dient God slecht in dit alles en volbrengt niet zijn Wil.”

Men had haar gezegd dat gehoorzaamheid de heiligheid *is* van de kinderen, dat het Kind Jezus Zijn ouders onderdanig was, tot aan de dood toe, en dat zij gehoorzaam en onderdanig moest zijn zoals Hij. Dat volstond! In alles wilde ze zijn zoals haar lieve Jezus. Laten we even dit feitje aanhalen om aan te tonen hoe bezorgd ze steeds was in haar streven naar gehoorzaamheid: toen men haar zei dat missionarissen hun baard moeten laten groeien, wist ze geen andere vraag te stellen dan: “Hoe gehoorzamen zij dan als de baard niet groeien wil?” Bij gelegenheid van een retraite had ze een voornemen gemaakt, dat ze nauwgezet in daden omzette; het luidde: “Lieve Heer, ik wil altijd zeer gehoorzaam zijn en mijn gebed nooit verwaarlozen”, en het jaar daarop kwam zij er nog eens op terug: “Lieve Heer, ik maak

het voornemen stipt gehoorzaam te zijn, al mijn gebeden nauwgezet te zeggen en geduldig te zullen zijn.” Er is geen getuige die zich kan herinneren haar ook maar één keer te hebben zien aarzelen als de gehoorzaamheid beval; noch te hebben horen sputteren, noch ook maar één opmerking te hebben horen maken. Soms vroeg ze wel even uitleg, als ze niet heel duidelijk de gegeven opdracht of het gegeven bevel had begrepen, maar zodra kende ze er de zin van, of ze haastte zich, stralend van geluk, het bevel in te volgen. Al was ze levendig en speelziek van aard, ze verkoos bij het spel te verliezen liever dan ongehoorzaam te zijn; het volgend voorbeeldje moge er van spreken. Toen de kinderen eens verstoppertje speelden, had ze juist de tijd om zich achter een struik te verbergen om niet ‘gepakt’ te worden. “Daar zitten we veilig”, zei haar speelmaatje. “Niets van”, antwoordde ze; “we moeten elders zoeken want grootvader heeft ons vroeger eens gezegd ergens anders berghoekjes te zoeken om de bloemen niet te beschadigen.” Op een bruiloft werd eens ijs aangeboden; kinderen lusten dat graag. Maar mama was van mening: “Niet van nemen, dat is te koud voor jullie “, waarop ontgoochelde gezichtjes werden getrokken, maar Anne wist ze ogenblikkelijk om te toveren in stralende gezichtjes, omwille van het offertje: haar liefde voor de Heiland en haar geest van gehoorzaamheid hadden het gehaald. Nog meer andere trekjes spreken voor haar deugd. Juffrouw Basset vertelt dat op zekere dag Jojo, Léleine en Marinette her en der liepen, uit hun humeur en zonder zin om zich aan een of ander bezigheid te begeven. Het is altijd gevaarlijk niets te doen, zodat ook hier de drie kleintjes vrij spoedig kibbelden. Nénette zat rustig te werken in de kamerhoek, als naar gewoonte doende aan het elkaar lappen van kleinigheden die ze naderhand de anderen aanbood bij wijze van verrassing. Toen ik merkte hoe het ging verlopen met de drie kleintjes, zei ik hen: “Nemen jullie toch die mooie toren die je van mama hebt gekregen en schikt er de soldaatjes van Jojo omheen.” Ik kreeg het echter van geen van de drie gedaan. Nénette stond op bij het eerste woord; snel had ze haar spulletjes weggelegd en zij liep de kartonnen toren halen. Nochtans gold het bevel niet haar, tenminste niet in mijn bedoeling, maar het kwam geen ogenblik bij haar op dat zij er zich mocht aan onttrekken.

Van haar kant vertelde mevrouw de Guigné hoe Nénette eens bezig was met bordpapieren poppetjes te maken voor haar zusje, een voor ‘n klein meisje inspannend werk. Ze had nauwelijks het bordpapier geknipt, wilde juist een aanvang maken met het samenvoegen van de geknipte deeltjes; al haar aandacht was er door in beslag genomen, toen mama haar plots riep: “Nénette, kom eens!” En toen zuchtte ze: “O, mama, ik zal de knipsels niet meer bij elkaar kunnen brengen, maar vermits het volmaakter is…” voegde ze er ogenblikkelijk aan toe! En blijmoedig liet ze alles in de steek, stond op en liep naar haar moeder, volkomen bereid te doen wat van haar verlangd werd. Dat eens zo onafhankelijk kind, had de geest van eigen genot uit haar hart verbannen en vervangen door de geest van plicht. Die cultus van de gehoorzaamheid wilde ze graag inplanten bij broer en zusjes. Een zuster Auxiliatrice, die te Cannes de kinderen van de catechismus tijdens de speeltijd surveilleerde, vertelt dat ze eens naar de ‘kuikentjes’ waren gaan kijken, wat voor heel de bende erg aantrekkelijk bleek. Anne was er met haar zusjes ook bij en Marinette bleek noch de minst vurige, noch de minst belangstellende te zijn. Na een tijdje moesten we natuurlijk weer weg en gaf ik het teken daartoe. Even natuurlijk waren er achterblijvertjes, onder wie Marinette. Hoe verrast was ik haar te horen zeggen tot haar zus op moederlijke toon, deze woorden, die ik steeds ben blijven onthouden: “Zie je, Bébé, als men neen heeft gezegd, moet men nooit nog aandringen.” Men weet hoe moeilijk opvoeders gehoorzaamheid en algehele aanhankelijkheid van een groep kinderen kunnen verkrijgen, als ze samen zijn. Soms ontstaan bewegingen van insubordinatie, van opstandigheid. Sommigen betonen zich koppig, terwijl anderen veinzen

niets te hebben gehoord. In elk geval breekt slechts zelden een gemeenschappelijke geestdrift uit als het er gaat om een wat hinderlijk dienstbetoon. Moeder Saint Raymond nam er nota van: “Dat willen we niet doen”, protesteren de kleintjes, als onveranderlijk één van de meisjes naar voren trad: “Ik zal het doen, Moeder, als u het me toestaat”. Dat eentje was Nénette. Voor heel de tijd van zes jaren die de Eerwaarde Moeder St. Raymond en juffrouw Basset Nénette hebben gekend, herinneren zij zich slechts twee ongehoorzaamheden van haar. Daarbij zijn geen van beiden zeker of het er gaat om werkelijke ongehoorzaamheden in de strikte zin van het woord. Men oordeelt zelf. Wij halen ze hier aan om de objectiviteit en onpartijdigheid, die er moet voor hoeden dat wij dit kind zouden overschatten. Aandachtig haar herinneringen raadplegend, vertelt de Eerwaarde Moeder St. Raymond ons ongedwongen: Tijdens de speeltijd speelden de kinderen te Cannes op het speelplein door elkaar te bestoken met kleine appelsienen, die ze onder de bomen hadden geraapt. Het spel bleek nogal levendig en Nénette, die pas zeven jaar was, nam er ook levendig deel aan want ze schepte er heel wat genoegen in, zoals alle kinderen trouwens. Maar Moeder St. Raymond vreesde dat het van langs om erger ging worden, zodat ze beter achtte het enigszins ruwe spel na een tijdje te doen ophouden, waar ze dan het bevel toe gaf. “Houden jullie er nu mee op”, gebood ze. Het is mogelijk dat Anne dit bevel niet hoorde, opgewonden als ze was door haar spel: hoe dan ook, zij wierp toch nog drie of vier balletjes. Toen wendde Moeder St. Raymond zich rechtstreeks tot haar, waarop ze ogenblikkelijk staakte. In het tweede zaakje ging het om iets nog geringers en lag een begrijpelijke oorzaak, niet in het spel maar in de werklust en in de grote liefde van Anne voor haar mama. De vier kinderen waren in afwachting van de thuiskomst van moeder te Réray nadat mevrouw de Guigné gedurende enkele dagen afwezig was moeten blijven. Nénette had er aan gehouden ‘alles heel mooi te maken voor mama’. Van ‘s ochtends reeds had ze de mooiste bloemen geplukt en ze tot een ruiker geschikt, die ze in het salon had geplaatst. Wat kon ze nog meer ? Ze kon nog de laan harken waar mama nu spoedig zou komen aanlopen. Zo gedacht, zo gedaan. Met een zware hark, die ze maar moeilijk kon hanteren, ging ze aan het werk. Juffrouw Basset, vrezend dat dit karweitje haar krachten op de duur te boven ging, beval haar “Hou er maar mee op, Nénette!”

Ogenblikkelijk gehoorzaamt zij, maar na een ogenblik liet ze zich meesleuren door haar ijverzucht en herbegon ze de zware hark te hanteren; in dat kleine gebaar lag kennelijk heel haar ziel, bewogen door een grote liefde. Bezorgd, herinnerde juffrouw Basset aan haar bevel. Ontgoocheld en beschaamd, kwam Nénette haar om vergeving vragen: “Och, Demoise, ik vergat dat U me had gezegd er mee om te houden. Ik vraag u wel vergiffenis om ongehoorzaam te zijn geweest!” Arme Nénette! Haar verlangen om de laan netjes te harken, langs waar mama huiswaarts ging komen, was zo groot, dat ze volledig had vergeten dat Demoise het haar had verboden! Nochtans was haar grootste zorg de gehoorzaamheid, en wel zo groot was die bezorgdheid, dat men haar vaak ‘s avonds, reeds sluimerend, hoorde mompelen “Ja, mama”. In de grond heeft men terecht ten overstaan van dit kind de term ‘volmaakte gehoorzaamheid’ kunnen bezigen. Zij wist te goed dat noch haar mama, noch haar gouvernante bevelen gaven louter uit genoegen te kunnen bevelen, noch om haar tegen te werken, doch enkel om haar te helpen haar plichten na te komen. En plicht moet worden volbracht, want dat is juist Gods Wil. De onderwerping van Nénette had niets van strakheid, niets gedwongens. Hoe tegenstrijdig ook met haar natuur, was haar gehoorzaamheid er een van vrijwillige instemming met de plicht. “Gehoorzaamheid bestaat niet in doen wat grote mensen zeggen, maar in dit te doen *omdat de plicht het gebiedt.”* In onze tijd hebben al te veel kinderen tot zelfs het begrip gehoorzaamheid vergeten. En toch zijn wij allen vrij, wij zijn de vrije kinderen van God, zoals bestendig wordt bevestigd door de Heilige Schrift als christelijke openbaring. Geheel het geheim van de volmaaktheid is gele-

gen in de overdracht van wat Sint Augustinus noemde een mindere *vrijheid,* het oorspronkelijk vermogen te kiezen tussen goed en kwaad, in een meerdere *vrijheid,* een algeheel en definitief aanhangen van het goede, onderworpenheid aan de wet van God, die tevens transcendent en immanent is. De autoriteit van de opvoeder, die iets van de goddelijke autoriteit bezit, komt tussenbeide om het kind te helpen zich te bevrijden van die sliert instincten waarin het dreigt verwikkeld te geraken, om vrij te worden. Ouders zijn Gods medewerkers, bemiddelaars tussen God en kind. Niet langs louter autoritaire wegen leiden zij het kind naar zijn zelfstandigheid, doch langs wegen van welwillendheid en van liefde. Uitgeoefende autoriteit en vrijheid van het kind zelf staan beide gericht op eenzelfde goed: God! Moeten dan die bemiddelaars zich niet verzoenen met wat het kind aan goeds in zich draagt, het kind verdedigen tegen zichzelf, het helpen zijn zelfstandigheid te bereiken, het steunen bij zijn eerste geestelijke stapjes om het er toe aan te zetten stevig op eigen benen te staan naarmate de stappen steviger worden?

Wat uit Anne uitstraalde, trok andere kinderen aan. Haar volmaaktheid stootte ze niet af, wel integendeel. Zij wist aller genegenheid te winnen en zij was de enige om daarover verbaasd te zijn, want nooit poseerde ze voor het modelmeisje… Voor haar was een gegeven bevel de uitdrukking van Gods Wil, die de Heilige Geest haar te onderkennen gaf en in alles na te streven. Al moest ze zich nog inspannen in deze of gene omstandigheid, toch was ze zich van haar negende tot haar tiende jaar ten volle bewust van haar volgzaamheid, die, per slot van rekening, een bevrijding is zodat in volle twintigste eeuw, de kleine dienaresse Gods, Anne de Guigné, de wereld een boodschap, of dan toch op zijn minst een grote les blijkt te geven. De grootste hindernis voor onze vooruitgang in het geestelijk leven is in onszelf te vinden, in de gevolgen van de erfzonde.

In zijn encycliek over de opvoeding van de jeugd verklaart Paus Pius XI elke opvoedingsmethode verkeerd, die geheel of gedeeltelijk steunt op de ontkenning of het over het hoofd zien van de erfzonde of de waarde van de genade, om slechts de natuurkrachten tot steunvlak te gebruiken. En zo zijn veelal de moderne systemen van verschillende benaming, die zich beroepen op een zogezegde zelfstandigheid en bandeloze vrijheid van het kind, die de autoriteit herleiden of ze zelfs afschaffen door het kind een eerste geboorterecht toe te kennen voor het nemen van initiatieven, voor het betonen van een onafhankelijke activiteit ten overstaan van elke hogere wet. “Als men bij het bezigen van deze termen, overigens op niet-aangepaste wijze, de noodzaak bij het kind van een actieve medewerking, – van een geleidelijk meer bewuste medewerking met het opvoedingswerk, zou willen uitdrukken, – als men er slechts wilde door beduiden willekeur en geweld uit te schakelen (die trouwens niets hebben te maken met een rechtmatige en juiste straf), dan ware men in de waarheid; maar er zou niets nieuws worden gezegd, niets dat de Kerk niet heeft onderwezen en toegepast in de traditionele, christelijke opvoeding”.

Daarmee staan we enerzijds ver van een opvoedingssysteem dat berust op bevelende autoriteit, op een strenge, uiterlijke orde van tastende aard en op reglementen, tal van voorschriften, die met een christelijke opvoeding al weinig hebben uit te staan, en anderzijds ver van een opvoeding die het kind overlevert aan zijn instincten, aan zijn grillen en dat het geenszins bevrijdt van niets. Kinderen, jongens en meisjes, begrijpen niet zo heel veel meer van de gehoorzaamheid en onderdanigheid; zij willen alle autoriteit kwijt en alle onderwerping komt hun voor als een tegenstrijdigheid met de onschendbare rechten van hun vrijheid, omdat ze de juiste betekenis van die vrijheid niet begrijpen, of omdat men ze daaromtrent onvoldoende heeft voorgelicht. Wij weten nu dat Nénette, die nochtans nog zo bitter jong was, zich bewust was van de werkelijke betekenis van de deugd van gehoorzaamheid.

Die deugd was haar niet aangeboren; toch werd zij gehoorzaam tot op zulke hoogte dat dezelfde kloosterlinge, die haar tweemaal moest bevelen een spel te staken, stom verbaasd stond toen Nénette haar bekende dat zij haar grootste strijd moest leveren tegen de ondeugd van de ongehoorzaamheid. En toch bleek haar onderwerping zo spontaan, zo gul en blij, dat ze steeds leek geheel natuurlijk te zijn. Maar in werkelijkheid was ze het resultaat van een krachtdadig willen, ondersteund door een grote liefde tot God. Mevrouw de Guigné had haar autoriteit als gezinsmoeder niet verspild door het uildelen van tal van bevelen of door bovenmatig herhalen van geboden, waardoor tot zelfs de idee aan de gehoorzaamheid iets hatelijks kan worden. Ook deze bewonderenswaardige moeder had begrepen dat men de kinderziel moet benaderen als een zeer kostbare vaas en tactvol op moet treden, vooral als die ziel zich onder de uitwerking bevindt van de goddelijke genade. Een wijs kloosterling gaf haar deze raad: “Uw enige taak bestaat er in de Heilige Geest niet tegen te werken”. En de Eerwaarde Moeder St. Joseph, de tante van Anne, samen met de Eerwaarde Moeder St. Raymond, zei van haar kant: “We hebben niets anders te doen dan God te laten werken”. Gods wegen voorbereiden in deze zielen, de kinderen eenvoudigweg helpen zich bewust te worden van hun ‘kwaliteit’ als kinderen Gods en van hun vrijheid als dusdanig, en daarna God laten handelen, de Heilige Geest niet hinderlijk in de weg staan, zou het per slot van rekening niet de enige rol van de opvoeder zijn? vraagt M. D. Poinsenet zich af, in het werk ‘Bewogen door de Geest’. De gehoorzaamheid schakelt zichzelf in een dergelijke opvatting van de opvoeding in en wel op de juiste plaats. Dan en daar is zij dan werkelijke bevrijding, vermits haar enige taak bestaat in het verenigen van de kleine, breekbare kinderwil met de eindeloze volmaakte Wil van God. “Daar waar de Geest Gods is, daar is de vrijheid”, zegt Sint Paulus.

6.
DE OFFERS VAN NÉNETTE

“Wie Mij wil volgen, neme zijn kruis op en verloochene zichzelf,” zei Christus. Zichzelf verloochenen, dat is afstand doen van eigen gemak, van persoonlijke voorkeur, van eigenliefde. Zijn kruis dragen, dat is de weg van de boetvaardigheid inslaan, dat is zich met Christus verenigen uit liefde omdat Hij uit liefde leed en de kruisdood stierf, dat is het verlossend lijden liefhebben. Al spoedig was het Anne duidelijk geworden dat men zichzelf altijd moet verloochenen als men zich zonder ophouden wil geven. En haar vurige wilskracht, door de liefde voortgedreven, bezorgde haar innerlijk leven zulke kracht, dat zij alle hindernissen op de weg naar de heiligheid wist te overbruggen. Zij die haar ziel zo zuiver als een lelie wenste te hebben, drong rechtstreeks door tot de kern van de heiligheid: liefhebben, beminnen. Het essentiële van de heiligheid is de liefde. De zelfverloochening van Anne sproot uit deze liefde voort en tijdens haar kort maar wonderbaar bestaan verloor zij niet één gelegenheid tot zelfopoffering uit het oog uit liefde tot God. Met geheel haar zo getrouwe wilskracht, die volhardend was, die bewogen was door de liefde en verlicht door de waarheid, wilde zij van geen andere liefde horen dan van deze die bewezen wordt. Zij beoefende geen buitengewone boetedoening, leverde zich niet over aan smartelijke kastijdingen. Het leven is een aaneenschakeling van kleine dingen, die met grote liefde worden verricht. Getrouwheid in kleine dingen, in de onbeduidende voorvalletjes van elke dag, in niet mindere mate dan getrouwheid in gewichtige aangelegenheden, daar ligt het geheim van de volmaakte heiliging. De heiliging in Christus is als een gebouw uit zandkorrels opgetrokken en uit waterdruppels. Een stil gedragen verveling, een humeurigheid onmiddelijk onderdrukt, een wolkje van droefheid verwijderd, een overwonnen afkeertje, een beheerst gebaar van ongeduld, een kleine dienst spontaan bewezen… nietigheden, nauwelijks merkbaar misschien, maar bewonderenswaardig genoteerd door het alziend oog van God… Hierdoor worden kleine en zeer grote genaden voor de ziel bekomen en stromen van genade, meer helder licht, vrede, zachte en diepe sereniteit. Heeft Sint Franciskus van Sales niet verduidelijkt dat heiligheid niet wordt bereikt door de hoeveelheid dingen die wij doen, maar door de volmaaktheid en het zuivere inzicht waarmee wij ze verrichten; dat zuiver inzicht moet dan bestaan in alles te willen doen om God, om Zijn eer en glorie, en in geen hoop op dankbaarheid tenzij van God! De heilige Theresia van Lisieux schreef, sprekend over zelfkastijding uit geest van boetvaardigheid: “Verre van te lijken op de mooie zielen die van kindsbeen af allerlei kastijdingen beoefenden, bestonden de mijne enkel in het breken van mijn wil, in het verzwijgen van een repliek, in het bewijzen van kleine diensten rondom mij, zonder er hoog van op te geven, en in duizend gelijkaardige kleinigheden. Door het beoefenen van die kleinigheden bereidde ik er mij op voor de bruid van Jezus te worden.”

En zo deed Anne de Guigné. Toen ze geleerd had haar willetje te versmelten met de Wil van Jezus, beoefende zij die naastenliefde, die zich offert voor allen en kwam ze nauwgezet al haar plichten na: dat was geheel haar boetvaardigheid, maar het was er een van elk ogenblik. “Ik zag dit kind nooit om het even welke dienst weigeren”, verklaarde juffrouw Basset, “haar leven was er door geweven.” Reeds van haar prille jeugd en door Gods ingeving daartoe bewogen, is Anne die weg opgegaan. Ze werd er trouwens op geleid. Men stelde haar methodes voor ogen, als het bijhouden van een kleine ‘boekhouding’ van haar offertjes. En haar mama zegt: “Toen ze nog heel klein was, liet ze elk offertje vergezeld

gaan van de bekentenis: ik breng mijn offer. Toen ze groter werd, ook in de volmaaktheid, legde zij het er op aan offertjes te brengen in verborgenheid. En naar het einde van haar leven volbracht ze haar offervaardigheid op zulke gemakkelijke wijze dat het vaak aardig moeilijk viel het nog op te merken. Ononderbroken had ze haar Jezus op het oog, in zoverre dat gezegd kan worden dat ze voortdurend met Hem verbonden was, dat ze slechts voor Hem leefde. Zij bewoog zich voort in Zijn aanwezigheid, hield er van Hem genoegen te doen in alles, zich zeer dikwijls kleine offertjes opleggend, kleine boeteplegingen, zodat men van haar kon getuigen: “De genade was in haar te bespeuren, de zachtmoedigheid en de bekoorlijkheid van de Verlosser leefden in haar.

Tot aan het einde van haar krachten heeft Nénette de geestelijke verzaking beoefend. Het ging niet zonder moeite; het was voor haar een bestendige, volhardende, dagelijkse strijd. Toen zij eens, samen met heel het gezin, bij vrienden op bezoek was, werd een aangenaam feestje voor de kinderen ingericht: tafelen in open lucht. Jojo bevond zich onwel en moest binnen blijven, een vriendinnetje van Anne maakte zich verdienstelijk door voor verpleegstertje te spelen, maar Anne zelf kon er niet toe besluiten haar vriendinnetje alléén met die last te laten afrekenen. Hoewel ze verlangde bij de lachende en spelende schare kinderen aan te sluiten, liet ze het groepje toch gaan en bleef zelf op de stoep staan. Ze zuchtte even maar wist weerstand te bieden aan de bekoorlijkheid en verlokkelijkheid van een aangenaam spel om dadelijk terug te keren naar de kamer en er haar post van toewijding en naastenliefde te bekleden. Ook bij een andere gelegenheid ging ze aldus te werk. Maar toen was het Marinette die te bed lag en Nénette ontzegde zichzelf een heerlijke wandeling. Men herinnert zich hoe ze eens kartonnen poppetjes maakte voor haar zusjes; toen zweefde even een wolkje ontmoediging over haar voorhoofd bij het roepen door mama; maar het was volmaakter te gehoorzamen en ze liet haar poppetjes in de steek. Toen haar broer Jacques haar kwam zeggen: “Ik wil paard spelen”, aarzelde de niet al te sterke Nénette voor de inspanning die haar dit ging kosten, maar ogenblikkelijk herpakte ze zich en begon ze te galopperen tot uitgelaten vreugde van haar broertje. “Ik meende dat het toch best was mijn offertje te brengen”, verklaarde ze later aan juffrouw Basset. Als Nénette vredig en gelukkig haar kruiwagentje vol laadde met bloemen waar ze zo van hield en toen haar levendige broer en diens vriendje kwamen aangestormd om haar wagentje om te kippen, de bloemen te verstrooien en met het wagentje op de vlucht te slaan, kan men zich de verbazing van het meisje voorstellen. Gevoelig en teer van aard als ze was, schepte ze behagen in haar bezigheid, die men zo plots kwam verstoren. Het procedé had niets van lieftalligheid en haast elk ander kind zou er kwaad zijn om geworden, zelfs voor minder. Nénette niet. Met ogen vol tranen zei ze eenvoudig: “Ik ben tevreden want zij vermaken zich!” Klinken die eenvoudige woorden in de mond van een kind niet heldhaftig? Nénette was niet sterk gebouwd; het ogenblik van opstaan ‘s ochtends was voor haar het pijnlijkste van de dag. Ze hield er van een beetje in bed te luieren. Aan die neiging heeft het heilig meisje nooit toegegeven. Hoe hard het haar ook viel, ze was op bij het eerste teken. Ze had grote moeite bij het rekenen en bij de grammatica. Meer dan op andere vakken, legde zij zich toe op juist die twee! Haar broertje en zusjes kwelden haar vaak bij haar spel of haar werk en men kent de kittelorigheid van kinderen die gestoord worden bij iets dat hun aandacht geheel in beslag neemt en waarop ze zich van harte toeleggen.

“Het is toch te erg”, zei Nénette eens tegen haar gouvernante, “wat heb ik een lust om me kwaad te maken!” Maar ze beheerste zich ogenblikkelijk, een liefdegedachte voor Jezus stilde haar hartje en gaf haar gelaatsuitdrukking de gewone rust weer. Eens werd het gezin verzocht op Bretoense pannenkoeken. Nénette had zoiets nog nooit geproefd. Wat smaakte het haar, dat gouden en verlokkelijk voedsel, zo van het vuur opgediend. De kinderen tafelden ook

toen weer in de tuin, maar iedereen kon niet te gelijk worden bediend. Nénette is begaan om de kleintjes: zij schikt het servet van Marinette, helpt Léleine haar pannenkoek snijden, onderzoekt of niets ontbreekt. De kokkin zal haar moeten zeggen: "Nu is het jouw beurt, juffrouw Nénette" eer ze met een glimlach, die haar geest van versterving verborg, een pannenkoek aanvaardt. Het was uit geest van zelfverzaking dat zij zich steeds neerlegde bij de keuze van anderen voor wat het soort spel betrof. Werd zij gelast met snoepjes of suikerbollen uit te delen, dan sloeg ze zichzelf stelselmatig over. Maar maakte mama haar daarop attent, dan bediende ze zichzelf in volle eenvoud en zonder omslachtigheid. Zo waren alle gelegenheden om aan zichzelf te verzaken welkom voor haar. Men weet hoezeer ze aan haar mama gehecht was; was mama met alle kinderen op wandel, dan liet Anne niettemin de plaats aan de zijde van mama over aan anderen om de gouvernante een hand te geven opdat ze niet alleen zou moeten lopen'.

Deze korte trekjes tonen aan tot op welke hoogte Nénette zichzelf meester had weten te worden. Zeker, zij heeft daarvoor eerder, en zal ook tot het einde daarvoor tegen zichzelf moeten vechten, maar de genade en het meewerken met de Heilige Geest in getrouwheid en standvastigheid, zullen wonderen in haar verwekken en haar de kracht geven om getrouw te blijven in haar liefde voor de volmaaktheid. Op een van haar waterverfschilderijtjes, waarop een molen staat afgebeeld, door de golven omspoeld, kan men lezen: 'De boort van de zee' (Le bort de la mer), waaruit haar last met de spelling kan worden afgeleid. Maar zij legde zich met hart en ziel toe op haar schooltaak. Haar mama zag haar gebogen zitten over rekenkundige bewerkingen als ineengedrukt, tot ze eindelijk zuchtte: "Ik heb hoofdpijn!" Ze bleef maar staan voor het onmogelijke. Alle kindertaken heeft zij naarmate van haar ouderdom heldhaftig volbracht, omdat ze op absolute, volmaakte manier deed wat God, wat de genade, wat haar geweten voorschreef aan kinderen van haar slag. Zij droomde van de complete overgave, van een leven van gebed en offer in de Karmel, maar ze wachtte niet tot dan om zich te heiligen. Ze bereidde er zich op voor door op volmaakte wijze al haar plichten na te komen, hoe klein of zelfs hoe onhebbelijk die ook konden zijn. Dat is… heiligheid. Men kan op Nénette toepassen wat Henri Casal van Maria van Padua zei: "Zij was een meisje zoals alle meisjes, met gebreken en kwaliteiten. Maar hierin leek zij niet op alle andere meisjes: door de kracht van een volhardende wil en uit liefde tot God, uit liefde voor het lijden ook en voor het offer, ontdoet zij zich zegevierend van haar gebreken en doet de deugd in haar zodanig groeien, dat zij een kleine heilige wordt, waardig tot voorbeeld te worden gesteld."

7.

HAAR BESCHOUWEND LEVEN

Van haar prilste jeugd af verlangde Anne er naar de waarheid te kennen. Moeder St Raymond getuigt daaromtrent: “Ik zag haar zo één met God, dat ik me ging afvragen of ze wel op het leven gesteld was, dan wel of haar levendigheid in alles, en haar opgewektheid, slechts voortsproten uit haar liefde tot God, die alles bezielde? Ik heb het nooit goed kunnen begrijpen, maar ik geloof dit laatste de waarheid: zij had God lief en God haar.” Men weet hoe Nénette reeds op vierjarige leeftijd had begrepen dat haar papa zijn plicht had volbracht, in de hemel was, waar wij allen toe bestemd zijn en dat daarbuiten niets waars is. Zij begon de waarheid van het leven aan te voelen, ze begon te beseffen dat het leven bestaat in het nakomen van de plicht, hoe zwaar die ook vallen zou, en in het aanvaarden van het kruis dat het God belieft de mens te geven. Anne begon zichzelf te vergeten voor haar plicht en voor de naastenliefde. Het geloof bestaat in het aanvaarden, uit geheel zijn ziel, dat het enig werkelijk leven het andere leven is. Dat enig gelukkig en onvergankelijk leven waardig worden, er uit alle kracht naar streven, ziedaar wat Nénette voor essentieel hield. Van die waarheid zal ze leven om het de kleine Theresia te kunnen nazeggen: “Sedert mijn derde jaar herinner ik me niet God wat dan ook te hebben geweigerd.” Omdat zij God lief had, wilde zij Hem kennen en deze liefdeverlangens namen overhand toe.

Welke was niet haar zucht naar kennis en haar vreugde toen ze catechismuslessen mocht ontvangen? Welke geestdrift toen men het haar meedeelde! Het genot dat ze schiep in de goddelijke dingen was bovenmatig. Wat was er mooiers voor haar dan God en Onze Heer Jezus Christus te kennen? En zowel te Annecy-le-Vieux als te Cannes was de catechismusles voor Anne een betovering. Aandachtig en altijd bereid tot antwoorden, legde zij zich van ganser harte en met heel haar verstand toe op deze studie van God. Maar haar ware Meester is de Heilige Geest geweest; zegt niet Sint Augustinus dat ‘hoe levendiger de vurigheid van de Godsliefde is, hoe zekerder en hoe meer helder de kennis?’ Die woorden werden in Anne bewaarheid.

Haar grote belangstelling voor kennis van de goddelijke dingen nam overhand toe; zij hield van God, leefde van God, voelde zich gelukkig God te kunnen beminnen en God stortte in haar zieltje steeds levendiger licht. Men voelde het aan dat zij smaak had in de dingen Gods. Niet alleen leek haar verstand buitengewoon, maar in haar hart ontwaarde men de zekere veruiterlijkingen van de gave van wijsheid, bekende de zuster van de catechismus. En dezelfde Moeder St. Raymond gaat nog voort: “Vervuld van de Heilige Geest, proefde zij de goddelijke dingen; als men er met haar over sprak, werd haar uitdrukkingsvol gezicht overtrokken met een waas van hemelse vreugde.” Men weet dat men Nénette dikwijls een stichtend staaltje vertelde uit het leven van de heiligen, van het ogenblik af waarop ze in staat was zoiets te begrijpen. Het verhaal was gewoonlijk gevolgd door een kleine zedenles, die het kind kon vatten. En haar mama zegt dan hoe het kind het opnam: “Zij bekeek mij aandachtig als wilde ze de woorden in haar geest beitelen; ze maakte geen bedenkingen, maar nam ernstig en waardig de leer en de raadgevingen aan. In haar helder oog zag men slechts flitsen van vreugde lichten, als men haar zei dat ook zij, zoals de heiligen, haar liefde voor God kon bewijzen door volmaakt

haar kleine kinderplichten te vervullen. En daarna deed zij zich geweld aan om de mooie dingen, die ze had gehoord, in praktijk te stellen: zij wilde de heiligen navolgen." Was er iets dat ze niet begreep? Dan vroeg zij simpelweg om uitleg zonder daarom ooit de les door nutteloze bedenkingen te storen. Haar antwoorden waren helder en duidelijk en soms vroeg men zich af waar zij het kon vandaan hebben. Zij liet zich zichtbaar doordringen van de leer die men haar uitlegde. Haar aandachtige houding en vooral haar blik die straalde van een inwendig vuur, dat geen ander was dan haar liefde voor God, waren de enige uiterlijke tekenen van het diep doordringen van het goddelijke in dit zieltje. Met dezelfde aandacht beluisterde ze de sermoenen van de zondagse Hoogmis; zij had een passie voor de liturgie. Zij liet zich de ritus van de Mis of van de sacramenten uitleggen en om beter de natuur of de zin van de heilige riten te kennen, verlangde ze niet beter dan veel, dan vaak sacramenten te zien toedienen. Bij de idee dat stervenden gespeend bleven van de laatste genaden uit vrees ze te verschrikken, was Anne de Guigné pijnlijk getroffen. "Hoe is het mogelijk, vroeg ze dan, vermits alléén dat de waarheid is. Ik zou niet bang zijn."

Op zekere dag ondervroeg de pastoor van Annecy-le-Vieux, de Eerwaarde Heer Métral, de kleine Anne, waarbij zij al veel verder bleek te staan dan het letterlijk van buiten kennen van de catechismus. De priester was verrukt over haar klare en juiste antwoorden. En mevrouw de Guigné, die bij de ondervraging aanwezig was, vertelde: "Ik hoor het nog, toen de E. H. Pastoor het had over de genade en haar vroeg: "Waar verblijft de Heilige Geest?" "In de ziel van de rechtvaardigen, Mijnheer Pastoor", zei Anne zonder aarzelen. En nochtans had niemand haar ooit gesproken van de 'bijzondere woonplaats.' Ook voor wat de kennis van God betrof, was Anne verwonderlijk. Zij beleefde zodanig de mysteries van de Heilige Drie-eenheid, van de Menswording, van de Verlossing, dat al haar doen en laten, al haar gedachten, al haar verlangens schenen afgestemd op dat hoger licht van de deugd van geloof en ingegeven door de gave van wijsheid aldus Monseigneur Hertzog. Ja, zij had een andere leermeester dan mensen. Door de gave van wijsheid bezat de ziel van Anne een experimentele kennis van God en Zijn mysteries. De woorden van Christus waren op haar toepasselijk: "Ik zegen U, Vader, Heer van Hemel en aarde, omdat Gij deze dingen verborgen hebt gehouden voor de wijzen en de voorzichtigen en ze hebt geopenbaard aan de kleinen." Omdat de ziel van Nénette geheel open stond voor het handelen van de Heilige Geest, kreeg zij buitengewone genaden en werd haar heiligheid van langs om meer een uitstraling.

8.

HAAR GODSVRUCHT

Slechts weinig kinderen van Christenen hebben een begrip van godsvrucht gehad, zoals Nénette en godsvrucht is niets anders dan een edelmoedige zielentoestand, die er ons toe noopt God lief te hebben als een Vader en die er ons toe aanspoort uit liefde tot God onze plichten zo volmaakt mogelijk na te komen. De grootste kracht in deze wereld is… het gebed. Anne had de ogen bestendig gericht op de Heiland, waar ze onophoudelijk zochten naar wat Hem aangenaam kon zijn om het dan dadelijk in praktijk te brengen en dat zo zorgvuldig als ze kon. Hoe beter ze God leerde kennen, hoe meer hart zij voor God ging betonen. Zij was nederig, eenvoudig, verrukkelijk betrouwend in de Hemelse Vader. Nooit aarzelde ze om met een steeds gelijkaardig betrouwen tot zelfs de geringste dingen te vragen. Uiterlijk vertoonde ze weinig praktijken. Ze bad ‘s morgens en ‘s avonds, woonde de Heilige Mis bij, naderde zoveel mogelijk tot de Heilige Tafel, bad tijdens de dag tal van ‘Ave’s’ naar gelang de ingeving van haar naastenliefde. En uit haar liefhebbend hartje stegen tal van schietgebeden op. Eens noteerde ze ‘de lucht die voor een ziel in staat van genade nodig is, is het gebed’. “Elke dag wil ik een minimum gebeden zeggen, luidde een voornemen. Nooit ‘ratelde’ ze een gebedje af; haar oprechte ingekeerdheid, die even spontaan als gemeend was, bleek harmonisch overeen te stemmen met haar innerlijke zielsgeestdrift voor God. Geheel haar houding verried dat ze sprak met God. Met bewondering kon men vaststellen met hoeveel gemak en met hoeveel spoed ook, zij van het meest levendig spel naar zulke ingekeerdheid overhelde, zodat iedereen er verbaasd bij stond. Alleen al de manier, waarop zij het kruisteken maakte was een getuigenis, haar gouvernante zei daarover. “Ik zal nooit het eenvoudig kruisteken vergeten dat ik haar zo vaak zag maken met zulke diepe overtuiging dat men er de werkelijkheid van haar geloof en van haar liefde kon aan herkennen.”

Ontmoette men bij toeval een Calvarieberg, tijdens een wandeling, of een kruisbeeld op een kruispunt van wegen, dan bleef zij een ogenblik staan om het te groeten met een godvruchtig kruisteken. Een vriendinnetje van Nénette vertelde daaromtrent, dat ze tijdens zo’n wandelingetje, een kapel binnen liepen, na opgetogen praatjes en gelach. Ogenblikkelijk bleek Nénette geheel ingekeerd, knielde en bad alsof ze sprak met iemand die ze héél graag zag en die ze ontmoette. “Enkele ogenblikken later verlieten we weer de kapel en hernam Nénette op geheel natuurlijke manier het gesprek” “Wie haar zag en haar manier van doen naging, was onvermijdelijk erdoor getroffen.” En wat de heilige Jeanne de Chantal van Sint Franciskus van Sales schreef, kan men op haar toepassen: “Men zag bij hem nooit aanstellerij en zelfs quasi nooit de ogen opslaan of sluiten; maar hij hield de ogen zedig geloken zonder enig ander gebaar dan wat vereist of nodig was! En toch was zijn gelaatsuitdrukking iets vredigs, zacht en ernstig, zodat men hem in diepe rust kon gissen.” Zodra Anne kon lezen, volgde ze de Heilige Mis in een klein missaal of kerkboekje. Van bij het betreden van de kerk herinnerde een groot kruisteken, eerbiedig geslagen, aan de aanwezigheid van God. Als ze op haar plaats kwam, knielde ze, vouwde ze de handen samen, zeer eenvoudig, zonder het minste vertoon. Soms sloot ze de ogen, behalve als het Heilige Sacrament was uitgesteld; dan keek ze strak naar de monstrans. Tijdens de Mis volgde ze in haar kerkboekje. Anne was rond de zeven jaar oud, toen Moeder St. Raymond een aantal catechismuslessen aan het gebed wijdde. Zij legde daarbij uit hoe bidden spreken is met God, hoe men met God spreekt als met een geliefd wezen. Dat begreep Anne wonderbaarlijk goed. En van dan af begon ze te bidden zonder kerkboek en veranderde haar overweginggebed. Maar ze vroeg eerst: “Mama, wilt u me

toestaan zonder kerkboek te bidden tijdens de Mis?" "En waarom?" "Omdat ik de gebeden die er in staan van buiten ken en omdat ik vaak verstrooid ben als ik ze zeg, terwijl, als ik met Jezus spreek, ik helemaal niet verstrooid ben; het is alsof men met iemand spreekt, mama, dan weet men ook altijd heel goed wat men zegt." "En wat zeg je zoal aan Jezus?" "Dat ik van Hem houd. En ik spreek Hem over u, over de anderen (haar broer, zusjes, naaste familie) opdat Jezus ze allen tot goede mensen zou maken. Ik spreek Hem vooral van de zondaars, en dan… en even blozend voegde ze er aan toe: "en dan zeg ik Hem dat ik Hem wel graag zou zien." En mevrouw de Guigné, die haar hart voelde krimpen, vervolledigde: "Denk je dan niet aan wat ik zou afzien, liefje, als jij naar Jezus ging?" "Toch wel, mama, ik denk daar-aan, en ik zou u niet graag pijn doen. Maar papa is al in de Hemel, u zult er ook heengaan, de anderen ook, vermits het ons doel is." Zo kwam dit kleintje, dat zo getrouw de eenvou-digste morele onderrichtingen navolgde, tot de genade van het beschouwend leven. In eenvoud van verrukkelijke aard, bekende ze eens aan een kloosterzuster, die haar vroeg: "Wel, Nénette, zeg me eens, vertelt Jezus u nooit iets?" "Toch wel, ma mère, niet altijd, maar wel als ik ingekeerd ben. "En wat vertelt Hij dan zo al?" "Dat Hij heel veel van me houdt." En aan mama, een andere keer: "O, mama, wat is het goed en wat ben ik er gelukkig om, omdat Jezus me zegt dat Hij heel veel van me houdt, méér dan ik van Hem!" Op de vooravond van haar communies dacht ze daaraan en bereidde ze er zich op voor door offertjes. Men trof haar eens aan, geknield op de treden van een trap. "Wat doe je daar, Nénette?"

"Ik bedank Jezus omdat Hij zo goed is naar mij te willen komen. En op een andere dag nodigde ze haar broertje uit: "Jojo, willen we even een gebedje gaan zeggen om ons voor te bereiden op de Heilige Communie van morgen?" Dergelijke genaden schonk God aan dit kinderlijk meisje. Rein, gehoorzaam en liefderijk volgde Nénette de 'kleine weg' en al het geluk waardoor haar zieltje was overstroomd, vloeide daar uit voort. De Heilige Geest ontsluierde voor haar de verborgen zin van de Heilige Schrift en de volheid van Zijn Licht. Op een heerlijke zomerzondag, liep ze naar de Vespers, vergezeld door mama, haar broertje Jacques en 'Demoise'. Het was ontzettend warm en de wegen waren stoffig onder de druk-kende hitte. Jojo was humeurig en pruilerig: het was ook zo warm. En dan naar die vervelende Vespers. Want Jojo genoot nog niets van geestelijke vreugden zoals Nénette. Zij naderde hem en zei met klem: "Maar, Jojo, als je goed je gebeden zegde, zou je eens zien hoe mooi het is." En na een ogenblikje nadenken, vervolgde ze haar weg, de psalm 'Judica me' uit-leggend: "Luister, Jojo: ik zal het altaar van God naderen, van de God die mijn ziel vervult met steeds nieuwe vreugde!" Is dat niet mooi? Begrijp je dat: van de God die mijn ziel vervult met altijd nieuwe vreugde?

Zo bezorgde God haar inderdaad steeds nieuwe vreugde, die Hij geleidelijk in haar deed toenemen. Haar betrouwen, haar geloof in de Voorzienigheid was totaal. "Waarom bekom-merd zijn?" vroeg ze zich af op een keer; "ik begrijp wel dat men verdriet kan hebben, maar God is er toch!" "We hebben al herhaaldelijk betoogd, hoe Nénette zorgzaam de biechtstoel naderde en betrad en hoe ze straalde van geluk na een Heilige Communie. Als ze had en zodra ze weer terug thuis was, begaf ze zich met vurigheid aan het werk, of aan het spel of aan haar kinderlijke bezigheden. Zij vertolkte haar innerlijke opgetogenheid door kleine versjes, door kleine tekeningen waarin ze poogde al haar liefde te leggen. Haar gouvernante zag naar meermaals in volle spel of werk plots ophouden om heel ingekeerd te murmelen 'Dank U wel, Jezus!' Soms tekende ze, zoals een kind kan tekenen, een kelk waarboven een hostie die stralen uitzond. Daaronder schreef ze dan gedachten als: 'O Jezus in die kleine Hostie, hoeveel hou ik van U!' en 'Jezus, mijn zoete Verlosser, behoud mijn hart geheel voor U!' Ze was nog maar vijf jaar toen ze reeds bij intuïtie of ingeving Gods Glorie kende. In

haar bijzijn werd gesproken over het ‘Gloria Patri’ en ze luisterde met volle aandacht, zoals altijd als ze iets hoorde over iets wat God betrof.

Een ontdekking vervulde haar met vreugde: in dat gebed wordt niets gevraagd, het is een hymne aan de glorie van God. Zoals uit een wierookvat het wolkje opstijgt ter ere van de Opperheer van alle dingen, zo stijgt het ‘Gloria Patri’ als een lofwoord op naar de Almachtige. Die woorden bleven Anne in het geheugen gegrift. Ze liep de tuinlanen door steeds weer herhalend op een toon van gejubel: “Glorie zij de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, zoals in het begin, nu en in eeuwigheid.” Later zag men haar het Gloria Patri op haar rozenkrans bidden en tot aan haar dood behield ze voor het gebedje van zuivere lof een ware voorliefde. Haar vurigheid bij het gebed had ze van haar ervaring van de goddelijke dingen, want ze had de woorden van de Verlosser heel goed begrepen: ‘Zonder Mij kunt gij niets verrichten. Nederig rekende ze enkel op de hulp van de genade om zich te kunnen beteren. ‘God gaf mij zoveel genaden’, herhaalde ze zeer dikwijls. Steeds in gedachten vertoevend bij Jezus, nam ze ook in alles haar toevlucht tot Hem. Zij riep Hem ter hulp voor zichzelf, voor haar geliefden, voor de zondaars. Zag ze Jojo of een zusje op het punt zich boos te maken, dan naderde ze hen, ontroerd en bezorgd. “Je moet de genade van God vragen, zei ze dan met zachtheid, “hoe wil je anders goed kunnen zijn?” Het geheim van haar eigen overwinningen zetelde beslist in het betrouwen dat besloten ligt in de belofte: “Klop en u zal worden open gedaan.” “Vraag en ge zult verkrijgen.” Ge moet altijd bidden en nooit moe worden te bidden. Als gij die boos zijt aan uw kinderen weet te geven wat goed voor ze is, hoeveel te meer uw Hemelse Vader, die zijn Goede Geest zal zenden naar wie er Hem om vraagt.” Soms liep Nénette een mislukking op in haar kinderwerkjes of bij haar toewijding; nooit was dat bij machte haar te ontmoedigen, maar wel spoorde het haar aan tot de nederige bekentenis: “Dat komt doordat ik onvoldoende heb gebeden; ik was er onvoldoende bij.” Door ‘haar ervaring van de goddelijke zaken’, door de gave van Raad, wist ze dat men zich niet mag laten ontmoedigen, dat men geen inspanningen op moet geven als een gebed geen onmiddellijke verhoring vindt; zij wist dat Gods bijstand wordt verdiend door getrouwheid en door inspanning.

9.

MET ONZE LIEVE VROUW EN DE HEILIGEN

Anne streefde naar de hemel langs de zeer eenvoudige weg van de geestelijke kindsheid, weg uitgestippeld door Christus en opnieuw aangetoond door de heilige Theresia van het Kind Jezus. Deze schreef: “Jezus schept er behagen in mij de enige weg te tonen die naar Zijn goddelijke hoven voert: het is de weg van het kindje dat onbevreesd inslaapt in de armen van zijn vader.” De vertrouwvolle overgave van het slapend kind, door Theresia beoefend, verminderde in niets haar steeds wakend geloof, noch haar liefde die ze het best betoonde bij de geringste gelegenheden. Betrouwvol met de overgave van het kind, heeft Anne van zichzelf gezegd: “Waarom bekommerd zijn vermits God er is?” Anne scheen een voorkeur te hebben voor de heilige Theresia. Zij wilde Karmelietes worden om zich aan God te geven als zoenoffer, ‘voor de glorie van God’, zei ze. Zij keek steeds met levendige vreugde naar een afbeelding van haar grote zus-Karmelietes, liet zich leiden door haar voorbeelden en poogde haar te volgen op haar ‘kleine weg’ van vertrouwen en liefde. Theresia zei: “Hier beneden valt niets anders te doen dan God de bloemen van kleine offers aan te bieden.” En zo deed Nénette. Het valt niet te betwijfelen of de kleine Anne de Guigné maakte deel uit van het legioen zieltjes waarover Theresia Gods blik afsmeekte. Nénette hield veel van Theresia en bad tot haar van ganser harte, vooral dan als ze een bijzondere genade wenste te bekomen. Anne hield ook veel van Sint Agnes wegens haar reinheid en wegens de grote liefde van deze martelares van dertien jaar. Anne voelde zich als met een echte vriendschap met de heiligen verbonden. Ook de heilige Jeanne de Chantal trok haar aan. Ze was gelukkig als ze naar de Visitatie van Annecy kon gaan, waar men haar dan kon bemerken in diep gesprek verslonden mei haar geliefde heilige. Voor de engelen voelde ze een zusterlijke liefde; in haar hart verheugde ze zich om hun eeuwig geluk. Haar betrouwen in haar bewaarengel kende geen grenzen; ze vertrouwde zich aan hem toe, verzocht hem haar verlangens en vragen aan God aan te bieden. “Je moet maar je bewaarengel aanroepen, hij zal je wel helpen”, ried zij vaak de kinderen aan. Maar Anne hield bijzonder van de Koningin der Engelen. Had ze het groot verdriet van haar mama begrepen, ze deelde ook de smart van Maria aan de voet van het kruis. Op een door haar getekend prentje schreef ze als onderschrift, wat ze aan het ‘Stabat Mater’ ontleende: “Aan de voet van het kruis, waarop Haar Zoon genageld was weende Maria… Geef mij de genade met U mee te mogen wenen.” En toen iemand haar vroeg waar om ze met Onze Lieve Vrouw wilde meewenen, antwoordde ze in alle eenvoud: “Omdat Jezus niet genoeg bemind wordt”. Zo was ze van de liefde van haar aardse moeder opgestegen tot die zeer eenvoudige liefde voor haar hemelse Moeder. Haar kinderhart kon die twee liefdes niet scheiden; bewijs daarvan vinden we in haar notaboekje: “Had ik het ongeluk in de hel terecht te komen, zouden noch mama noch Onze Lieve Vrouw er mij uit kunnen halen.” Zij aanriep graag de Moeder van God onder de titel van Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten. Nabij Annecy-le-Vieux bevindt zich een klein heiligdom van Provins, waar een miraculeuze Piëta wordt vereerd. Daar ging Nénette met voorkeur heen.

De pastoor van Annecy leidde er elk jaar op 15 september zijn parochianen heen in bedevaart. Vergezeld door haar gouvernante, was het voor Anne een vreugde erheen te kunnen gaan. De ochtendmis, het sermoen waarin de herder de liefde van Maria voor Haar kinderen opriep, de terugweg over de bergen, dat alles was voor Nénette een weergaloze vreugde. Dat was voor haar een Mariale dag, die zij tot ‘s avonds toe wilde vieren. Tijdens

het ontbijt, dat haar smaakte in het vooruitzicht van de ochtendlijke wandeling, maakte zij haar voornemens voor de dagindeling bekend in voorbereiding van de grote dag van morgen! Eerst naar school en daarna in de holte van een boom een beeldje van Onze Lieve Vrouw geplaatst, waaromheen festoenen werden gehangen; ze maakte er vaantjes voor ook. In een oude buffetkast werden vier grote rozenkransen met dikke, houten bollen ontdekt. Anne nam broertjes en zusjes mee en voor het beeldje werd het 'Ave Maria' van Lourdes gezongen en hymnen aan de engelen waarvan Maria de Koningin is. Dat was dan de namiddag. Anne voelde scherp het leed aan, dat in de huiskring was doorstaan en ze begreep, dat alleen de Hemelse Moeder leed kan helen. Daarom gaf ze ook een naam aan het beeld van Maria dat was aangebracht in het park van Réray, in de gemeente Aubigny in Bourbonnais, waar het gezin enkele maanden vakantie doorbracht. Ze noemde het 'Onze Lieve Vrouw van Troost'. Teken van de diepte door de genade in dit kinderzieltje bewerkt. Dat beeld van het park van Réray stelt Maria voor met het Jezuskind in de armen; het Kindje Jezus biedt een grote rozenkrans aan met beide uitgestrekte armpjes. Het Kindje lijkt uit te nodigen tot aanvaarden. Wat al bezoeken heeft Nénette aan dat beeldje gebracht!

Rozenhoedjes: hoeveel heeft Nénette er gebeden! Haar dag was doorzaaid met Wees Gegroetjes. "Ik heb zopas een klein weesgegroetje voor u gebeden", bekende ze vaak haar gouvernante, die getuigde: "Hoeveel mensen weten niet eens hoeveel Nénette voor hen gebeden heeft! Zij beoefende dat intiem apostolaat, dat ongeweten zo machtig is bij God!" Onze Lieve Vrouw heeft aan het herderinnetje Bernadette in 1858 gezegd: "Ik ben de Onbevlekt Ontvangenis." Aan de herdertjes van Fatima meldde Ze: "Ik ben Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans. Ik ben gekomen om de gelovigen aan te sporen van leven te veranderen, om Onze Lieve Heer niet langer door zonden te , terwijl Hij al zo veel beledigd wordt, om de rozenkrans te bidden, om zich te beteren en boete te doen voor de zonden." De eerste zaterdag van de maand was voor Anne een dag van bijzondere opgetogenheid: 'onze dag', noemde ze hem, met stralend gezichtje. Van haar alleen werd reeds onderstreept, was liet initiatief uitgegaan tot het vieren van deze speciale godsvrucht. Om Maria te behagen zag men haar die dag altijd aandachtiger om de geringste fouten te vermijden; die dag bood zij Maria al haar gebeden aan, al haar offertjes tot eerherstel voor de zonden begaan tegen het Onbevlekt Hart. Zo hield zij er ook van om op de eerste vrijdagen van de maand te communiceren in geest van eerherstel voor de beledigingen het Heilig Hart aangedaan.

De lange autorit tussen Annecy-le-Vieux, Cannes of Réray bracht zij dikwijls door al biddend aan haar rozenkrans. "Ik heb vandaag twee rozenhoedjes… drie rozenhoedjes gebeden. Soms was ik verstrooid, maar als ik het gewaar werd, bad ik aandachtiger." Dat vertrouwde ze het papier toe.

Te Aubigny liet ze zich inschrijven in de Broederschap van de Rozenkrans, samen met haar broer en zusjes. Het vervulde haar met vreugde te beseffen dat weerom een band haar vaster snoerde aan Onze Lieve Vrouw. Zij werd een apostel van de rozenkrans: het kostte helemaal geen moeite lid te zijn van de Broederschap, het volstond zijn naam op te geven. Er zijn heel wat aflaten aan verbonden. Was de zaterdag 'haar' dag, de maand oktober was haar maand! Tijdens haar laatste oktobermaand (1921) nam zij het voornemen 'rozen zonder doornen' te plukken: de rozen van de offertjes die blij worden gebracht. En ze legde dat uit met alle lieftalligheid van haar liefde die één was met haar geloof: "Wat zal papa tevreden en blij zijn om zulk een ruiker van mijnentwege aan Onze Lieve Vrouw aan te bieden op Allerheiligendag!" Tijdens haar laatste zomer en

haar laatste herfst zong ze voortdurend het Ave Stella Maris waarin ze heel haar ziel scheen te leggen. De liefde van dit meisje voor Onze Lieve Vrouw, een frisse, heldere liefde als het water van een bronnetje, ging gepaard met een merkwaardig theologisch begrip. De intuïtie van haar levendig geloof deed haar volkomen begrijpen dat Maria ‘Middelares’ is, dat de kortste en veiligste weg naar Jezus, deze is langs Maria. Haar kiezend, kiest men de beste weg.

Ja, Nénette had de bemiddelaarsrol van de Moeder van God geraden en ze had begrepen dat onze povere daden in de handen van Maria worden omgeschapen tot zuiver goud voor de hemel. Daarom wilde het kind al haar daden langs Maria stellen, opdat Zij ze aan Jezus aan zou bieden. Van Maria verwachtte Nénette dan ook de schoonste genaden. Haar akte van opdracht aan de goddelijke Moeder heeft ze neergeschreven op een onooglijk stukje papier: Ik geef al mijn offertjes aan Maria, opdat Zij ze in de hemel aan Jezus geven zou. En in haar notaboekje leest men: Vooraleer met iets te beginnen, altijd Onze Lieve Vrouw aanroepen en tot Haar bidden. En elders: Als Jezus in mijn hart komt, altijd vragen aan Onze Lieve Vrouw Hem te behouden.

Voor het Rozenkransfeest in 1921 had zij een verrukkelijke kantiek (kerkzang of loflied) opgesteld, zonder bekommering om maat noch rijm, maar getuigend van louter frisheid; het moest gezongen worden vóór de Heilige Communie:

Maria, mijn goede Moeder,
leen mij voor een seconde slechts Uw Zoon!
Leg Hem neer in mijn schamele armen.
Sta me toe, Maria, de voeten te zoenen
van Uw lieve Zoon die mij zoveel genaden gaf,
die ik zozeer verlang in mijn armen te houden.
Geef mij Uw Zoon, geef mij Uw Zoon!

En na aldus haar verlangen in eenvoud te hebben uitgezongen, zouden volgende regeltjes gelden als dankzegging na de Heilige Communie:

Wat voel ik me nu gelukkig,
vermits ik Hem bij me heb

Waarna het keervers:

O Maria geef Hem mij
als het U belieft, ik verlang naar Uw Zoon,
als het U belieft, ach, geef Hem mij!

Dit volstaat om aan te tonen hoe spontaan Christus en Maria één waren in de godsvrucht van dit kind. En is het niet merkwaardig dat dit meisje, dat niets afwist van het traktaat van de ware godsvrucht tot Maria, van de heilige Louis-Marie Grignon de Montfort, spreekt, handelt en leeft alsof zij tot de zienertjes van Fatima zou hebben behoord? En nochtans was Nénette in 1917 pas zes jaar oud! Maar door de kracht van de genade en door intuïtie, door ingeving, had zij de rol van Maria Middelares begrepen en was met verwonderlijke diepte doorgedrongen tot het mysterie van de Verlossing.

10.
BLOEMPJE VAN NAASTENLIEFDE

Het leven van Nénette was één aaneenschakeling van offertjes en dat is iets moeilijks! Maar ligt de ware liefde ook niet juist daarin? Zoals haar tijdgenote, Maria van Padua, zou Anne, als zij ze kende, de woorden hebben uitgesproken: “Mijn God doe met mij alles wat Gij maar wilt, maar zorg er voor dat ik goed zou zijn, goed, goed!” Het leven van Anne kan immers worden samengevat in dit ene woordje: naastenliefde. Al haar daden waren daarvan een uitdrukking, zei haar gouvernante, zij hield boven alles van God, in levendig geloof, en ze wist dat wij Hem niet kunnen geven waar Hij recht op heeft tenzij met Hem onszelf te geven in onze heengave aan Zijn schepselen; niemand werd dan ook uitgezonderd door haar liefde. Zij spande zich in om iedereen genoegen te doen. Als ze de noodzakelijkheid van het offer al had begrepen, niet minder was zij er zich van bewust dat de mens geschapen is voor het geluk, dat zij bij alle anderen wilde helpen bevorderen. Daarom juist kwam dit kind zo snel vooruit op de weg van de liefde kortweg, omdat het van kindsbeen af reeds wilde goed zijn voor haar moeder en er zich op toelegde haar gebreken uit te roeien als zijnde hinderpalen op die weg. Haar liefde voor ‘de goede Jezus’ was eindeloos. “Ik wil dat mijn hart zo zuiver is als een lelie voor Jezus”, zei ze dikwijls, “Ik wil dat Jezus in mij zou groeien en leven.” Was ze ergens mee doende, met werk of spel begaan, dan sloeg ze vaak de ogen op naar de hemel, werd ze voor een ogenblik ingekeerd, om zich dadelijk weer opnieuw te begeven waar ze mee bezig was. Hoe dikwijls merkte men haar niet op, haar spel stakend om even te zuchten: “Goede Jezus, ik heb U lief!” Zij bewees die liefde ook door het onophoudelijk stellen van daden, zoals zij de constante getrouwheid van haar hart bewees door het beoefenen van boetvaardigheid. “Haar boetvaardigheid was er een van elk ogenblik”, zei Moeder St. Raymond, want ze liet nooit een gelegenheid ontsnappen tot het brengen van een offertje.” Nooit handelde ze gedwongen, altijd enkel uit liefde en wel omdat ze innig overtuigd was van de bovennatuurlijke waarde van die kleine, dagelijkse zelfverloocheningen. Eens legde ze het zo uit: “Een mens geniet wel veel vreugden op aarde, maar ze duren niet. Wat duurt is een offer.” Het werk van de Heilige Geest in de diepte, noopte haar er toe zich steeds meer toe te wijden, toe te leggen op offervaardigheid en haar dankbaarheid om bekomen genaden aldus te betonen. Zij begroette elke vreugde dankbaar, maar haar hart steeg er boven uit. Onder invloed van de goddelijke inwerking, had zij de verborgen schat ontdekt, waar het Evangelie over spreekt. Zij hield vooral van de Verlosser in het aanbiddelijk Sacrament van het altaar. “Je ging dan graag veel naar de Mis?” vroeg men haar eens; en het antwoord was: “O ja, ik hou heel veel van de Heilige Mis, want het is altijd een Heilige Communie meer!” Wie haar zag stond getroffen door de liefde die op haar gelaat te lezen viel, zodat men zich instinctmatig afvroeg: wat ben ik voor Gods Aanschijn, vergeleken met dit kind? Een van haar biechtvaders verklaarde eens: “De hymne van de Onnozele Kinderen stelt ons die kleine martelaars voor rondom Gods troon, met hun palmen en kronen wuivend. Ik kan me Nénette niet anders indenken en voorstellen dan geknield en aanbiddend.” Haar hartje verlangde naar de Heilige Communie als het dorstig hert verlangt naar de bron. Telkens er belet was om te communiceren, leed zij er scherp onder. Aan haar tante nonnetje bekende ze: “Ik heb vanmorgen geweend omdat mama me niet toestond te communie te gaan. Maar nu kan ik me troosten omdat men me geleerd heeft een geestelijke communie te doen. Toch wist ze dat de geestelijke communie maar een vertroosting is en kende

ze de kostbaarheid van de werkelijke aanwezigheid van de Heer in de Eucharistie. Een van haar intiemere vriendinnetjes, die niet juist kon zeggen wat ze meest in Nénette bewonderd had, zei slechts: “Nénette hield zo veel van God, dat men het niet kan zeggen.”

Zich aldus ontplooiend in de liefde, wilde Nénette goed worden, door verdubbelde ijver, in groot verlangen naar Jezus’ bezit. Later werd het de veelvuldige Communie, de steeds volmaaktere vereniging met Christus, die tot haar laatste dag voor haar licht en kracht was. Nénette deed niets wat niet door liefde zou zijn doorvlamd. Aan haar intiem geluk wilde ze anderen deelachtig maken; ze moest kunnen meedelen. Zeer diep was Anne zich bewust van wat de Eucharistie ons leert. Daarom werd ze zelf als een kleine hostie, altijd gereed om te troosten, op te wekken, te versterken, te bemoedigen. Uit liefde tot Jezus en door de kracht van de genade die in haar leefde, werd zij als het ware vleesgeworden naastenliefde, zij vergat zichzelf, zij kende zichzelf niet. Haar innerlijk leven kwam tot uiting door een overvloed aan werkelijke, echte naastenliefde. Zij hield van elke ziel. Nooit kon zij ophouden met te trachten zich nuttig te maken voor iedereen en nog iemand en dat niet een verliefd verlangen God te eren en de mensen te dienen. En dat gebeurde steeds met zachtheid, zonder vertoon, liefdevol, naar juiste maat, op een geordende manier, geheel zoals ware naastenliefde dat vereist. Zij deelde zonder ophouden haar genegenheid uit en kon zich met een wijsheid die men gelukkig moet noemen, toewijden aan iedereen. Voor al degenen die rond en met haar leefden legde zij voorkomendheden aan de dag die blijk gaven van een delicate liefde. In de mate van de mogelijkheden van haar kinderhart leed zij alle leed van de Goddelijke Liefde mee, vanwaar haar vurige ijver voor de bekering van de zondaars. Was er sprake van hen, dan voelde men aan hoe ontroostbaar ze was, als verzonken in stil en diep verdriet. “O God, vergeef hen”, zuchtte ze dikwijls in een gevoelen van eindeloos medelijden.

Zoals Theresia van Lisieux, had ze graag alle zielen gered omdat zij ze allen lief had. De beledigingen door de zondaars God aangedaan, hun bekering bekomen, dat was voor dit milde kinderhart een ware nood. Een ziel redden! Geen enkele inspanning leek haar daarvoor te groot. “Zij spande zich in voor de bekering van een ziel en maakte er haar zaak van”, getuigde Moeder St. Raymond. Haar meest geschikte middel daartoe was het gebed en het offer; zij legde zichzelf duizend-en-een kleine offers op zowel van fysische als van morele aard, zij vroeg om geestelijke hulp aan haar omgeving en verenigde de anderen om de grote, gevraagde genade te bekomen. En haar gebed was één vurig smeken, al de liefde van haar hartje gericht op de God van Liefde. “Ik zal dat opknappen”, zei ze, als men haar om een gebed verzocht en juffrouw Basset voegde daar aan toe: “Zij hield er van dat men haar een te bekeren ziel aanbeval. Zij knapte het zo goed op dat de gevraagde genade haar ook werd gegeven. Te Annecy-Ie-Vieux bestuurden de zusters niet alleen een huishoudschool, maar zorgden ze ook voor de arme zieken. Onder hen bevonden zich wel eens verstokte zondaars, die leefden onder de bedreiging van de uiteindelijke verstoktheid, en de zusters deden graag beroep op de geestelijke hulp van hun omgeving. Waar nodig, vroeg Anne zélf om een precieze intentie: “Zusters, kunnen we een beetje helpen met bidden voor hier of daar een zondaar? En zich tot haar gouvernante wendend: “Nietwaar, Demoise, wij kunnen de zuster helpen bidden voor de arme zielen?” Het was te Cannes dat zij een zuster Auxiliatrice vroeg haar altijd een te redden ziel te willen aanduiden en liet de genade op zich wachten, dan verloor Anne nooit de moed. “Dat komt wellicht omdat ik niet voldoende gebeden heb”, was haar besluit en ze verdubbelde in ijver voor gebed en boete. Werd haar goed nieuws gemeld van ‘haar zondaar’, had hij gebiecht en gecommuniceerd, dan haastte Anne zich dadelijk om een nieuwe bekering te bidden! Een jonge dame die Nénette zich had voorgenomen op zich te nemen, scheen wel erg verstokt. Verre van te gaan wanhopen, verdubbelde Anne haar gebeden en offertjes en de jonge dame bekeerde zich. Eens vernam ze

dat een oude landman op sterven lag; hij scheen zo koppig en halsstarrig als een ezel, weigerde een priester te ontvangen en vond het overbodig te spreken van de laatste sacramenten. Zijn einde scheen nabij. Anne stond aan de grond genageld bij het bericht over die arme ma: hoe kon men zo met zijn eigen, eeuwig geluk spelen? Zij bad en smeekte haar Jezus hem de genade van de uiteindelijke inkeer te verlenen. En ze liet niet meer af met navragen naar 'haar zondaar'.

Verdrietig om zijn verstoktheid verdubbelde zij in ijver om de gevraagde genade te bekomen. Op zekere dag liep ze met mama op boodschappen uit. Denkend aan haar gebedsdoel, verzocht ze een ogenblik een kerk binnen te gaan. Enkele boodschappen afgehandeld, vroeg Nénette het weer: “Als we nog eens even binnen liepen, mama?” Mevrouw de Guigné stemde toe, waarna ze hun weg vervorderden naar Annecy-Ie-Vieux. De weg liep niet ver van het huis waar de oude man te sterven lag, de deur bleek gesloten. Angstig vraagt Anne zich af of er al wel een priester zou zijn geweest. “Ach, mama, hij moest zich eens nog niet gebiecht hebben!” Ze was niet meer te houden: “Ik wil bekomen dat hij biechten zal. We moeten nog voor hem bidden!” En een derde keer lopen beiden een kerk binnen. Nénette heeft het gehaald! Daags daarna vernam ze dat de zondaar een priester had ontvangen en verzoend met God de eeuwigheid was ingegaan. Vernam de kleine bekeerster de triomf van de genade, vooral dan die van een bekering, dan kende haar vreugde geen grenzen en dankte haar hartje in jubelend gebed. Werd zij bedankt om deze of gene genade te hebben bekomen, dan kende ze zichzelf niet een ogenblik de verdienste daarvan toe, maar antwoordde eenvoudig en nederig: “Nee, nee, niet ik, Onze Lieve Heer!”

God geheel toebehoren, dat bedoelt ook de evenmens geheel toebehoren; het enig leed van Anne bestond er in niet alles voor allen te kunnen zijn. Tijdens haar laatste levenstijd kon haar naastenliefde zich volledig ontplooien; ze bracht ze tot uiting in een algemene toewijding; zij beijverde zich om iedereen genoegen te doen. Het is weerom haar gouvernante die schreef: “De attenties van elk ogenblik, die zij bewees, kunnen niet worden herhaald. Zij leefde in een bestendige zorg om de geringste noden van wie haar omgaven. Vergeten en ongeziene gebaren, waar ik getuige van was, hebben mij haar ontzaglijke naastenliefde doen zien. In de laatste tijd kon ik die vurige ziel niet matigen. In volle werk wilde ze nog haar zusjes diensten bewijzen, als die naast haar over hun huiswerk gebogen zaten, zodat zij werd onderbroken voor een blad kladpapier, voor een pen, voor uitleg.” Het was de zorg om haar evennaaste vreugde te verschaffen, die haar er toe noopte zich op te offeren, verre van eigen voldoening daarin te willen zoeken. En haar getrouwheid in het ontdekken van 'tal van kleinigheden' was mede een bewijs. Haar voortdurende zelfvergetelheid had haar aanvankelijk heel wat inspanning en zelfoverwinning gekost, wilsdaden vereist om zich te kunnen beheersen en overwinnen en aan zichzelf te kunnen verzaken; nu was het geworden als aangeboren, als iets natuurlijks, zoals de ademhaling. En wat er het *deugdzaam karakter* van uitmaakt is de *bovennatuurlijke geest van* haar bewonderenswaardige onthechting die in de liefde van dit kind lag. Om Zijn Verlossingswerk te kunnen voltooien heeft God slechts ons hart nodig. God wacht tot het door Hem tot stand gekomen schepsel, als zelfstandig en vrij wezen geschapen, spontaan naar Hem komt. Ware het niet dat de Geest blaast waar Hij wil, men zou verstomd staan bij de snelle opgang van Nénette op de weg naar de volmaaktheid. In het goddelijk licht had zij de zin begrepen van de Voorzienigheid en van het lijden: “Waarom zich zorgen maken vermits God er is?” In het licht van het geloof, van een volmaakte liefde, van een onvoorstelbaar betrouwen in de goedheid van God, hevelde Anne alles over naar het geestelijk plan. Heiligheid berust in volmaakte

liede en het voorbeeld van Anne bewijst dat, om tot de goddelijke vereniging te komen, het volstaat de Wil van God te doen in het simpel en banaal leven van elke dag, door vreugden en leed, dorheid en vurigheid, voldoening en te korten, bijval en tegenslag te aanvaarden met dezelfde sereniteit, hetzelfde betrouwen, dezelfde liefde, die dit kind bekende in het kinderlijk woord: “Jezus, ik heb U lief.” De naastenliefde van Nénette is op honderd manieren tot uiting gekomen. Juffrouw Basset heeft een wondermooi feitje verteld.

Op de terugweg van een wandeling naar Annecy, zag Anne een arme man. Ze had geen geld bij, daarom vroeg ze ‘Demoise’ haar iets te willen lenen. Toen gaf ze het geldstuk aan de man samen met een zoete glimlach. De arme, meer ontroerd door die glimlach dan door de gift, bleef haar maar aankijken en, zich wendend tot de juffrouw, zei hij eindelijk: “Het is een kleine heilige, die mij een aalmoes gaf.” Nénette liep gewoon door maar Demoise dacht: de man heeft gelijk. Nénette bleef zeer getrouw aan haar papa denken. Haar zekerheid dat ‘papa lief’ in de hemel was bleef haar voortdurend woorden van troost ingeven voor haar mama, die ze soms bedroefd zag. Zij bad veel voor haar papa, bracht offertjes tot zijn intentie opdat hij zonder uitstel in de glorie van de heiligen zou worden opgenomen. Die onvergankelijke herinnering bleef duren tot op haar laatste ogenblikken. In het oog van haar mama speurde ze naar de geringste schaduw om die dan te doen verdwijnen door haar tederheid of door een woord van hoop. Daaromtrent schreef haar mama: “Omdat ze mijn leed had onderkend, begreep ze wat elke herinnering aan de oorlog me kostte, of nog erger het zien van een officier die van het front terugkeerde en als men er in haar bijzijn over sprak, naderde ze mij, viel mij om de hals en fluisterde mij in het oor: Hij is gelukkig, wees maar niet bedroefd. De tederheid van dit kind voor mij, kan ik onmogelijk beschrijven. Haar helder en zacht oog zocht voortdurend in mijn oog mijn gedachten en verlangens te raden, haar hart was steeds waakzaam.” Eens kwamen de zusters van Annecy-le-Vieux haar mama bezoeken. Het gesprek liep over de vijandelijkheden die aan de gang waren, want de oorlog duurde nog steeds voort. Een beetje terzijde speelde Anne met haar broertje Jojo. Zij bespeurde dat tranen in de ogen van haar mama stonden en ogenblikkelijk was ze bij haar, viel haar om de hals en lispelde haar in het oor: “Mama, hij is gelukkig!” Als enkele ogenblikken later de kleine Jacques zich wispelturig en stout betoont, omhelst zij hem, zeggend: “Hoor, Jojo, je moet braaf zijn, mama heeft verdriet.” Zo spontaan en delicaat was haar liefde voor mama. Zo fris was de tederheid van dit kind, die tevens gekenmerkt werd door een levendig aanvoelen, beheerd door een bovennatuurlijke geest van liefde. Vele dagen was zij bezig met een kantwerkje, dat gehaakt moest worden, en dat mevrouw de Guigné had opgezet voor de kerk van Annecy. “Ge begrijpt”, zei Anne, “dat ik mama toch een beetje moet helpen; anders zou het voor haar veel te moeilijk gaan”. Zo wilde ze haar mama vermoeidheid besparen. Tijdens de maaltijden kan ook het getater en gesnater van de vier kinderen mama vermoeien; Jojo en Marinette zijn speelvogels, zenuwachtig. Daarom neemt Nénette, vooraleer aan tafel te gaan, de voorzorg de kinderen op voorhand onder handen te nemen: “Vandaag gaan we braaf zijn aan tafel, niet? Niemand spreekt tijdens het eten! Wat zal dat een verrassing zijn voor mama en voor grootvader!” Dient mevrouw de Guigné afwezig te zijn? Dan ontvangt zij brieven van deze soort: “Lief mamaatje, wij weten dat de schoonste verrassing die wij u kunnen bezorgen is braaf te zijn: om u heel veel genoegen te doen, mamaatje, zullen we trachten altijd te luisteren en nooit te zullen doen wat mama of grootvader verbieden. En zij ondertekent dat, nederig als laatste: Bébé, Léleine, Jojo en Nénette, die van hun lief mamaatje houden met heel hun hart”. En bij thuiskomst zal mama steeds een kleine verrassing te wachten slaan: vers geplukte bloe-

men op de schouwmantel van haar kamer, een tekening van Nénette, een netjes opgeharkte laan… Zo eenvoudig vindt Nénette steeds iets anders uit om zich nuttig te lonen in alles en bepaald haar kinderlijke liefde te bewijzen. Jawel, steeds op bescheiden, onopvallende wijze, zonder schijn van opdringerigheid of aanstellerij. En toch vreest ze soms niet voldoende te hebben gedaan zodat ze vraagt: "Demoise, heb ik wel alles gedaan wat ik kon om mama genoegen te doen?"

Vooraleer in te slapen gaat haar laatste gedachte elke avond naar mama en fluistert zij, haar kruisbeeld kussend, in een laatste aanroeping: "Goede Jezus, zegen mama!" En wat deed ze niet om haar geliefde mama al te sterke emoties te besparen? Een voorbeeldje bevestigt haar moed en haar delicaat gevoelen te dezer zake. Tijdens haar voorlaatste winter gleed zij uit en kwetste bij de pijnlijke val een kniespier. Bleek en de ogen vol tranen door de scherpe pijn, spraakloos, poogde ze toch recht te staan, maar het ging niet. Toen mama kwam toegelopen, zag Nénette hoe ze zich angstig over haar heen bukte. Eerst geen kreet, geen klacht, maar toen ze zichzelf weer meester was, zei ze: "Kwel u niet mamaatje, 't is niets; ik heb alleen maar verdriet dat ik u zo aan 't schrikken heb gemaakt."

Dat zijn slechts een paar kleine feiten, die aantonen hoe diep de kinderlijke liefde van Anne was, hoe levendig haar tere gevoelens en hoe heldhaftig de zelfzekerheid van haar ziel. Volgens haar vermogen hielp ze haar mama op alle manieren, steeds uit al haar kunnen, waarvoor haar hart duizend en een kleine attenties wist te ontdekken en te bewijzen. Pas na haar dood werd men zich nog best bewust welke grote hulp ze voor de haren was geweest. Zichzelf vergetend, ongelooflijk goed, oplettend om te kunnen helpen, dienen, verkwikken, troosten, deed ze dat alles zo bescheiden, dat men het op de duur als heel natuurlijk ging aanvoelen. En wat zij voor mama was, dat gold ook voor de anderen. "Grootvader is alleen," zei ze, "ik ga hem wat gezelschap houden.". Voor een grootoom, die dreigde blind te worden, was ze een ware bewaarengel: ze begeleidde hem en loodste hem doorheen moeilijke doorgangen. Ze dacht aan alles voor hem, zelfs aan het lager doen branden van de avondlamp, opdat het licht zijn zieke ogen niet zou kwetsen. Een grootnicht bracht eens enkele dagen door op 'La Cour'. Tot haar gouvernante zei Anne: "Ik weet niet waarom mijn nicht er zo bedroefd uitziet" en bescheiden poogde ze haar op te vrolijken, haar verstrooiing te bezorgen. Ze trachtte haar gouvernante door haar werk, vlijt en gehoorzaamheid tevreden te stellen en haar taak te helpen verlichten door een teergevoelige vriendschap te betonen. Zij nam van harte deel aan de zorgen, de kommer, de droefheden van 'Demoise'. Gleed een schaduw van droefheid over haar ogen, dan heette het: "Scheelt er iets, Demoise? Slecht nieuws van bij u thuis? Ik zal nog meer bidden voor uw familie." Op een avond, terwijl de kinderen al te bed waren, hoorde juffrouw Basset aankloppen hij haar. Het was Nénette. Ze wierp zich om de hals van haar vriendin: "O, Demoise, er scheelt iets, niet? Is er slecht nieuws? Haar spel, haar kinderwerk, haar persoonlijke zorgen, haar vermoeidheid, niets kon haar kommer om haar gouvernante matigen: "Ik kon vannacht niet slapen," zei ze 's morgens, "daarom heb ik Jezus gevraagd om uw mama te doen slapen deze nacht, in mijn plaats, Demoise". Tijdens de winter die haar laatste was, keerde ze eens terug van het landgoed La Nartassière, dat eigendom was van de familie van juffrouw Basset, en waar de gouvernante de kinderen soms heenleidde. De kinderen waren blij en taterden: "Ik ben blij omdat ik het paard van uw papa heb gezien", zei Jojo, en Marinette: "Ik heb de chocolade van het vieruurtje goed gevonden; het was gelijk water". Ze bedoelde de melkchocolade omdat ze gewoon was slechts chocolade in vaste vorm te krijgen. Nénette fluisterde de gouvernante in het oor: "Ik ben tevreden omdat uw mama tevreden was." En juffrouw Basset schreef zélf: "Haar vreugde bestond in de vreugde van de anderen."

Wat al kleine zelfverzakingen heeft Anne zich getroost om Jezus genoegen te doen en om haar speelgenootjes te behagen! Steeds vergat zij zichzelf, nooit vergat zij iemand anders! Beviel het een van de kinderen niet, dan liep Anne er heen en bracht het op dreef. De spelen die anderen best bevielen, waren ook de hare; spelletjes waar zij niet van hield, vervulden haar met opperste vreugde als de anderen ze graag speelden, Soms vroeg ze dan: “Dat bevalt je tenminste, niet ? Of hou je meer van een ander spel ? Zeg net dan maar, hoor!” Eens waren de kinderen op Réray vroeger naar bed gegaan dan gewoonlijk wegens de heftige koude. De lichten waren gedoofd op de spaarvlam na in de kinderkamer. Toen men daar een licht gerucht kon waarnemen, haastte men zich er heen: Nénette was op, stond gebogen over het bedje van Marinette bezig haar eigen dekentje er overheen te spreiden! “Wat doe je dan, Nénette?” “Ik vreesde dat ze kou zou hebben”, zei ze eenvoudig-weg. Zélf vreesde ze blijkbaar niet het koud te hebben, vertelde juffrouw Basset. Als Jacques, tijdens een wandeling sneller ging lopen, zonder er zich rekenschap van te geven dat de kleineren niet konden volgen, dan deed Nénette hem zachtjes maar ernstig opmerken: “Let op, Jojo, Léleine kan zo snel niet lopen als wij.” “Op alle denkbare manieren trachtte ze ons genoegen te doen”, zei een nichtje. Zo gaf ze bijvoorbeeld aquarellen, die ze had geschilderd voor haar bezoeksters, of papiersnijders, die ze uit hout sneed met haar pennenmes, of kartonnen poppetjes met beweegbare leden, die ze zelf had vervaardigd. En de verrukte nichtjes namen die herinneringen mee als souvenirs.

Op de vijver van het park van Annecy leerden de kinderen roeien; vooral Anne schiep daar een uitzonderlijk behagen in, maar altijd en zonder iets te zeggen, stond ze de riemen af aan begeriger handen. Deze voorbeelden van teergevoelige attenties zijn veelvuldig en komen dagelijks voor; ze zijn een weerspiegeling van de volmaaktheid die Anne bereikt had. Om aan haar geest van verzaking getrouw te blijven, legde zij zich zware inspanningen op, harde offers, want dit kind had werkelijk strijd moeten leveren tegen zichzelf, tegen haar hoogmoed, haar geest van ongehoorzaamheid, haar oorspronkelijk egoïsme. Kon men dan ook haar zo eenvoudig voorbeeld maar veel onder ogen brengen van de kinderen van onze tijd en ze uitleggen hoe men het vermag op elk ogenblik van elke dag de deugd van de goddelijke liefde te beoefenen, uit vrije wil, zonder enige druk van buiten uit. Die bekommernis, om iedereen goed te doen, bleef ten andere bij Anne niet beperkt tot haar omgeving, doch strekte zich uit over allen die haar omgaven: de keukenmeid, de tuinier, allen die gelijk welke taak in huis vervulden, de zusters, de bezoekers, de armen, allen die met haar in aanraking kwamen. Te Kéray bood zich eens een bezoeker aan, die verlangde mevrouw de Guigné te spreken. Mevrouw was even afwezig en de bezoeker wachtte in het salon. Anne zei: “Ik ga hem gezelschap houden.” Lange tijd was zij met hem aan het woord op haar steeds eenvoudige, charmante manier. En toen zij het salon verliet, zei ze: “Bezoeken zijn niet zo plezierig, maar ik kon die meneer toch niet in de verveling laten zitten; ik moest mama een beetje vervangen.” De heer verveelde zich niet, integendeel, hij heeft steeds een tedere herinnering aan dit bezoek gehouden.

Tal van trekjes, die door juffrouw Basset werden genoteerd op aanraden van de Dominicaan, Pater Bernardot werden in de familie bewaard. Liep Nénette voorbij het venster van de portier, dan liep ze steeds even binnen om hem vriendelijk goedendag te wensen, of ze maakte tenminste voor hem een kleine, gratievolle buiging! Soms onthaalde de keukenmeid, die een goed mens was, een mens met hart, maar soms wat ruw kon optreden, haar op een of ander heftiger woordje en zond zij Anne de laan uit! Dan vroeg Anne zich af: “Wat heb ik Melanie aangedaan?”, niet uit koppigheid maar omdat ze zich werkelijk

afvroeg of zij haar soms niet een of ander verdriet zou hebben aangedaan. Het was echt uit liefde dat zij 's zondags het gewijd brood mee naar huis bracht, dat men in Frankrijk tijdens de Heilige Mis uitdeelt, en dat ij dan aan Melanie gaf. Van het lekkers dat het dessert soms was, behield zij het meeste over om het aan te bieden aan het huispersoneel, wat ze dan deed met zoveel lieftalligheid dat het gebaar, meer dan het aangebodene, die mensen diep trof. Zo helde haar goedheid steeds over naar iedereen en allen. Eens liep ze voorbij een dienstmeisje dat met opgerolde mouwen een kip pluimde. Op haar naakte armen krioelden de parasieten die uit de pluimen te voorschijn waren gekomen. Anne stond er verstomd bij.

Wat een marteling moest dat zijn! En dadelijk begon ze de jacht: "Ik wil niet, moedertje Jeanne, dat u dat alléén zoudt verdragen; u moet met me delen, ik wil daar de helft van…" En telkens 'moedertje Jeanne' dit feit verhaalde, stonden haar de tranen in de ogen. In de huishoudschool van Annecy fokten de zusters konijnen; kregen ze daartoe de gelegenheid, dan misten Jacques en zijn zusjes nooit erheen te gaan en het hok te bekijken. Konijnen bekijken vermaakt kinderen. Op een ochtend: geen konijnen meer! Ze waren allen omgekomen. Het maakte de kinderen dromerig tijdens hun thuisweg naar 'La Cour'. Wat een verlies voor de zusters, dacht Nénette, en daar krijgt zij een idee: "Luister eens, Jojo, als wij onze spaarcenten uit de spaarpot bijeen brengen, zouden wij misschien een koppel konijntjes voor de zusters kunnen kopen!" Jojo stemde daar mee in. De toelating van mama en daar gaan de spaarpotten! De vier kinderen stellen met vreugde vast dat hun weinige spaarcentjes toereikend zijn voor de aankoop die ze zich voornamen. Dat wordt dadelijk gedaan. Stralend van plezier droeg Marinette, die als jongste daartoe de eer kreeg, de korf met konijntjes. Natuurlijk zijn de zusters ontroerd en verrast! Toen ging het groepje gras plukken voor de nieuwe bewoners van het konijnenhok van de zusters. En zo gebeurde steeds: geen enkele gelegenheid om goed te doen, liet Nénette ontsnappen. In een naburig gehucht was de bliksem ingeslagen, een jonge moeder met vier kinderen, zag haar huis afbranden. Toen Anne dit vernam, besloot ze dadelijk ter hulp te komen. In het geheim begon ze kleine werkjes uit te voeren, die ze tijdens een liefdadigheidsfeestje verkocht. Op het einde van dit feestje, liet ze dertig frank dragen naar de getroffen moeder. Voor haar armen behield Anne de mooiste en het grootste deel van haar kerstgeschenkjes voor, juist dezulke die haar het meest kostten om af te staan: haar speeltuigen die haar liefst waren en die het minst geschonden bleken: "zonder dat zou het geen offertje zijn", zei ze dan. Voor de armen breidde zij kousen, kleine kledingstukjes en sjaals. En ze deed dat met een bestendige ijver, want het was voor hen van wie ze zei dat ze 'op aarde Gods plaatsvervangers zijn'. Ze moest goed kunnen doen. En vermits de armen de lijdende ledematen zijn van Christus, hield ze dubbel zoveel van hen als van anderen, van wie ze toch al zo veel hield… En als wat ze gebreid had, haar minder beviel, trok ze het uit en herbegon. "Wat u aan de minste der mijnen zult hebben gedaan, zult u Mij hebben gedaan", zei Christus immers.

Haar uitdrukking was steeds 'mijn lieve kleine armen', dat was haar hartenkreet, de kreet van het groot hart van Anne de Guigné. Zij had een voorliefde voor de armen en voor de zondaars, zoals Christus zélf, en zo verenigde zij de geestelijke met de materiële aalmoes. Na de zondaars ging haar grootste zorg uit naar hen die nood lijden. Maar Anne wilde 'de kleine armen' meer dan een aalmoes bezorgen: in wat ze hen bezorgde, lag iets van haar hart, begeleid door een wonderlijk geduld. Om ze een kledingstuk méér te kunnen geven, slaagde zij er in alle stukjes overschot van een bol wollen garen, die voor mot was behandeld terug aan elkaar te knopen en er iets mee te breien! Bij het naderen van Kerstmis zag juffrouw Basset haar eens zorgvuldig een miniatuur ambulancewagen ver-

pakken; het was een stuk uit haar voorraad speelgoed, waaraan ze bijzonder aan gehecht was, want het bestond uit verpleegsters, soldaatjes op draagberries, tentjes en heel klein Rode Kruis-materiaal. Het was voor haar kleine 'armen'. Zij bood hun zonder aarzelen dat hele spel aan! En die aldus door daden bewezen liefde, liet niet na op anderen in te werken. Naar haar voorbeeld, zag men eens op een catechismusdag Madeleine en Marinette de ene een grote pluchen hond onder de arm nemen, de andere haar beer; ze droegen dat naar de Eerwaarde Moeder St. Raymond... voor de armen. Het kostte hen veel want traantjes biggelden hen over de wangen als ze voor het laatste hun speelgoed streelden, maar het voorbeeld van Anne trok ze onweerstaanbaar mee en spontaan brachten ze hun offertje. Moeder St. Raymond heeft wat dat betreft verklaard: "Anne bezat een levendige liefde voor de armen; voor hen probeerde ze te sparen, verkwistte ze nooit iets, misbruikte ze nooit de overvloed om hen méér te kunnen geven… Ze was zo goed!…

Het was merkwaardig hoe zedig en gereserveerd Anne was. "Door haar giften zou ze jaloersheid hebben kunnen opwekken; zonder haar deugdzaamheid zou ze anderen hebben kunnen bekladden, maar ze bleef steeds zo goed de maat in acht nemen. Zij vermeed het anderen te overdonderen door bescheiden te blijven; zij trad slechts vooruit om dienst te bewijzen en dit zo handig dat de anderen slechts de charme ondergingen van haar bekoorlijke deugd, gezwegen van jaloersheid", zei Moeder St.Raymond weerom. Alles verrichtte ze met gematigde ijver, vreedzaam, met bekoorlijke eenvoud en met bewonderenswaardige zelfbeheersing.

En nogmaals zegt hier Moeder St. Raymond: "En wat bewonderenswaardig is, in haar ijver was nooit iets overdrevens aan te treffen of na te wijzen: het ging allemaal als vanzelfsprekend, omdat het allemaal de vrucht was van een deugdzaamheid die goed gevestigd en die machtig was." En verder: "Maar, heeft men me vaak gezegd, dit kind werd gedrongen en werd bestuurd, geleid. Neen toch; nooit heb ik haar iets bijzonders voorgeschreven of voorgehouden, men kan aanvoelen dat God zelf Zijn werk in haar deed. Zij was geen 'opgestookt' kind zoals men wel eens zou kunnen denken." Men maakt trouwens geen kinderen op: het zou voor de aldus gedwongen en geforceerde kindermoed, spoedig op niets anders uitlopen dan op een spoedig 'genoeg er van hebben'. Het is een blijk van onbegrip, te menen dat men een kind kan opdrijven tot iets, het is bewijs van onkunde inzake kinderpsychologie. Men doet de natuur geen geweld aan. Anne werd nooit intensief bewerkt, zij ontving noch meer, noch minder dan haar broer en zusjes. Men liet haar even ongedwongen spelen als iedereen; zij werkte zoals de andere kinderen, maar in haar werkte de genade méér dan in anderen en zij was de genade getrouw. En hoe meer ze gaf, hoe sterker God de genade in haar liet werken. Het was een beweging van bestendige wederkerigheid in bestendig groeien en toenemen van de liefde. "Zoveel deugdzaamheid, aldus nogmaals Moeder St. Raymond, is menselijkerwijze niet uit te leggen; de Heilige Geest moest in dit kind werkzaam zijn, want nooit zou een kind de kracht hebben gevonden om zo getrouw te zijn in de liefde voor de volmaaktheid." Naar het voorbeeld van Theresia van Lisieux, heeft Anne in alles de genade beantwoord. Zij ontving de gaven van de Heilige Geest, maar stelde zichzelf in staat er de gevolgen van te produceren. En wat dit kind bewonderenswaardig maakt is haar energieke wilskracht, haar vasthouden en haar geest van offervaardigheid één met haar liefde voor het kruis.

11.

NAAR DE HEMEL

In 1921 was Anne tien en half jaar oud. Fysisch ontwikkelt zij normaal. Haar gelaat vertoont een zachte, glimlachende uitdrukking. Zij blaakt van gezondheid. Vlijtig werkend, vurig bij het spel, legt zij de grootst mogelijke volmaaktheid aan de dag in alles wat ze doet. Uiterste reinheid, goedheid en opgewektheid staan te lezen in haar mooie ogen. Op afstand gezien, valt niets aan haar te merken dat haar zou onderscheiden van andere kinderen van haar jaren, vermits ze in alles doodgewoon handelt zoals iedereen. Maar wie haar nadert, voelt zich tot haar aangetrokken, want contact met haar maakt beter… reiner… vrediger… Haar nichtjes zegden: “Wij voelden ons aangetrokken door haar zuiverheid en waren graag zo dicht bij haar als kon.” En op een zekere dag heeft Marinette zelfs eens uitgeroepen: “Nénette is onze kleine goede God!” Men kan daar allerlei getuigenissen naast stellen of aan toevoegen. “Zij genoot en verspreidde de vreugde van een rein geweten. “Zij maakte deelgenoot aan de kracht en aan die inwendige vrede die wel gesmaakt, maar niet gezegd kan worden.” “Bij haar genoot men rust.” “Wie is toch dit kind, bij wie men als ‘t ware Jezus in de ogen ziet?” vroeg een kloosterzuster die haar toevallig ontmoette. “Wat een engeltje!” riep een dame uit die haar portret zag, in waterverf getekend door een vriendin van mevrouw de Guigné.

En inderdaad, rond het laatst van haar aardse leven, lag een bovennatuurlijke uitdrukking op het gelaat van deze kleine dienaresse Gods. De ziel van Anne, waar God in leefde, veranderde haar gelaatstrekken waar een hemelse vreugde over lag; het sloeg iedereen trouwens met verbazing dit kind zo mooi te zien. Haar naastenliefde werd nog meer teer, haar nederigheid steeds dieper. Mevrouw de Guigné ging zich beangstigd maken door de bewondering die haar kind ten allen kante wekte; zij vreesde vooral de bedenkingen of complimentjes die de eenvoud van het kind konden schenden of verdoven. En voorzichtig oordeelt ze: “Nénette, je vergist je deerlijk als je zou gaan menen volmaakt te zijn” “Dat weet ik maar al te goed, mama”, was het eenvoudig antwoord. Hoe meer de goddelijke liefde bezit van haar nam, hoe meer ze zich gedrongen ging voelen te geven. De gedachte dat het de haren aan wat dan ook zou kunnen ontbreken, maakte haar bezorgd en bekommerd. Begin december van 1921, in de tuin naast ‘Demoise’ gezeten, liet ze zich ontvallen: “Ik maak er me zorgen om dat het u aan iets zou ontbreken”, en omdat de gouvernante haar gerust stelde, ging ze voort: “Misschien denkt u er nu niet aan, maar beloof me, beloof me, dat u mij, aan mij, zult vragen als het u aan iets ontbreekt…” Sint Jan van het Kruis zegt ergens dat ‘het iets groots is bestendig de heilige Liefde te dienen.” De tot volmaaktheid en tot volbrenging van de Liefde gekomen ziel, kan niet lang, in dit of in het ander leven, blijven zonder God te zien van Aanschijn tot aanschijn.” In weinige jaren gekomen op de spitsen van de gave Liefde, was Nénette rijp voor de hemel. Zij verlangde Karmelietes te worden om meer zielen te kunnen winnen, meer verdiensten te kunnen vergaren en langer te kunnen lijden voor God, zij had in minder dan zes jaren alle hinderpalen overwonnen die een volkomen ontluiken in de weg staan. Men voelde haar gereed om in te treden in de goddelijke lente. “Ze verlangde zo God te zien”, zei Moeder St. Raymond, dat ze al wat ze deed voor niets telde.” Iedereen voorvoelde een ontknoping. Na een verblijf te Réray, keerden de vier kinderen de Guigné op 21 november 1921 terug naar Cannes. Dit was de laatste reis, de laatste uitstap. Op de Sint Benedictusvilla hernam het leven van elke dag zijn gewone gang: schoolwerk, solfège leren (notenleer), catechismus bij de Zusters volgen op de Sint Gertrudisvilla, blijde wandelingetjes op La Croisette en naar de top van

de Goulet. Soms liepen de kinderen, samen met de gouvernante, naar ‘La Nartassière. Dat was het geval geweest op maandag 19 december. Sedert een paar dagen klaagde Anne over hoofdpijn; toch had ze het uitstapje willen meemaken, en als naar gewoonte had zij zich heel die namiddag liefdevol betoond. Ze stapten nog maar uit de wagen, of lief en eenvoudig groette ze iedereen en liep dan met de zusjes naar de schaapstal, de zusjes bij de hand houdend op de nogal sterk dalende weg. Ze sprak vriendelijk met allen. Kwam het ogenblik van terugkeer en instappen in de wagen, waarop ze zich wendde tot de zuster van ‘Demoise’, in afwezigheid van hun moeder: “Zeg aan uw mama dat ik het spijtig vind haar niet te hebben gezien; zeg haar ook dat ik goed voor haar bid… en dat doe ik ook voor u.” Toen de wagen startte, vroeg ze toelating om haar hoed af te mogen zetten vanwege haar hoofdpijn. Thuis gekomen, vroeg ze om te mogen gaan rusten. Maar op het uur van het avondmaal, betrad ze niettemin de eetzaal. Ze poogde haar soep op te lepelen, lukte er evenwel niet in en liep dan terug naar haar slaapkamer. Ze zou nooit meer aan de gezinsdis aanzitten…

Daags nadien maakte ze koorts. Ze klaagde van pijn in de rug en in het hoofd. “Arme Nénette, zei men, je hebt veel pijn.” – “Dat wel, antwoordde ze, maar het zal gauw voorbij zijn.” En ze glimlachte. Aanvankelijk dacht men dat het niet zo erg zou zijn en inderdaad, kort daarna leek ze beter. Haar werkelijke toestand ten spijt, wilde het kind het leed van de anderen verzachten, troosten, minzaam zijn. Op Kerstavond wilde ze graag nog eens een verrassing voorbehouden voor mama; daarom leerde ze Jojo een gedichtje aan, waarin goed de gevoelens liggen van dit edelmoedig meisje.

“Waarom, zodra ik de ogen sluit,
weent en werkt mijn moeke iedere avond?
Zij meent dat ik slaap, maar ik kijk naar haar
en mijn hart zwelt als ik merk dat zij verdriet heeft.”

Zo bekommerde zij zich om de anderen eerst, niettegenstaande haar eigen lijden. Omdat ze deel had genomen aan de kerstvreugde scheen haar dat nieuw leven bij te brengen. Iedereen hoopte op een duurzame beterschap, maar op dinsdag 27 december, ’s ochtends, nam de ziekte ernstiger verloop en hoefde men zich geen illusies meer te maken inzake spoedige beterschap. Hoofd- en rugpijn namen toe en het kind lag in een betekenisvolle beweegloosheid. De geneesheer diagnosticeerde hersenontsteking. Kort daarna kreeg zij de helderheid van geest terug, die tot op het einde bleef op enkele korte en zeldzame ogenblikken na.

De kleine Nénette leed veel. Haar zacht en zoet gelaat was getrokken, als door de pijn doorploegd. “Ik zou helemaal, helemaal niets willen zien,” zei ze, “kom niet te dicht bij me zitten alstublieft… Doet u dat niets?” Maar uit haar mond stijgt geen enkele klacht; zij is maar bekommerd om het leed van de anderen… de haren… Even doet zich een ontspanning voor en haar mama fluistert haar toe: “Je hebt je moedig gedragen, lieve, je hebt heel zeker het Heilig Hart van Jezus daarmee getroost en bijgedragen voor de bekering van de zondaars.” “Wat ben ik er blij om, mama en als dat zo is, dan wil ik graag nog lijden”, luidt haar edelmoedig antwoord, dat de volle maat van haar liefde inhoudt. Juffrouw Basset zou er van verhalen: “Met welke zeldzame volmaaktheid had ze tijdens haar leven alles volbracht, en met welk geduld aanvaardde ze nu, tijdens haar ziekte, het leed!” Slechts bekommerd om toe te nemen in getrouwheid en in liefde, vreesde ze niet zuiver genoeg te zijn, met onvoldoende moed en geduld te lijden. Heilig bezeten door volmaakte onschuld, herhaalde ze zelfs tijdens de ogenblikken van ijlen de gebeden van de biecht, beschuldigde zij er zich van niet goed genoeg te bidden, zegde

ze de akte van berouw op… Men hoorde haar haar patrones aanroepen: "Heilige Moeder Anna, heb medelijden met mijn arme zonden!…" En mama nazeggend, herhaalde ze: "Lieve Heer Jezus, ik wil alles wat Gij wilt." Gehoorzaam was ze tot in de dood; gewillig liet ze zich verzorgen: "Ik zal trachten, ik zal alles doen wat ik kan," fluisterde ze als men haar verzocht eens te proberen wat te slapen. Dan sloot ze de ogen zelfs als een scherpe pijn haar wakker hield. De behandeling was pijnlijk. De geneesheer beproefde het onmogelijke om de kwaal de voet dwars te zetten. Hij had koude baden voorgeschreven, die voor Anne een marteling betekenden, want de minste beweging veroorzaakte scherpe pijn.

Toen men eens dat bad gereed maakte, probeerde haar mama haar op te tillen en haar nachthemd uit te trekken. Anne liet een hartverscheurende kreet en kon zich niet weerhouden te zeggen, met vertrokken gelaatsuitdrukking: "O, mama, ik geloof dat ik het niet zal kunnen." En dan plots: "Als God het wil, zal Hij er mij de kracht toe geven." Dat was het gebed van Christus in doodstrijd: "Verwijder van Mij deze kelk, maar niet mijn Wil doch de Uwe geschiede!" Die dag moest men haar op de peluw laten liggen en aan het bad verzaken. Trouwens, op 27 december wanhoopte de geneesheer aan haar redding. Daags nadien bezocht de Eerwaarde Heer Grégoire de kleine zieke. Anne biechtte. "Wil je dat ik je Onze Lieve Heer breng? En het geestdriftig antwoord: "O, ja" Reeds verwijderde de priester zich toen Anne hem terugriep om hem liefjes te bedanken. Dan sloot ze de ogen en bereidde zich voor op de komst van de Heer, haar Jezus. Twee dagen later ontving ze, volkomen helder van geest, het Heilige Oliesel. Aandachtig volgde ze elke zalving, zelfs vragend: "Nietwaar dat men voor het Heilige Oliesel de olie van de zieken gebruikt en niet die van de catechumenen?" Nog veertien dagen had ze toen op aarde door te brengen. Soms was een lichte beterschap waar te nemen, die een vonkje hoop ontstak bij de haren. Maar God had besloten dit bloempje te plukken en deze zo volmaakte ziel tot Zich te roepen. Al die lijd was Nénette stichtend voor haar omgeving. Op Nieuwjaarsdag mocht ze weerom de Heilige Communie ontvangen. "Zij ontving haar Verlosser in bijzonder diepe ingekeerdheid en werd niet eens mijn aanwezigheid gewaar", bekende juffrouw Basset, die voortgaat: "Enkele ogenblikken later naderde ik haar om haar te omhelzen. Zij deed de ogen open en wilde me doen delen in haar vreugde, toen ze vol geloof, hoop en liefde zei: "Demoise, ik heb gecommuniceerd, hoor!"

Voor wie erg te lijden heeft, is het al héél wat geduldig te zijn en soms eens te glimlachen. Maar voortdurend zichzelf ook dan nog vergeten om slechts te denken aan de anderen, zichzelf berispen om het leed dat men anderen aandoet, dat is al eerder een zeldzaamheid. Anne was er om bezorgd de anderen vermoeienis te besparen. Moest ze iets vragen, dat ze eerst had geweigerd, dan wist ze niet hoe zich daarom verontschuldigen. Op een nacht werd ze wakker en zag haar gouvernante bij haar bed zitten. "Hoe? Is u nog daar? Als mama dat wist, zou ze niet tevreden zijn! Ge zult u vermoeien, en ik wil niet dat u ziek wordt, hoor!" En 's nachts tot de zuster, die bij haar waakte: "Misschien is u wel moe, misschien hebt u wel honger? Neem een klontje suiker!"' Haar pijnen ten spijt, kon ze niet nalaten aan de anderen te denken. Als ze navraag doet naar broer en zusjes, luidt het: "Zijn ze ook braaf?" Of: "Hebt u goed nieuws van huis ontvangen?" En als 'Demoise' zich gelukkig achtte haar nieuws te kunnen meedelen, dan luidde het steeds: "Ik ben gelukkig dat goed nieuws te vernemen." Op zekere dag herinnerde zij zich dat Léleine en Marinette naar de catechismus moesten en bedenkt zij met spijt ze niet te kunnen vergezellen. Ze smeekte haar mama het in haar plaats te willen doen. "Laat ze niet alleen gaan, mamaatje; kleine meisjes zijn niet altijd zo braaf

als men wel denkt." Zo dacht ze voortdurend aan de anderen; zelfs in ogenblikken van hevige pijn, hoorde men haar nog zeggen: "Ik wil niet dat men om mij zo vroeg op zou staan!" Zij verlangde dat iedereen op de gewone uren aan tafel ging en was altijd van mening dat men zich veel te veel met haar bezig hield. Op Kerstdag zocht ze in haar handtasje naar prentjes, die ze wilde aanbieden aan het kamermeisje en aan de kokkin. Omdat ze er niet in slaagde die prentjes te ontdekken, verzocht ze 'Demoise' ze te willen zoeken, maar dit verzoek ging gepaard met een verontschuldiging om de aangedane last… Zij omhelsde het kamermeisje, Marie-Louise, en vroeg dat zij haar op haar beurt zou willen omhelzen. Zo deed ze eveneens met het kindermeisje, die ze bij zich had laten ontbieden voor een ogenblik. Zo betoonde ze door haar genegenheid haar dankbaarheid voor bewezen diensten. Soms was ze zich dag en datum niet meer bewust, maar haar inwendig leven stelde haar boven de pijn en boven het opgesloten zijn. "Welke dag is het?" vroeg ze dan aan Demoise. "Nieuwjaarsdag, Nénette." O, ik wist het niet meer. Zalig Nieuwjaar, dan!" En telkens iemand anders haar kamer betrad, luidde het vóór alles: "Zalig Nieuwjaar!" Met een glimlach. Ze had vooral attentie voor drie kleine zieken, voor wie ze bad. Iedere dag vroeg ze de geneesheer naar hun toestand. "Ze zijn minder redelijk dan u, zei hij eens. "Dat zal wel zijn omdat ze meer pijn hebben", meende Anne, "of misschien hebben ze niet zulke goede mama.

Maar op een morgen vernam ze dat het de kinderen beter ging en zij die sterven ging en het wist, verheugde er zich in dat 'de anderen' genazen, wellicht genezen door haar gebed en haar opgedragen leed. Immers aan de aanroepingen die ze steeds gewillig herhaalde, voegde ze bestendig toe: "Genees de andere zieken." Op een andere morgen vroeg haar mama haar die dag te willen opdragen voor een intentie die men zopas was komen aanbevelen. "Neen, mama, klonk het, vandaag gaat niet, ik heb al schikkingen getroffen met Onze Lieve Heer voor deze dag." Dit kind wist dus het middel te vinden om uur na uur een offerande aan God aan te bieden van haar pijn, voor degenen die daar om vroegen zowel als om bijzondere, haar aanbevolen intenties. Tot aan het einde toe, wilde ze Christus de bloemen van haar lijden aanbieden. Men zinspeelde eens op een boom, die mama voor haar had getekend en waarop zij zelf de bladeren en de vruchten tekende naar gelang haar gebrachte offertjes, zei men haar: "Je boom moet nu wel netjes versierd zijn en in volle bloei staan!" Waarop ze enkel wist: "Dat moet wel, als ging het om iets heel gewoons."

Twee trekken nog om haar nederigheid uil te stippelen. Toen zij even vóór Kerstmis wat beter was, vertelde men haar dat buurmeisjes naar haar toestand waren komen informeren en dat, toen men hun had meegedeeld dat Nénette het een beetje beter stelde, zij zich daarover erg verheugd had betoond. Wel, hoe, verbaasde zich Nénette, hebben zij zich die moeite getroost om mijnentwil? Wat zijn ze brave meisjes!" Van hun kant lieten de Zusters van Annecy-le-Vieux aan mevrouw de Guigné weten, dal zij baden voor beterschap van Nénette. "Dat is omdat ze zo veel van u houden, mama", meende Nénette nederig. "Maar neen, liefje," weerlegde mama, "de zusters kennen je toch en houden van je omdat je een lief en braaf meisje bent." "Wel, mama, als ik lief en braaf ben, is het omdat u me goed hebt opgevoed." In haar dagboekje had ze al eerder eens aangetekend: Nooit vergeten wat ik op de schoot van mama heb geleerd en dit alles is van verwonderlijke klank en diepte. Is het inderdaad niet op moeders schoot dat de kinderen het 'Onze Vader' en het 'Wees Gegroet' leren, evengoed als goed en braaf te zijn, God en plichtsgetrouw?

Op 4 januari is het de verjaardag van Marinette. Die dag vroeg Anne toelating haar te mogen omhelzen en haar een klein geschenkje te mogen aanbieden. Kan men zich inden-

ken ten koste van welke inspanning dit zieke kind aldus voortdurend aan anderen kon denken? Na een kortstondige beterschap, stelde de geneesheer op een morgen vast dat de ademhalingsorganen langzaam maar zeker verlamden.

Maar terwijl Anne pijnlijk adem haalde, zonder zich ooit te beklagen, vroeg ze met een roerende nederigheid of ze wel met voldoende moed haar leed verdroeg. Haar lichaampje raakte stilaan uitgeput. Soms hoorde men haar stilletjes mompelen: “O la la, wat ben ik moe! Ik ben op. Lieve Heertje, ik heb er genoeg van.” Doch weer onmiddellijk daarna ontspande een goddelijke vrede haar getrokken gelaat en verscheen er een lieve glimlach op, die haar deed bekennen: “Ik ben gelukkig…” Tijdens haar laatste dagen werd haar kinderliefde erg ontroerend in haar verering en dankbaarheid.

Naar gelang haar krachten afnamen, vermeerderde haar genegenheid voor haar mama. “Lieve mama, ik hou van u.” herhaalde ze vaak, en mevrouw de Guigné vertelde hoe zij Nénette op de vooravond van haar dood vroeg: “Lieve, wil je me vergeven als ik je soms verdriet heb aangedaan?” Waarop zij als antwoord kreeg: “Maar, mama, u hebt mij nooit verdriet gedaan.” “Jij ook niet, lieve, je hebt mij nooit verdrietig gemaakt.” “Zoveel te beter, mamaatje!” glimlachte ze. Nooit sprak ze met haar mamaatje over haar dood of haar sterven; het volstond nog maar weer eens te herhalen “Lieve mama, ik hou van u.” Ze werd tot het uiterst afgemat in zoverre dat men haar moest verbieden ‘dank’ te zeggen telkens men haar een dienstje bewees. Gevoelig voor de geringste kleinigheid, vergat ze soms dit verbod om zich dan, bij het herinneren, uit te putten in excuses om haar vergeetachtigheid! De deugd van Nénette bloeide hoger op als een lelie op de bodem van het lijden. Rond het einde ontspande zich haar figuurtje en verscheen een bovennatuurlijke schoonheid op haar gelaat. Juffrouw Basset stond verslagen toe te kijken op het dierbaar gezichtje, waarop de verlamming inwerkte; zij verliet Nénette slechts om plaats te maken voor een zuster. En toen zij eens, na een korte wijl afwezigheid terugkeerde, zei de zuster haar: “Ik ben God dankbaar om mij zo dicht bij dit kind te hebben gebracht, zo ‘n heilig kind met zulk engelachtig gezichtje!…” De trekken van Nénette bleken inderdaad zo doordrongen van engelachtige schoonheid dat hun zachtheid zonderling afstak met hun getrokkenheid van de vorige dagen.

Het was niet de eerste maal dat dit zich voordeed. Wat kon er omgaan in de ziel van Nénette tijdens de genadevolle uren? Haar gezicht was verlicht door een soort uitstralende glimlach en door oneindige vrede overstroomd, zuchtte ze van geluk. Eens riep ze zelfs: “Jojo, Léleine, Bébé, komt toch kijken, komt toch kijken hoe mooi!… “Wat zag ze? Ontwaarde haar zieltje reeds iets van de glorie van de eeuwigheid? “Daags voor haar dood riep ze me ‘s morgens”, vertelt mevrouw de Guigné, “om me te vertellen dat zij haar bewaarengel zag.” “Heel zeker waar, mama, daar is hij, daar!” En ze hield staande: “Ik zie hem, mama, ik zie hem, draai u om en u zult hem ook zien.” “En op dat ogenblik was ze volkomen helder van geest en was ze zich die helderheid ook bewust. Diezelfde dag vreesden we tot tweemaal toe dat ze ons ging verlaten; wij hebben dan de gebeden van de stervenden gezegd en Anne beantwoordde de aanroepingen. Zij heeft me nooit gezegd dat ze ging sterven, maar toch wist ze het. Op een ogenblik waarop ze erge pijn had, diezelfde donderdag, ‘Hij kan me niets meer doen,’ en ze glimlachte. Ik ben er grondig van overtuigd dat haar zwijgen tegen mij over haar sterven door niets anders was ingegeven dan door een uiterst delicaat gevoelen; daarom legde ze al haar teerheid in de herhaling van het woord ‘Lieve mama ik hou van u,’ dat ze zo dikwijls heeft herhaald.”

Jaren lang reeds had Nénette haar mama deelgenote gemaakt aan haar gevoelens van verlangen naar de hemel en als mama haar vroeg: “Denk je dan helemaal niet aan de pijn die je mij zou aandoen?” antwoordde dit liefhebbend kind: “Toch wel, mama, ik denk daaraan, en ik zou u om niets pijn willen doen, maar papa is al in de hemel, u zult er ook heengaan, de anderen ook, vermits dat ons doel is… Bezat ze dan sedert langer de intuïtie van een nakend, ultiem scheiden? Moeder St. Raymond getuigde daaromtrent: “Ik ben er innig van overtuigd dat zij gevraagd heeft om naar de hemel te mogen gaan; men voelde dat aan; alles aan haar verried haar ongeduld om de hemel.” God riep haar, dat wist ze, en zij beantwoordde die roep met vreugde. Om mama niet verdrietig te stemmen, gewaagde zij er nooit van, maar ze moet innerlijke zekerheid hebben gehad van haar spoedig vertrek. Vooral op het einde bleek dit treffend. Niets kon haar nog langer op de wereld weerhouden en ik voelde voor wat mij betrof dat de dood haar slechts één offer vroeg: dat van haar mama. Vooral op het einde was haar verering voor haar mama iets ontroerends en zelf bezat ze ook een ware moederlijke tederheid voor haar zusjes. En eenzelfde overtuiging was de omgeving van het kind toegedaan; heeft ze niet, enkele dagen vóór haar laatste ziekte aan ‘Demoise’ gezegd: “Er zijn wel tal van vreugden op de wereld, maar ze duren niet; de vreugde die blijft duren is deze van een gebracht offer.” Het geheimzinnig karakter van deze uitspraak heeft juffrouw Basset getroffen.

Anne zal nu heel spoedig bij de engelen zijn. Het is nacht. Samen met een tante van Nénette, waakt een zuster bij haar bedje. In de nachtstille kamer prevelt Nénette de akte van hoop. “Mijn Heer en mijn God, ik hoop met een vast betrouwen van U te bekomen het eeuwig leven…” En dan het gebed tot Onze Lieve Vrouw, dat ze elke morgen getrouw heeft gebeden: “O mijn Meesteres, o mijn Moeder, ik offer mij geheel aan U op… Dan ligt ze kalm, vreedzaam, stil. Het opperste uur is gekomen. Nénette vraagt aan de zuster: “Zuster, mag ik naar de engelen gaan?” “Ja, lief meisje…” “Dank u, zuster, o dank u wel! Ze heeft niets anders meer gevraagd doch gewacht tot de engelen haar haalden. Over het bed gebogen wilde mevrouw de Guigné de laatste ademsnik opvangen van haar kind dat terugkeerde naar God. Op het ogenblik waarop Nénette de ogen ging sluiten voor altijd, zei men haar zacht: “Lieve, kijk nog eens naar mama! Eens had ze neergeschreven: “Gehoorzaamheid is de heiligheid van de kinderen.” Gehoorzaamheid zal haar laatste daad op deze wereld zijn. Zij verzamelde al de kracht die ze nog in staat was op te brengen, trekt moeizaam haar zwaar geworden oogleden open en werpt een laatste blik van oneindige teerheid op haar mama, laatste blik en laatste bewijs van kinderlijke liefde op aarde. Het is 14 januari om vijf uur s’ ochtends, op een zaterdag, de dag van Onze Lieve Vrouwe, en Anne de Guigné was bij de engelen.

12.

EEN REGEN VAN LELIES

Een meisje van nauwelijks elf jaar stierf. En reeds spreekt iedereen van: een heilige! Ze lag ten toon gesteld in haar laatste, blanke dos en wie haar zagen zeiden: “Men kan niet voor-, wel tot haar bidden.” En dit draagt er toe bij om bij haar mama, haar broer en zusjes, haar vriendinnen, een ware vrede en zelfs een vreugde te ontsteken in hun natuurlijke smart, veroorzaakt door de lichamelijke scheiding. Jacques, Marinette en Léleine hebben de indruk dat Nénette hen niet verlaat. Jacques blijft bij haar. Als men hem aanspoort wat verse lucht te gaan scheppen, zegt hij: “Ik heb Nénette nog te veel te vertellen!” Dan verzamelt hij alle prentjes die hij aantreft in alle missalen en raakt daarmee het lichaam van de kleine dode aan, en als bij ingeving verklaart hij dat men hem er later dankbaar zal voor zijn… Iemand die zeer veel van Nénette hield, schreef nu: “Verre van voor mij een grote smart te zijn, is haar dood mij een reden tot vreugde. Sedert haar vertrek heb ik nooit vermocht aan haar te denken met treurnis; ik voel haar hier levend, werkelijk gelukkig en altijd bij ons!” En Pater Lajeune haalt verder aan: “Wie haar kenden, getuigde nog iemand anders, zouden over haar dood hebben kunnen wenen, maar men kon eenvoudig niet om haar heengaan treuren: zij liet zulke kalmte, een zo verheven rust na dat men het niet zeggen kon… Al degenen die haar tijdens haar laatste ziekte naderden, hebben iets gewaar geworden van sereenheid en uiterste, zachte goedheid, die niet van de aarde zijn.”

Stervend beloofde de Heilige Theresia van Lisieux “Ik wil mijn hemel doorbrengen met goed te doen op aarde; ik zal een regen van rozen doen neerkomen!” Wat al miraculeuze genaden bekwam zij reeds en bekomt zij nog steeds. Aan een vriendinnetje had Anne eens beloofd: “Als ik moest sterven, zou ik je helpen van uit de hemel!” Zij begon een regen van lelies te doen neerkomen op aarde. Deze vriendin wendt zich onafgebroken tot haar beschermster, die haar altijd verhoort, helpt en troost. Omdat Nénette op aarde de rozen van haar offertjes heeft ontbladerd, blijft zij nu gebogen over allen die om haar hulp vragen. In 1925 was Marinette ziek, maakte hoge koorts en bracht de haren in zorg. Mama bracht een beetje linnen onder haar hoofdkussen aan, dat destijds door Nénette werd gedragen. De opgewondenheid van de zieke verdween, zij sliep in en het herstel volledig. Een vriendin van mevrouw de Guigné, door Nénette steeds ‘tante Paula’ genoemd, was erg ziek gevallen. Mevrouw de Guigné nam haar toevlucht tot haar dochtertje en spoedig daarna werd telefonisch de genezing gemeld, wat Jacques deed verklaren: “We hebben nieuws gekregen van Nénette!” Het komt alleen de Kerk toe zich uit te spreken en een oordeel te vellen over de aard van de feiten, maar de verkregen genaden die worden toegeschreven aan de bemiddeling van deze ‘Dienaresse Gods’, verdienen te worden bekend gemaakt. Een baby van drie maanden werd geopereerd van twee zware verzweringen met verwikkelingen 41 graden koorts! Stokkende ademhaling van het kind! Ontroostbaarheid in huis! Het hummeltje ligt badend in zweet! Het leven wijkt… het gelaat neemt reeds een doodskleur aan… Het is avond. Een oom, toekomstig missionaris, denkt plots aan Anne de Guigné: hij bidt tot haar en legt een prentje van haar op de baby. In de nacht doet zich plotseling een verandering voor in de toestand: het kind herleeft en wordt helemaal gezond. Ook andere kinderen herkregen de gezondheid nadat tot de kleine Anne met aandrang werd gebeden. Zo kan men nog melding maken van het geval van de jonge man, die student was aan de cavalerieschool van Saumur. Hij was van een paard gevallen en

buiten kennis opgenomen; meerdere dagen verkeerde hij in een zeer gevaarlijke toestand. Een bloeduitstorting van het netvlies had hem blind gemaakt. De dokter verklaarde dat ongeneeslijk, dus: geen hoop op genezing en een gebroken loopbaan. Nénette werd om hulp aangezocht. Twee novenen na elkaar werden tot haar gebeden. Bij het einde van de tweede noveen, schreef de jongen aan zijn moeder: “Ik weet niet waaraan het toe te schrijven is, maar eergisteren morgen herkende ik plots iemand op vier meter afstand van me, terwijl ik daarvoor nooit de vormen kon onderscheiden, zelfs niet op één meter afstand, en om het even wie het was.” Een zuster Dominicanes was eveneens zwaar gekwetst aan het oog, ze zag niet meer en leed scherpe pijnen. Men legde haar een heel klein zakje op het oog, waarin zich een relikwie van Anne bevond. Daarmee sliep de zuster in. Bij haar ontwaken was alle pijn verdwenen, kon zij het gekwetste oog openen en stelde ze vast dat zij er even goed door zag als door het andere. Deze plotse beterschap verbaasde de oogarts. De algemene overste van de betrokken congregatie verklaarde enkel: “We zullen er God om danken, evenals Nénette die het werktuig was van Gods goedheid.”

Zo konden tal van genezingen worden aangehaald, die bekomen werden nadat men tot Anne de Guigné had gebeden. Zonder het woord mirakel te gebruiken, want voorzichtigheid is hier geboden en alleen de Kerk – het weze herhaald – heeft hier recht van spreken. Als Gods inzicht is zijn ‘kleine dienares’ te verheerlijken, zullen zich gewis mirakelen voordoen. Tal van mensen verkregen hulp in tijdelijke zaken na Anne de Guigné te hebben aanroepen. Pater Lajeunie verhaalt dat iemand, die de steun van een gezin was, zich overwerkt bevond, en door de geneesheer drie maanden rust kreeg voorgeschreven. Hoe al die tijd zijn moeder en zijn zieke zuster geholpen? De dame vertrouwde haar zaak toe aan Anne de Guigné: “Ik heb gedaan wat ik kon, Anne,” zei ze, “ik ben er zeker van dat gij de rest wilt doen.” Daags daarna bood een oude familievriend een bedrag aan geld aan, waarmee gedurende drie maanden kon geleefd worden… En toen de dame haar verwondering te kennen gaf, kreeg zij te horen: “Ik heb een ingeving van hoger beantwoord. Toen ik vanmorgen ontwaakte, voelde ik me onweerstaanbaar gedrongen de eerste de beste trein te nemen om u hulp te komen bieden.” En de dame: “Hoe was ik ontroerd! Die onweerstaanbare drang was mijn Anne de Guigné, mijn beschermster, vermits zij alleen mijn vertrouwelinge was geweest. Zelfs mijn moeder wist van niets.” Zusters Franciscanessen hebben zich onder de bescherming van Anne gesteld, haar belovend ‘aan haar mama te zullen vertellen welke weldaden ze kregen, om haar te troosten.’ Ze zagen zich ruim verhoord en op zulke wijze dat de tussenkomst van Anne aan geen enkele twijfel onderhevig kon zijn. De Eerwaarde Heer Pastoor van Annecy-Ie-Vieux heeft verklaard: “Ik kan er niet aan twijfelen dat mijn kleine Anne een heilige zou zijn, vermits ze mij alles geeft waar ik haar om vraag.” Reeds lang is de lijst van de verkregen genaden op voorspraak van Anne de Guigné. En iedere dag wordt ze nog langer door nieuwe getuigenissen vol betekenisvolle details.

Geen enkele inspanning was voor Nénette tijdens haar leven te groot om een geestelijke genade en vooral een bekering te bekomen. Zij had graag dat men haar een te bekeren ziel toevertrouwde. Uit haar hartje steeg dan telkens een vurige smeekbede op voor het heil van de zielen, voor de glorie van God opdat Zijn goddelijke goedheid gekend en geliefd zou worden; en haar kinderlijk gebed, doordrongen van een onoverwinnelijk betrouwen, triomfeerde over zelfs de meest verstokte zielen. In de mate van haar kinderhart leed zij in haar hart alle smarten van het goddelijk Hart. Haar universele liefde had, naar het voorbeeld van de heilige Theresia van het Kind Jezus, alle zielen willen gered zien. Haar ogen schoten vol tranen als ze bedacht dat er mensen zijn die de liefde van God weigeren te aanvaarden: “O God, ze weten niet; maak ze goede mensen; vergeef

het hen… Dat zuchtte zij dan. Dat heil van de zielen was haar voortdurende bezorgdheid, een van die opmerkenswaardige bezorgdheden van haar bestaan. “Ik spreek Hem vooral over de zondaars”, bekende ze omtrent haar gesprekken met de Verlosser tijdens haar overwegingsuren. Los van de tijdelijke genaden, is de hemel van Anne de Guigné niet: geestelijke genaden te doen neerregenen? Sedert haar dood houdt ze niet op wonderbaarlijke bekeringen te bekomen. En met voorliefde stervende zondaars. De God van barmhartigheid schijnt haar nog meer te verhoren sedert zij in de hemel is. Toen een meisje eens twijfels uitte omtrent de macht van de bemiddeling van Anne de Guigné, bad zij sceptisch om vermeerdering van haar vertrouwen te bekomen door een mirakel. In haar streek lag een jonge man op sterven, die totaal was afgeleefd door een slepende ziekte, die hem in zes jaren tijd volkomen had uitgeput. Een vrij bewogen leven had het geloof in die ziel gedoofd. Toen het meisje hem bezocht en zich rekenschap gaf van zijn toestand, was ze erg begaan met zijn zielenheil, zodat ze de jonge man aan Anne aanbeval. Ze ging daar mee door toen ze daags nadien haar geboortestreek moest verlaten. Geen veertien dagen later vroeg de jonge man tot verbazing van zijn omgeving, om een priester en ontving hij de laatste sacramenten.

Hij stierf christelijk. Dat was ook het geval met Guste, de grafdelver van Annecy-le-Vieux. Vastgeschroefd aan de aarde, had die man zijn ziel vergeten en kende niet eens meer de weg naar de kerk. Hij had zijn geloof verloren. Toen trof hem een kwaal die hopeloos was. Hij weigerde de laatste sacramenten. Men bad tot Nénette voor ‘deze zondaar van haar parochie’. Op een zondag leek Guste te zullen sterven. Om beurten bezochten hem de pastoor en de kapelaan, maar geen van beiden mocht er in slagen hem tot betere gevoelens te brengen. Guste was koppig. Kort daarna verloor hij het bewustzijn, maar men bleef bidden om de voorspraak van Nénette. De zuster die hem bezocht vertelde later: “Tijdens de vespers voelde ik me gedrongen om terug naar hem toe te keren. Men stelt zich mijn verbazing voor toen hij vroeg om de priester. Hij ontving daarna zijn God met de vurigheid van een engel!” Niet ver uit de buurt daar, lag een oude vrouw, die volkomen doof was, buiten kennis. De kapelaan vertelde van haar: “Ik kwam op de gedachte Anne te aanroepen. Ik bad een Wees Gegroet en toen ontwaakte de zieke om duidelijk op al mijn vragen te antwoorden! Ik stond paf! Heb ik voortaan een moeilijkheid, dan weet ik wel tot wie me wenden…”

Een zeer zieke, jonge vrouw verkreeg een nog geheimzinniger genade. Er lag een prentje van Nénette op haar ziekbed. Zij aanriep met ontroerend vertrouwen haar kleine beschermster en anderen baden met haar mee. Op een nacht kreeg zij een wonderbaar visioen. Een engel, in de gedaante van een meisje, verscheen haar in stralende schoonheid. De engel lachte haar toe terwijl zij een hemelse melodie hoorde. Eerst dacht ze dat het mogelijk haar petekind was, dat enkele jaren vroeger was gestorven. Maar spoedig kreeg ze niet alleen het gevoelen, maar zelfs de zekerheid, dat het Anne de Guigné was. Die dag vroeg ze om bediend te worden met de laatste sacramenten. De volgende nacht overleed ze. In het hospitaal van Annecy werd een man binnen gebracht, die vreselijk verminkt werd bij een auto-ongeluk. De mama van Nénette stond bij zijn bed. “De Eerwaarde Heer Aalmoezenier moet hem direct biechten”, meende ze. Maar dat bleek niet mogelijk: de man kon niet spreken, hij zou nooit meer kunnen spreken, hij bezat geen druppel bloed meer. “Hij zal wel spreken, zuster, maar verlies geen ogenblik tijd.” Het betrouwen van mevrouw de Guigné in haar dochter werd beloond: de stervende biechtte en kon geheel helder van geest worden bediend, wat hij heel godvruchtig doormaakte. Dat zijn enkele, typische feitjes en zo zijn er vele. De grootoom van Anne bleek onmachtig bij een verstokte zondaar; hij nam zijn toevlucht tot zijn nichtje, die wél slaagde waar hij

mislukte. Een oude vrijmetselaar werd opgenomen in een gesticht van zusters. Hij kende slechts spot, -vloeken en lachen. Iemand gaf hem een prentje van Anne en toen hij het bekeek, bleek hij plots tot tranen toe ontroerd. Enkele dagen later keerde hij tot God terug door een biecht. Elders was het de vader van een kloosterzuster die zich bekeerde. Een ander pratikeerde niet meer en niets kon een verandering daarin doen voorzien. Zijn dochter beriep zich op Nénette: ze begon een noveen met het beste vertrouwen. Kort daarna liet haar vader zélf haar weten dat hij zich met God verzoend had. Daar was de jonge communiste van 28 jaar, die door kortademigheid ondermijnd was. Zij was een verwoede voorvechtster van haar ideeën, ze was verstandig, beschaafd, maar weigerde te geloven aan de godheid van Christus. Pater Lajeune wendde zich om harentwil tot Anne en de verandering deed zich voor in die ziel, die zo ver van God verwijderd was; haar dood was die van een voorbestemde…Wat al verscheiden geestelijke genaden, wat al roepingen ontstaan of verstevigd dank zij de tussenkomst van Nénette! Monseigneur de la Villerabel zei er van: “In zo’n groot aantal zijn ze, dat een totaalbeeld van de verwonderlijke feiten er lijkt op te wijzen dat zij, zoals de heilige Theresia van Lisieux, haar hemel wil doorbrengen met goed te doen op aarde.”

Met welke uiterste goedheid schenkt God zijn giften al naar gelang de noden van de zielen! Onze jonge, moderne heiligen, onder wie Anne de Guigné, getuigen ervan. In deze tijd, die verduisterd wordt door het naturalisme, het materialisme, het egoïsme, de teugelloze vrijheid die de mens verslaaft in plaats van hem te bevrijden, in deze tijd zijn deze heiligen een levend bewijs door het licht van hun geloof, van hun zuiverheid, hun naastenliefde en van hun getrouwe volharding in het beantwoorden van de genade.

De boodschap van Anne de Guigné is zeer eenvoudig: het enige wat telt in het oog van God is: de Liefde. Zij wilde goed en gehoorzaam zijn uit liefde. Zij liep in de stappen van Jezus en haar ziel stond open voor de rijkdom van de goddelijke Liefde. “God is Liefde “, zegt Sint Jan, “en hij die in de Liefde blijft, blijft in God en God in hem.” Nénette hield van haar mama, die zo bedroefd was. Zij hield van onze hemelse Moeder: Haar vroeg zij om Jezus goed te mogen kennen en liefhebben. Het was in haar verering voor Maria dat zij het geheim had gevonden van haar liefde voor de Verlosser en van haar begrip van het kruis. De rozenkrans was de keten die haar vastbond aan Christus. Bij intuïtie kende zij het martelaarschap van Maria. Aangetrokken door de Droeve Mysteries, aanriep zij graag de Moeder Gods onder de aanroeping van Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten, en deelde zij graag in Haar lijden. Omdat zij vaak haar moeder, weduwe, zag bidden voor het beeld van Réray, had zij begrepen dat alleen onze hemelse Moeder het grote leed kan helen. Door een merkwaardige intuïtie had Nénette de bemiddelaarsrol van de Moeder van de Verlosser begrepen. Door Haar, door Maria-Middelares, bood zij haar offers aan Jezus aan en van Haar zij de beste genaden. En zo bereikte zij langs verlichte wegen de spits van de berg van liefde.

Noveengebed ter ere van het Heilig Hart om de verheerlijking te bekomen van Anne de Guigné

Heer Jezus, die gezegd hebt in Uw grote liefde voor ons: “Laat de kleinen tot Mij komen”, wij smeken U ons de genade te geven waar wij U om vragen, opdat, door mirakelen het bevoorrecht kind van Uw goddelijk Hart zou worden verheerlijkt en wij U beter zouden dienen door haar deugden na te volgen en wij U meer lief zouden hebben door haar te aanroepen.

Verhoor ons Heer, die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen. Amen.

100 dagen aflaat, verleend door Auguste Cesbron, de bisschop van Annecy, 29 januari 1953.